

Република Србија

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА И ИСХОДА
ОБРАЗОВНИХ ПРОФИЛА У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ *АРТИМЕДИА*

- *сарадник у драмској уметности – оглед*
- *сарадник у музичкој уметности – оглед*
 - *новинар-сарадник – оглед*

Београд, 2015

САДРЖАЈ

Уводне напомене.....	3
1. Увођење огледних програма и њихове карактеристике	5
2. Методолошки оквир за процену остварености циљева и исхода програма огледа	14
3. Циљеви и исходи огледа – извод из правилника.....	21
РЕЗУЛТАТИ ВРЕДНОВАЊА	
4. Мишљење Завода за унапређивање образовања и васпитања	25
5. Резултати спољашњег вредновања и спољашњих провера као показатељи квалитета огледних програма и квалитета реализације	27
6. Мишљење послодаваца о квалитету огледних профила	30
7. Квалитет програма огледа према резултатима интерног праћења	39
8. Квалитет реализације огледних програма према резултатима интерног праћења	43
9. Квалитет и реализација стручне праксе	47
10. Образовна постигнућа ученика	48
11. Кретање ученика након завршених огледних профила	51
ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОГЛЕДА И ПРЕДЛОГ МИНИСТРУ	53
Прилози	58

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања је, у складу са надлежностима које произилазе из Закона о основама система образовања и васпитања реализовао поступак за процену остварености циљева и исхода три програма огледа који се остварују у Средњој школи *Артимедиа*. Основ за остваривање овог поступка је захтев Министарства просвете, науке и технолошког развоја (допис бр. 611-00-02351/2014-03 од 17. марта 2015. године).

Средња школа *Артимедиа* верификована је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (решење бр. 022-05-00096/2009-03).

Предмет евалуативног истраживања је процена остварености циљева и исхода четворогодишњих образовних профила:

- ✓ сарадник у драмској уметности – оглед,
- ✓ сарадник у музичкој уметности – оглед и
- ✓ новинар-сарадник – оглед.

Ова студија садржи резултате првог екстерног евалуативног процеса усмереног на вредновање огледа у приватним школама у Републици Србији. За потребе процеса вредновања развијен је методолошки приступ који одговара на специфичности и контекстуални оквир реализације ових образовних профила са огледним статусом.

Реч је о сумативној евалуацији огледних образовних профила. Укратко, у поступку вредновања наведених огледних профила било је неопходно прикупити податке који се односе на:

1. опис контекста у погледу увођења и реализације огледа,
2. квалитет огледних програма (курикулума),
3. квалитет реализације огледних програма,
4. квалитет концепта и реализације стручне праксе,
5. квалитет концепта и резултата матурског испита,
6. мишљење послодаваца о адекватности огледних програма,
7. напредовање ученика, образовна постигнућа и кретање ученика након завршетка школовања и
8. одрживост огледних програма.

Образовни профили који су предмет вредновања припадају подручју рада Култура, уметност и јавно информисање и са њиховом реализацијом започето је школске 2010/2011. године, што значи да су до сада школовање завршиле две генерације ученика.

Процес вредновања остварен је након петогодишњег искуства у примени ових огледа, што представља довољан период за благовремено доношење основаних одлука о будућем статусу огледа (превођење у редовне образовне профиле или њихово укидање).

На основу укупних резултата аналитичко-истраживачких активности дошло се до података о остварености постављених циљева и исхода програма огледа, који су приказани у овом извештају. У припреми препорука које се односе на даљи статус огледних профила уважени су подаци који се односе на формално-правни статус школе.

У првом делу извештаја приказане су кључне одреднице огледних програма и методологија истраживања. Други део извештаја посвећен је резултатима истраживања о остварености циљева и исхода програма огледа. Резултати су приказани у односу на кључне елементе огледних програма, исходе огледа посматране кроз успех ученика и њихову даљу проходност кроз свет рада и свет образовања. Такође, дат је приказ процена које су дали послодавци у области уметности. На основу укупних налаза, припремљено је мишљење о остварености циљева и исхода огледа, као и предлог о њиховом даљем статусу.

1. УВОЂЕЊЕ ОГЛЕДНИХ ПРОГРАМА И ЊИХОВЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Идеја за увођењем огледних профила настала је као резултат потребе и настојања Средње школе *Артимедиа* да креира ексклузивне и оригиналне образовне профиле у подручју рада Култура, уметност и јавно информисање, како би се адекватно одговорило на потребе тржишта рада и интензивног технолошког развоја, а истовремено обезбедила и могућност наставка школовања. Увођењем ових образовних профила школа је комплетирала своју образовну понуду (гимназија општег типа и уметнички четворогодишњи образовни профили), чиме је заокружила и остварила свој идејни образовни концепт описан кроз мисију и визију школе.

Иницијативу за увођење сва три образовна профила покренули су сами оснивачи школе. Оснивачи школе су уједно и оснивачи неформалне школе за таленте у области глуме, певања, плеса и новинарства (УМС), која се више од две деценије бави едукацијом и развијањем талената деце и младих. Из стеченог искуства настала је и идеја покретања формалних образовних програма у подручја Култура, уметност и јавно информисање. У тренутку покретања иницијативе, истовремено је утврђено да оваква образовна понуда не постоји (образовни програми са истим називима постојали су пре тридесетак година у време тзв. усмереног средњег образовања).

Према наводима оснивача, приликом креирања концепта Средње школе *Артимедиа*, коришћене су постојеће студије у вези са запошљавањем и потребама тржишта рада, стратешка документа ЕУ и подаци о актуелним тенденцијама у образовном простору ЕУ.

1.1. Огледни профили у Средњој школи *Артимедиа*

Три огледна профила који су предмет вредновања остварују се само у једној школи – приватној Средњој школи *Артимедиа*, која је верификована решењем Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Огледни програми представљају три потпуно нова образовна профила чиме је постигнута ексклузивност и оригиналност програма и концепције.

Наставни план и програм: Ученици у огледним профилима добијају опште образовање у оквиру наставних предмета који су заједнички за све стручне школе (Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама („Службени гласник СРС – Просветни гласник“, број 6/90 и „Просветни гласник“, бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05, 6/05, 11/05, 6/06, 12/06, 8/08, 1/09, 3/09, 10/09 и 5/10)), а стручно образовање добијају у оквиру стручних наставних предмета које је предложила школа, а за објављивање припремио Завод за унапређивање образовања и васпитања

(правилници за сва три огледна профила објављени су у „Службеном гласнику РС – Просветном гласнику“, бр. 10/2010).

Општеобразовни предмети као и њихов фонд часова исти су за сва три образовна профила (листа од 17 заједничких предмета у стручним и уметничким школама). У стручном делу, током прва два разреда, без обзира на смер, ученици похађају наставу са истим стручним наставним предметима, а од трећег разреда ученици се профилишу у оквиру ускостручних наставних предмета (видети Табелу 1). За сваки стручни предмет предвиђен је списак литературе за ученике и наставнике, будући да не постоје одговарајући уџбеници (огледи су новина у систему).

Заједнички стручни предмети у прва два разреда у сва три профила су: ликовна култура, драматургија, културологија, продукција у култури и медијима и мултимедија.

Списак стручних предмета на нивоу профила може се видети у наставним плановима који су приказани у **Прилогу 1**.

Табела 1. Програмски концепт огледа

СМЕРОВИ И НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	РАЗРЕД				ПРОХОДНОСТ НА ФАКУЛТЕТЕ
	I	II	III	IV	
ОПШТЕОБРАЗОВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЗАЈЕДНИЧКИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА СВА ТРИ ОГЛЕДНА ПРОФИЛА				
СТРУЧНИ	САРАДНИК У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ			УСКОСТРУЧНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	НАЦИОНАЛНИ УМЕТНИЧКИ И НЕУМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТИ
	САРАДНИК У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ	ЗАЈЕДНИЧКИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА СВА ТРИ СМЕРА		УСКОСТРУЧНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	
	НОВИНАР-САРАДНИК			УСКОСТРУЧНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	
СЛОБОДАН ИЗБОР ФАКУЛТАТИВНИХ САДРЖАЈА					

Специфичности огледних профила могу се сагледати кроз кључне циљеве и садржаје:

- *Сарадник у драмској уметности – оглед*

Глума, режија, снимање, монтажа, сценарио, историја позоришта и филма јесу области којима се посвећује посебна пажња. Стручни наставни предмети су интердисциплинарно повезани са идејом да ученици стекну комплетну слику о драмској области, технолошким претпоставкама и технологијама за реализацију пројеката како би у будућности, у пракси могли на квалитетан начин да одговоре на све захтеве.

У оквиру наставног плана и програма, ученици креирају и реализују најразличитије пројекте. У оквиру концепта целодневне наставе у сталном су контакту са праксом кроз реализацију практичне наставе, како у ентеријеру (филмским студијима стратешких партнера), тако и у екстеријеру.

- **Сарадник у музичкој уметности – оглед**

У фокусу овог образовног профила су компоновање, аранжирање, програмирање и музичка продукција, али и певање које је усмерено ка популарној музици (поп, соул *r'n'b* и сл.). Поред практичних вежби у тонском студију школе, ученицима је пружена могућност, у оквиру целодневног боравка, да изводе вежбе „на терену“ као и бројним тонским студијима стратешких партнера у циљу обogaћивања знања, искустава и вештина. Акцент образовног профила сарадник у музичкој уметности – оглед јесте на практичном стицању знања које има пуну примену одмах по завршетку средње школе тако да се у продукцији школе реализују ауторске песме, снимају филмови (снимање и обрада звука и ауторска музика), реализују радио и ТВ џинглови, сонгови за позоришне представе и слично.

- **Новинар-сарадник – оглед**

Тежиште у овом профилу стављено је на штампано новинарство, писано новинарство и односе са јавношћу. Током наставе, директно се повезује теорија и пракса, а тако и рад у учионицама опште намене са радом у специјализованим просторијама школе као што су фото-видео студио, студио за *live engineering*. У оквиру наставног програма, ученици креирају и реализују часописе, ауторске емисије и у сталном су контакту са праксом кроз реализацију посета разним телевизијским, радијским и новинским кућама (стратешки партнери).

Упис ученика: Ученици који желе да упишу огледне профиле полажу пријемни испит, на коме се проверавају посебне способности кандидата које су неопходне за одговарајући образовни профил. Пријемни испит се састоји из два дела. Први део пријемног испита састоји се из: писменог дела (кандидат пише есеј на једну од понуђених тема, а затим брани писмени задатак) и усменог дела. Други део пријемног испита састоји се из: теста опште информисаности, ПИЕ-ЈРС – Теста по Плучик стандардизацији и Д48 – Домино теста.

Организација рада: Правилником је предвиђено да се настава изводи у одељењима која броје од 15 до 20 ученика и остварује се коришћењем савремених мултимедијалних и информационо-комуникационих технологија.

Проходност ка свету рада: Огледни профиле су конципирани тако да пруже потребна знања и вештине за рад са средњом школом у организацијама које послују у подручју Култура, уметност и јавно информисање: телевизија, радио, позориште, тонски студио,

најразличитије продукције, новинске куће, области ПР, маркетинга и информисања, драмских и музичких делатности и сл.

Потенцијална радна места са завршеним огледним профилем (средња стручна спрема) су:

- ✓ продуцент у уметности и медијима – сарадник, средња стручна спрема (у даљем тексту: ссс);
- ✓ филмски и телевизијски продуцент-сарадник, ссс;
- ✓ позоришни продуцент-сарадник, ссс;
- ✓ сценограф-сарадник, ссс;
- ✓ позоришни и радио редитељ-сарадник, ссс;
- ✓ филмски и телевизијски продуцент-сарадник, ссс;
- ✓ филмски и телевизијски редитељ-сарадник, ссс;
- ✓ сниматељ/фотограф-сарадник, ссс;
- ✓ сниматељ слике-сарадник, ссс;
- ✓ филмски и телевизијски монтажер-сарадник, ссс;
- ✓ сниматељ и дизајнер звука-сарадник, ссс;
- ✓ уметник звука-сарадник, ссс,
- ✓ новинар-сарадник, ссс;
- ✓ глумац-сарадник, ссс;
- ✓ водитељ-сарадник, ссс;
- ✓ драматург-сарадник, ссс;
- ✓ сценариста-сарадник, ссс;
- ✓ вокални солиста-сарадник, ссс,
- ✓ помоћник редитеља-сарадник, ссс.

1.2. Обим огледних програма

У Табели 2 приказани су збирни подаци за сва три профила.

Табела 2. Број одељења и ученика по школским годинама

Школска година	Разред				Укупно ученика	Укупно одељења
	1.	2.	3.	4.		
2010/2011.	9	6	/	/	15	2
2011/2012.	30	12	14	/	56	4
2012/2013.	18	29	13	14	74	5
2013/2014.	7	19	27	10	63	6
2014/2015.	22	10	19	20	71	6

1.3. Услови за рад и ресурси у огледним одељењима

Учионице, кабинети, просторије за опште потребе и друштвени живот, као и остале просторије, опремљене су намештајем и наставним средствима у складу са Правилником о ближим условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил сарадник у драмској уметности („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2010), Правилником о ближим условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил сарадник у музичкој уметности („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2010) и Правилником о ближим условима у погледу школског простора, опреме и наставних средстава у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил новинар-сарадник („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2010). Наведеним правилницима дефинисани су оквири за квалитетан рад.

Школа располаже просторијама за извођење наставе, за опште потребе и друштвени живот и за управу, стручне службе и остало особље.

Табела 3. Просторије за извођење наставе општеобразовних предмета

НАЗИВ ПРОСТОРИЈЕ	БРОЈ ПРОСТОРИЈА
Учионица опште намене	7
Кабинет – лабораторија	1
Рачунарски центар	1
Блок просторија за физичко васпитање	1*

Табела 4. Просторије за извођење наставе стручних предмета и иновативних факултативних садржаја

НАЗИВ ПРОСТОРИЈЕ	БРОЈ ПРОСТОРИЈА
Тонски студио	1
Огледна тонска/видео монтажа	1
Студио за аудио инжењеринг	1
Видео монтажа	1
Фото-видео студио	1

Фотографије специјализованих просторија и опреме која се користи у настави

Сто са миксетом

Специјализована учионица за демонстрацију

Специјализовани фото и видео студио

Специјализовани простор за редакцију новинара

Специјализован тонски студио

Специјализован студио

Специјализован студио за монтажу

Специјализован студио за музичку демонстрацију

Специјализован простор за рад

Учионица

Наменски ентеријер

Специјализована вишенаменска сала

1.4. Организација рада у огледним одељењима

Јединственост огледа захтевала је бројне организационе новине. Школа је ангажовала дипломиране уметнике за предаваче-наставнике као спољне сараднике. На тај начин и ваннаставне активности су организоване од стране спољних сарадника – академских стручњака за одређене области, што је карактеристична новина, уколико се узме у обзир да је досадашња пракса у средњошколском систему школовања да секције буду организоване од стране наставника који раде у школи.

Комплетан образовно-васпитни рад у школи остварује се кроз целодневну наставу, што значи да након редовне наставе ученици имају обавезне ваннаставне активности. Детаљни извештаји о организационим новинама налазе се у годишњим извештајима школе, уз напомену да су многе директно везане за оглед као особен начин функционисања.

1.5. Проходност ка високим школама

Програми огледних профила конципирани су тако да обезбеђују директну проходност ка факултетима из подручја Култура, уметност и јавно информисање или ка факултетима друштвених, односно хуманистичких наука. Школа је пратила кретање ученика и доставила податке о упису ученика на високе школе који су приказани у посебном поглављу.

1.6. Споразуми о сарадњи у функцији наставе и стручне праксе

Школа је потписала неколико споразума о сарадњи који су у функцији осигурања квалитета стручних предмета и стручне праксе. Потписани су споразуми са:

1. Академијом уметности, која се обавезује да организује предавања за ученике Средње школе *Артмедиа* као и присуство ученика часовима на студијским групама: Глума, Драматургија, Фотографија, Дизајн звука и музичка продукција, Продукција у уметности и медијима;

2. Удружењем модних и маркетиншких стваралаца Југославије, које се обавезује на организовање консултација поводом реализације пројеката, одржавање културних и научних презентација, радионица и семинара, стварање аутентичних уметничких дела уз учешће ученика. Такође, са овим удружењем регулисане су обавезе обе стране у вези са коришћењем техничке опреме за потребе школе, чији је власник SKY MUSIC CORPORATION d.o.o.;

3. *MEDIA SISTEM*-ом, *PINK TV*, *PINK International Company*, који се обавезују на укључивање у наставни процес, омогућавање приступа опреми ученицима у циљу

уознавања са најновијим технологијама, демонстрацију технолошких могућности у студијама. Такође, овим споразумом обезбеђен је приступ ученика опреми у тонском студију;

4. *Радио Пингвином*, који се обавезује да ученицима омогући приступ свим техничким капацитетима у сфери радио продукције и презентацију најновијих технолошких достигнућа у радио продукцији.

1.7. Матурски испит у огледним програмима

Матурски испит у средњој школи полаже се у складу са Правилником о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 6/90 и „Просветни гласник“, бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05, 6/05), у делу који се односи на садржај и начин полагања матурског испита.

Садржај матурског испита:

А. *Заједнички део* обухвата предмете који су обавезни за све ученике средњих стручних школа, а према програму који је остварен у току четворогодишњег образовања, Српски језик и књижевност (матерњи језик и књижевност, за ученике који су наставу имали на језику националних мањина) – писмено.

Б. *Посебни део* матурског испита обухвата: матурски практични рад са усменом одбраном рада и усмени испит из изборног предмета.

На пример, матурски практични рад за сарадника у драмској уметности састоји се из реализације кратке или дуге телевизијске форме, кратке или дуге филмске форме, кратке или дуге драмске форме. *Садржаји практичног рада* дефинишу се из садржаја програма стручних предмета из следећих области карактеристичних за образовни профил сарадник у драмској уметности: глума, режија, монтажа. *Садржаји усмене провере знања* проистичу из садржаја програма матурског практичног рада и односе се на знања из предмета (области) из којих је рађен матурски практичан рад. У оквиру изборног дела ученик полаже један предмет по сопственом избору из групе предмета значајних за његову професионалну делатност или за даље образовање: страни језик, сценографија, камера и филмски и ТВ сценарио.

Поступак и организација матурског испита уређују се школским актом, а у складу са Правилником о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 6/90 и „Просветни гласник“, бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05 и 6/05, 11/05, 6/06, 12/06, 8/08, 1/09, 3/09 и 10/09).

2. МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ЗА ПРОЦЕНУ ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА И ИСХОДА ПРОГРАМА ОГЛЕДА

2.1. Методолошки приступ у вредновању огледа – циљеви, основе и специфичност

За потребе процеса вредновања огледних профила у Средњој школи *Артимедиа* развијен је методолошки приступ који одговара на специфичности профила и контекст у коме се они реализују. У поступку вредновања потребно је обезбедити релевантне податке и налазе, на основу којих се министру предлажу решења у вези са коначним статусом три огледна образовна профила.

Полазна основа у развоју методолошког приступа била је тзв. *привремена методологија*¹, која је утврђена за постојеће огледне профиле у систему, а тамо где су подаци то дозвољавали примењени су и елементи *Методолошког оквира за развој, остваривање, праћење и вредновање програма огледа у средњем стручном образовању*², који се односе на процес вредновања.

Основни приступ у вредновању огледа јесте шта и како унапредити насупрот приступа за и против.

Вредновање огледа сарадник у драмској уметности – оглед, сарадник у музичкој уметности – оглед и новинар-сарадник – оглед конципирано је тако да омогући: процену остварености циљева и исхода огледа и систематску и објективну (про)оцену концепције огледа, начина остваривања огледа, нивоа и квалитета остварености циљева и исхода огледа и новина које се огледима уводе, на основу критеријума релевантности, ефикасности, ефикасности, утицаја и одрживости.

Примењен методолошки приступ заснива се на кључним принципима истраживања у друштвеним наукама:

- *аналитичност, систематичност, поузданост,*
- *оријентисаност на релевантна питања,*
- *усмереност на корисника као и*
- *независност и објективност евалуатора у процесу евалуације и тумачењу резултата.*

¹ *Одредница привремена користи се јер за ове огледе, због недостатка података током вишегодишње реализације, није могуће применити Методолошки оквир за развој, остваривање, праћење и вредновање програма огледа у средњем стручном образовању. Са предлогом привремене методологије сагласио се Савет за стручно образовање и образовање одраслих на седници одржаној 19. 4. 2013. године.*

² *Методолошки оквир је обављен у форми стручног упутства који доноси министар и обавезујући је за све учеснике у огледу и све фазе огледа (развој, остваривање, праћење и вредновање).*

Важно је нагласити да од почетка рада приватне Средње школе *Артимедиа* просветни саветници нису остваривали стручно-педагошки надзор нити су пратили реализацију три огледна профила. Ова околност додатно је отежала поступак вредновања, будући да не постоје мониторинг подаци о четворогодишњем периоду реализације, а они треба да буду један од основа за доношење оцене о остварености циљева и исхода огледа (члан 101. Закона о основама система образовања и васпитања). Ради превазилажења овог проблема, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања реализовао је активности које су саставни део процеса спољашњег вредновања квалитета рада школа (опсервација наставних и ваннаставних активности у школи, анализа школске и програмске документације и реализација фокус група). На тај начин обезбеђени су нужни подаци о квалитету реализације, што је био важан ослонац у процесу вредновања и припреми предлога.

2.2. Предмет, циљ и задаци вредновања

Предмет вредновања су циљеви, исходи и процес остваривања програма огледа. Циљ вредновања усмерен је на процену остварености прописаних циљева и исхода за сваки огледни профил.

У поступку вредновања дефинисани су следећи задаци:

1. Утврдити, описати и анализирати контекстуални оквир у погледу увођења, реализације и одрживости огледа, што подразумева:
 - образложење основа за увођење, развој и остваривање огледа,
 - опис специфичности образовних профила у односу на постојеће образовне профиле у оквиру конкретног подручја рада,
 - опис модела сарадње који је школа остварила са МПНТР при развоју програма огледа и обезбеђивању услова за његову реализацију,
 - прикупљање података о потенцијалним радним местима за ученике који заврше ове огледне профиле као и података о њиховом запослењу/наставку школовања.
2. Обезбедити стручно мишљење Завода за унапређивање образовања и васпитања о квалитету огледа, будући да је овај Завод пружао стручну помоћ школи у припреми програмске документације и да је надлежан за припрему огледних наставних планова и програма за објављивање у службеном гласилу.
3. Обезбедити стручне процене/мишљења потенцијалних послодаваца о томе да ли су и у којој мери су огледи усклађени са њиховим потребама у односу на постављене исходе учења који су приказани кроз исходе стручног образовања (знања, вештине и компетенције).

4. Извршити анализу података о квалитету програма сва три огледа у односу на:
 - развој концепта профила,
 - кључне елементе, циљеве и садржаје огледних наставних планова и програма,
 - предлоге измена и допуна наставних планова и програма које је урадила школа,
 - предлоге за унапређивање програма огледа као целине (предлог школе)
 - предлоге за редефинисање литературе која се користи у стручним предметима.

5. Проценити квалитет реализације огледних профила у односу на:
 - резултате самовредновања рада школе,
 - резултате фокус група за кључним циљним групама,
 - податке о просторним и материјално-техничким условима школе,
 - податке о опремљености наставним средствима и специфичном опремом,
 - приказ свих ресурса школе значајних за успешну реализацију огледа.

6. Проценити квалитет реализације стручне праксе у односу на:
 - процене наставника које се односе на концепт, организацију и садржај стручне праксе,
 - предлоге школе за унапређивање организације стручне праксе,
 - процене ученика о квалитету организације и садржаја стручне праксе.

7. Извршити спољашње вредновање рада школе у односу на изабране области и стандарде квалитета (опсервација часова, анализа школске документације, фокус групе са кључним актерима у школи).

8. Анализирати образовна постигнућа ученика у току школовања и на матурском испиту.

9. Испитати да ли и у ком степену након завршетка огледних профила постоји проходност ка високом образовању (да ли и које факултете уписују ученици).

2.3. Методе и инструменти

Утврђена методологија захтевала је истраживачки приступ са доминацијом квалитативне методе. Сви обезбеђени квантитативни подаци у функцији су релевантности, поузданости и објективности налаза.

За главне циљне групе обухваћене процесом вредновања припремљени су посебни истраживачки инструменти. У поступку спољашњег вредновања радило се на основу методологије спољашњег вредновања која је утврђена на националном нивоу.

Напоменуто је да су екстерни евалуатори из Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања реализовали само неке активности које се предузимају у оквиру спољашњег вредновања квалитета рада школа и то:

1. Опсервација наставних и ваннаставних активности у школи

Будући да није било праћења реализације огледних програма, спољашњи евалуатори из Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања посетили су часове 15 наставника општеобразовних и стручних предмета (од укупно 25 наставника). Коришћен је инструмент за процену квалитета наставе и учења који је предвиђен Националним оквиром за спољашње вредновање рада школа.

2. Анализа програмских докумената школе

У току процеса вредновања анализирана су главна програмска документа школе (планови, извештаји, анализе и др.) из којих се могу обезбедити потребни докази о квалитету рада школе.

3. Фокус групе са различитим циљним групама учесника

Ради прикупљања додатних доказа о квалитету огледа и раду школе спроведене су фокус групе са кључним циљним групама: ученици, наставници, стручни сарадници, руководство школе, родитељи. Кључна питања односила су се на циљеве и исходе огледних програма, а учесници су, свако из своје улоге, дали своје виђење о квалитету програма образовања и квалитету реализације.

Наведене активности спољашњег вредновања реализоване су према Плану који је припремио Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (**Прилог 2**).

2.4. Динамика евалуативних активности

У Табели 5 дат је приказ евалуативних активности и динамике реализације.

Табела 5. Евалуативне активности и динамика

ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА	ПРИКАЗ ЕВАЛУАТИВНИХ АКТИВНОСТИ
март 2015. године	<ul style="list-style-type: none"> - пријем захтева Министарства просвете, науке и технолошког развоја за вредновање огледа,
април-јул 2015. године	<ul style="list-style-type: none"> - анализа програмске документације и прикупљање основних информација о огледним профилима, - развој методолошког приступа у процесу вредновања, - развој инструмената и евалуативног материјала, - информисање школе о захтеву за вредновање и отпочињању процеса вредновања, - припрема и реализација иницијалних састанака са руководством школе, - припрема евалуативних захтева за Средњу школу <i>Артимедиа</i> – израда евалуативног материјала <i>Преглед података потребних за вредновање остварености циљева и исхода огледних профила</i>, - упознавање школе са укупним евалуативним захтевима и свим планираним евалуативним активностима, - тродневна посета школи од стране екстерних евалуатора и реализација свих предвиђених активности (7, 8. и 11. мај), - пријем одговора – елабората школе као одговора на евалуативни материјал у односу на тражене захтеве, - анализа евалуативних налаза
новембар – децембар 2015.	<ul style="list-style-type: none"> - упућивање захтева Заводу за унапређивање квалитета образовања и васпитања за давање стручног мишљења о квалитету огледа, - обраћање послодавцима за стручно мишљење о квалитету огледних профила, - анализа и интерпретација резултата вредновања, - израда Извештаја о процени остварености циљева и исхода огледних профила, - обавештавање Радне групе за огледе о завршетку процеса вредновања и резултатима вредновања, - достављање Извештаја Министарству просвете, науке и технолошког развоја на даљу надлежност.

2.5. Учесници у поступку вредновања програма огледа

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања носилац је свих активности у поступку вредновања огледних профила.

Учесници у вредновању огледних профила су:

- Средња школа *Артимедиа* (руководство школе, стручни сарадници, ученици и наставници),
- Завод за унапређивање образовања и васпитања,
- социјални партнери школе и потенцијални послодавци.

2.6. Корисници резултата вредновања и главне заинтересоване стране

Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Савет за стручно образовање и образовање одраслих, Завод за унапређивање образовања и васпитања и реализатор огледних програма – Средња школа *Артимедиа* јесу главне заинтересоване стране за релевантне податке о квалитету огледних програма и остварености циљева и исхода огледа.

У склопу реформе система средњег стручног образовања, процена остварености циљева и исхода огледних програма образовања представља завршну фазу у „животу“ огледа и кључни основ за доношење одлуке о будућем статусу огледа. Министру се може предложити да укине оглед, да га стави у стање мировања (нема интересовања, а оглед је квалитетан) и да оглед преведе у редован систем.

Када су ови огледни профили у питању, постоји нова околност која се тиче ауторских права на три огледна наставна плана и програма, јер је Средња школа *Артимедиа* иницијатор, аутор и једини релизатор огледних програма. Школа је обавестила Министарство просвете, науке и технолошког развоја да је сагласна да се исти профили уведу у државне средње школе, али ван територије Београда (**Прилог 3** – допис школе од 14. јануара 2015. године). То отвара формално-правна питања која нису предмет евалуације и захтевају ангажовање Министарства, Завода за унапређивање образовања и васпитања, који је припремио огледне наставне планове и програме за објављивање и ССООО.

Индијектно, за резултате процене квалитета ових огледа заинтересовани су државни органи, јавне установе и удружења које, у оквиру законом прописаних надлежности, разматрају питања из области образовања – *Национална служба за запошљавање, Привредна комора Србије, Унија послодаваца* и друге асоцијације привредника.

Корисници резултата вредновања програма огледа су све наведене заинтересоване стране, као и стручњаци који се баве праћењем реализације *Стратегије развоја средњег стручног образовања, Стратегије за смањење сиромаштва* и других стратешких докумената Владе Републике Србије.

3. Циљеви и исходи огледа (извод из Правилника)

С обзиром на то да је реч о сумативној евалуацији, у наставку представљамо извод из Правилника односно очекиване циљеве и исходе огледа који су предмет вредновања.

Образовни профил: сарадник у драмској уметности – оглед

Правилником су прописани следећи **циљеви огледа** сарадник у драмској уметности:

Унапређење квалитета и осавремењивање образовно-васпитног рада кроз:

- увођење новог наставног плана и програма ради остваривања уметничког образовања и образовања уопште;
- увођење нових стручних уметничких наставних предмета ради формирања ширег аспекта драмске уметности, шире лепезе струковног оквира, као и мултифункционалности савременог драмског уметника;
- увођење нових стручних уметничких наставних предмета;
- увођење садржаја наставних предмета и концепције новог образовног профила;
- омогућавање ученицима да стекну основна знања, реалну слику о својим уметничким афинитетима и способностима;
- омогућавање лакшег и реалнијег избора жељеног факултета;
- вертикално и хоризонтално повезивање наставних садржаја општеобразовних и уметничких предмета;
- методичко осавремењивање наставе ради веће ефикасности и приближавања тенденцијама и потребама новог, модерног времена;
- израду наставних средстава и припрему рукописа уџбеника по новим наставним програмима;
- адекватнију проверу остварености циљева и задатака образовања.

Увођење организационих новина:

- увођење тимског рада у остваривање програма и заједничко праћење ефеката образовања;
- остваривање наставе коришћењем савремених мултимедијалних технологија;
- боље коришћење наставних средстава.

Очекивани исходи огледа су:

- стицање знања и умења за укључивање у све послове који се обављају у радио, телевизијским, позоришним и филмским кућама;
- оспособљавање ученика за правилно коришћење различитих аудио и видео уређаја у драмским уметностима;
- стицање знања и умења за самосталну примену софтверских мултимедијалних алата у видео продукцији;
- стицање знања, вештина, навика и умења за ефикасно и квалитетно обављање постављених задатака;
- боље могућности праћења, процењивања, по потреби, и кориговања програма у току трајања огледа.

Очекивани исходи стручног образовања у оквиру овог огледног профила нису операционализовани кроз листу радних компетенција, знања, вештина и ставова.

Циљеви огледног профила сарадник у музичкој уметности

Унапређење квалитета и осавремењивање образовно-васпитног рада кроз:

- увођење новог наставног плана и програма ради остваривања уметничког образовања и образовања уопште;
- увођење нових стручних уметничких наставних предмета ради формирања ширег аспекта музичке уметности, шире лепезе струковног оквира, као и мултифункционалности савременог музичког уметника;
- увођење нових стручних уметничких наставних предмета;
- увођење садржаја наставних предмета и концепције новог образовног профила;
- омогућавање ученицима да стекну основна знања, реалну слику о својим уметничким афинитетима и способностима;
- омогућавање лакшег и реалнијег избора жељеног факултета;
- вертикално и хоризонтално повезивање наставних садржаја општеобразовних и уметничких предмета;
- методичко осавремењивање наставе ради веће ефикасности и приближавања тенденцијама и потребама новог, модерног времена;
- израду наставних средстава и припрему рукописа уџбеника по новим наставним програмима;
- адекватнију проверу остварености циљева и задатака образовања.

Увођење организационих новина:

- увођење тимског рада у остваривање програма и заједничко праћење ефеката образовања;
- остваривање наставе коришћењем савремених мултимедијалних технологија;
- боље коришћење наставних средстава.

Као **очекивани исходи** овог огледа прописани су:

- стицање знања и умења за укључивање у све послове музичке уметности који се обављају у радио и ТВ центрима, тонским студијама, припреми културних и јавних манифестација;
- оспособљавање ученика за коришћење софтверских и хардверских компоненти мултимедијалних система;
- оспособљавање ученика за правилно коришћење различитих аудио уређаја;
- стицање знања и умења за самосталну примену софтверских мултимедијалних алата у аудио и видео продукцији;
- стицање знања, вештина, навика и умења за ефикасно и квалитетно обављање постављених задатака;
- боље могућности праћења, процењивања, по потреби, и кориговања програма у току трајања огледа.

Очекивани исходи стручног образовања у оквиру овог огледног профила нису операционализовани кроз листу радних компетенција, знања, вештина и ставова.

Циљеви четворогодишњег образовног профила новинар-сарадник-оглед предвиђени су:

Унапређење квалитета и осавремењивање образовно-васпитног рада кроз:

- увођење новог наставног плана и програма ради остваривања уметничког образовања и образовања уопште;
- увођење нових стручних наставних предмета ради формирања ширег аспекта новинарске области, шире лепезе струковног оквира, као и мултифункционалности савременог новинара;
- увођење нових стручних наставних предмета;
- увођење садржаја наставних предмета и концепције новог образовног профила;
- омогућавање ученицима да стекну основна знања, реалну слику о својим афинитетима и способностима;
- омогућавање лакшег и реалнијег избора жељеног факултета;
- вертикално и хоризонтално повезивање наставних садржаја општеобразовних и стручних предмета;
- методичко осавремењивање наставе, ради веће ефикасности и приближивања тенденцијама и потребама новог, модерног времена;
- израду наставних средстава и припрему рукописа уџбеника по новим наставним програмима;
- адекватнију проверу остварености циљева и задатака образовања.

Увођење организационих новина:

- увођење тимског рада у остваривање програма и заједничко праћење ефеката образовања;
- остваривање наставе коришћењем савремених мултимедијалних технологија;
- боље коришћење наставних средстава.

Очекивани исходи огледа су:

- развијање критичког мишљења као једне од основних флоскула новинарске професије;
- стицање знања и умења за укључивање у све новинарске послове који се обављају у радио и ТВ центрима, новинским агенцијама, новинским кућама;
- стицање знања и умења за примену новинарских знања у новинарској професији;
- оспособљавање ученика за коришћење софтверских и хардверских компоненти мултимедијалних система;
- оспособљавање ученика за правилно коришћење различитих аудио-уређаја;
- стицање знања и умења за самосталну примену софтверских мултимедијалних алата у аудио и видео продукцији;
- стицање знања, вештина, навика и умења за ефикасно и квалитетно обављање постављених задатака;
- боље могућности праћења, процењивања, по потреби, и кориговања програма у току трајања огледа.

Као и код два претходна огледна профила, исходи стручног образовања нису конкретизовани кроз знања, вештине, компетенције и ставове.

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОГЛЕДА

4. Мишљење Завода за унапређивање образовања и васпитања о квалитету и адекватности огледних профила

Заводу за унапређивање образовања и васпитања упућен је захтев за давање стручног мишљења о образовним профилима сарадник у драмској уметности – оглед, сарадник у музичкој уметности – оглед и новинар-сарадник, будући да је у надлежности овог Завода припрема наставних планова и програма. За поступак евалуације били су потребни одговори на питања: *Да ли су рађене анализе потреба за предметним огледним профилима? Који су били аргументи за прихватање иницијативе за увођење предметних профила? Да ли је претходно прибављено мишљење послодаваца? Који су разлози за објављивање огледних наставних планова и програма у којима нису одређени исходи стручног образовања? Да ли сматрате да су ови огледни профили потребни у стручним школама? Да ли сматрате да су потребне измене и допуне наставних планова и програма предметних огледних профила?*

У одговору Завода за унапређивање образовања и васпитања наводи се да нису у могућности да одговоре на питање о квалитету и адекватности огледних профила и да нису у могућности да дају стручно мишљење.

Одговор Завода указује на то да ова институција 2010. године није подржала иницијативу Средње школе *Артимедиа* за увођење три огледна профила, јер је процењено да су програми превише захтевни за ученике средње школе. Након корекција ових програма, које су урадили предлагачи, Завод је дао позитивно мишљење и доставио кориговане програме на објављивање. Може се закључити да су кориговани програми одговорили на тадашње захтеве Завода у погледу квалитета и адекватности, будући да их је Завод предложио за објављивање исте године (2010).

У истом допису указано је на потребу усклађивања огледних наставних планова и програма са постојећим системским законом (измене и допуне из 2011, 2013. и 2015. године).

5. Резултати спољашњег вредновања и спољашњих провера као показатељи квалитета огледних програма и квалитета реализације

5.1. Квалитет наставе у школи према резултатима спољашњег вредновања

Као што је већ напоменуто, методолошки оквир евалуације огледа не предвиђа опсервацију наставе, али је у овом случају то реализовано, будући да није било других података о праћењу огледних активности у школи. Ресурси ЗВКОВ-а искоришћени су у овој ситуацији да би се обезбедили елементарни подаци о квалитету наставног рада.

Процена остварености постављених циљева и исхода огледа, који се односе на унапређивање наставног рада, извршена је путем опсервације 15 часова редовне наставе. Будући да се ради о огледним профилима који се остварују на нивоу средњег стручног образовања, сертификовани спољашњи евалуатори проценили су квалитет наставе за 12 стручних предмета и 3 општеобразовна предмета. У избору часова водило се рачуна о томе да се посете сви разреди.

Процена квалитета наставе извршена је у односу на критеријуме и норме који су постављени на националном нивоу (*Правилник о стандардима квалитета рада установе и Правилник о вредновању квалитета рада установе*). На сваком посећеном часу процењивана је оствареност укупно седам стандарда у којима је садржано укупно 38 показатеља квалитета. Резултати процене приказани су у Табели 6.

Табела 6. Процена квалитета наставе у школи – оствареност стандарда

Бр.	Стандард квалитета у области Настава и учење	Нивои остварености стандарда на часовима*				Број часова са оствареним стандардима	Укупан број посећених часова
		1	2	3	4		
1.	Наставник примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу.	/	/	6	8	14	15
2.	Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.	/	4	9	2	11	15
3.	Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.	/	4	9	2	11	15
4.	Ученици стичу знања на часу.	1	/	11	3	14	15
5.	Наставник ефикасно управља процесом учења на часу.	1	/	11	3	14	15
6.	Наставник користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења.	/	2	12	1	13	15
7.	Наставник ствара подстицајну атмосферу за рад на часу.	/	1	5	9	14	15

*Према националном оквиру, стандард је остварен ако су постигнути нивои 3 и 4, а није остварен ако су постигнути нивои 1 и 2.

На основу података приказаних у Табели 6 може се закључити следеће:

1. На узорку посећених часова које је реализовало укупно 15 наставника (60% запослених наставника у школи), остварено је свих седам стандарда квалитета.
2. Према расподели нивоа остварености 3 и 4 на нивоу појединачних стандарда, наставници су веома успешни у избору дидактичко-методичких решења, управљању процесом учења, стварању ситуација у којима ученици уче и стварању подстицајних услова за рад.
3. Индивидуализовани приступ настави није примењен на високом нивоу, али и у овом аспекту рада више је добрих решења него пропуста наставника.

5.2. Квалитет рада школе према резултатима интервјуа са кључним циљним групама

О квалитету огледних профила и квалитету њиховог остваривања, у поступку вредновања добијени су подаци посредством интервјуа са три циљне групе: наставницима, ученицима и родитељима ученика.

Наставници општеобразовних и стручних предмета (12) сматрају да су огледни програми квалитетни и да се у школи добро ради, а као аргумент наводе успехе ученика на државним факултетима (драматургија, глума, новинарство).

Наставници стручних предмета наводе да програми захтевају од њих стално усавршавање да би могли ученике да упућују у савремене технологије које се мењају. Залажу се за то да се стручна пракса обавља искључиво код послодаваца, за шта је школа обезбедила услове потписаним споразумима, али постојећи правилници то не дозвољавају. То ствара додатне трошкове школе, која обезбеђује савремена наставна средства и скуп потрошни материјал. Такође, за стручне предмете наставници сами спремају додатну литературу, будући да је постојећа застарела (нпр. стилистика).

Сви наставници су задовољни радом и понашањем ученика, а будући да се ради о приватној школи, изненађује их то што родитељи не врше притисак на наставнике за оцене, већ супротно, захтевају да се пред ученике постављају високи захтеви.

Ученици од првог до четвртог разреда (11) уписали су се у школу да би се добро припремили за факултет. Сви присутни бирају наставак школовања у области драмске уметности (глума, драматургија), новинарства, музичке продукције, дизајна и обраде звука, сценографије. Школу перципирају као најбољу за припрему у наведеним областима.

У школи им се највише свиђају уметнички предмети, будући да дају ширину која је потребна за факултет. Такође, истичу квалитет рада наставника, услове у школи који су у функцији учења (простор, опрема, мале групе ученика, много ваннаставних активности) и квалитет практичне наставе која омогућава високе резултате.

Када је у питању садржај програма, ученици су показали извесну резерву према обиму општег образовања (посебно им смета математика у два разреда). Похваљују садржај и начин рада на пракси, али мисле да би било боље да се она организује у току године, а не концентрисано, и то највише код послодаваца (школа би била почетни корак). Квалитет стручних предмета виде у комбиновању теоријских и практичних знања.

Ученици високо вреднују рад професора, јер им пружају подршку и увек су спремни да помогну у учењу и разумевању градива. Веома им се допада што су професори доследни у поштовању правила понашања и што то захтевају и од ученика. Вреднују и то што се наставници припремају за наставу, што захтевају од ученика да се припремају за наставу, што израђују добре материјале и што су у сталној комуникацији са ученицима поводом учења и израде задатака (електронска комуникација).

Ученици сматрају да школа омогућава бројне прилике за укупан напредак и за остваривање најразличитијих интересовања. Ученици могу бити иницијатори пројеката који се увек прихватају од стране школе. Довољно је да ученици развију идеју и предају пројекат, а онда тимови наставника помажу у организацији и спровођењу. Пример ових активности су снимљени филмови ученика.

Одличан успех највећег броја ученика саговорници објашњавају тиме што се ради у малим групама, што сваки ученик добија довољно простора да покаже научено и што школа користи различите механизме да мотивише ученике. Осим тога, већина ученика је и уписала ову школу јер су високо мотивисани да се школују у области уметности, а ово је једина школа која пружа такву могућност.

Ученици су веома задовољни тиме што школа најбољим ученицима омогућава стипендије, а сви бивши ученици који су уписали глуму сматрају да им је школовање највише помогло да остваре тај успех.

Родитељи ученика из сва четири разреда (11) сагласни су у виђењу квалитета огледних програма и квалитета рада у школи. Сматрају да је управо садржај програма то што мотивише ученике на учење и висока постигнућа. Не подржавају мишљење ученика да се непотребно учи математика, јер ову школу виде искључиво као припрему за факултете, па опште образовање истичу као неопходан услов.

Када је у питању рад школе, као највеће квалитете родитељи истичу: целодневну наставу, залагање наставника, захтеве према ученицима, припрему за факултете, стручну литературу коју припремају наставници, малобројна одељења, учење у школи (после редовне наставе) и могућност остваривања ученика у бројним ваннаставним активностима.

Сматрају да је веома видљива посвећеност запослених укупном развоју ученика, да су сви увек доступни за решавање проблема, да постоји праћење напредовања ученика у које се укључују стручни сарадници и да је комуникација на свим нивоима

продуктивна. Сви присутни родитељи поново би сугерисали исти избор школе својој деци.

5.3. Квалитет услова за остваривање огледних програма

Опремљеност учионица основним средствима је квалитетна. Кабинети за извођење вежби такође су добро опремљени, тако да су створени услови за квалитетну реализацију наставног процеса. У школи ради и библиотека – медијатека, а у вишенаменској сали одржавају се бројне активности на нивоу школе.

Може се закључити да се рад у школи одвија у повољним материјално-техничким условима, чиме се гарантује квалитетан рад како у оквиру општеобразовних тако и на пољу стручних предмета. Поред чињенице да су постојеће учионице и кабинети за вежбе опремљени свим неопходним наставним средствима, школа непрестано ради на даљој модернизацији наставне технологије и јачању материјално-техничких услова целокупног васпитно-образовног рада.

5.4. Екстерне провере испуњености услова за рад школе

Додатни извор о квалитету рада школе били су извештаји о инспекцијским надзорима који се редовно остварују почетком сваке школске године, а могу бити и ванредни (нпр. по пријави). Увидом у извештаје о редовном инспекцијском прегледу утврђено је да је школа сваке школске године била припремљена за рад. По свим елементима прегледа просветни инспектори су написали да школа ради у складу са прописима. Једини ванредни преглед остварен је поводом пријаве мајке ученика која се жалила на одбијање школе да промени начин плаћања школарине. На основу ових извештаја може се ценити о томе да школа примењује постојеће прописе који се односе на квалитет рада у целини (стручна заступљеност наставе, услови рада, функционисање тимова и др.), а посебно наставе (Школски развојни план, програмирање на више нивоа, оцењивање ученика, избор уџбеника и др.).

6. Мишљење послодаваца о квалитету огледних профила

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања упутио је представницима света рада званичан захтев за давање стручног мишљења о квалитету три огледа који су предмет вредновања. Листа свих потенцијалних послодаваца (којима је упућена молба за давање стручног мишљења) идентификована је у односу на конкретан образовни профил и приказана је у **Прилогу 4**.

Од послодаваца је затражено стручно мишљење у односу на следећа питања:

1. процена оправданости постојања ових огледа са становишта потреба света рада;
2. процена потребе за лицима са дипломама сарадник у драмској уметности, сарадник у музичкој уметности и новинар-сарадник – оглед у односу на делатност конкретног предузећа;
3. опис улоге запослених са овим средњошколским образовањем у раду конкретног предузећа;
4. оријентациони приказ краткорочних и дугорочних потреба за запосленима са квалификацијама које се стичу у огледним профилима;
5. процена адекватности очекиваних циљева и исхода у односу на потребе света рада;
6. предлози за унапређивање концепције образовања у односу на конкретан образовни профил;
7. процена развијености знања и вештина ученика или лица са одговарајућим дипломама (уколико су имали прилику да их запосле/сарађују са њима) и
8. спремност да у своје предузеће на стручну праксу приме лица која се школују у оквиру конкретног образовног профила.

Као прилог молби за давање стручног мишљења послодавци су добили и документацију која садржи приказ основних података о школи, приказ концепта огледних профила и изводе из правилника о наставним плановима и програмима.

На захтев Завода, од 12 послодаваца, само је пет дало целовито стручно мишљење и то: Народно позориште, БИТЕФ театар, Позориште „Бошко Буха“, Продукцијска кућа „Кошутњак филм“ и Телевизија „Пинк“), тако да је узорак значајно мањи од предвиђеног. Позориште на Теразијама дало је кратак одговор у коме начелно подржава огледе и изражава спремност да ученике прими на стручну праксу, али према регулативи овог позоришта нема простора за запошљавање лица са средњом стручном спремом.

Стручна мишљења послодаваца о три профила усаглашена су у односу на све наведене аспекте процене. Укупне процене послодаваца иду у прилог оправданости превођења ових образовних профила у статус редовних програма. Они потврђују изнете процене школе о релативно широкој лепези потенцијалних радних места са завршеном средњом школом (приказано у поглављу о карактеристикама огледа), иако кретања свршених ученика и планови о даљем кретању ученика који се тренутно школују показују да се ученици опредељују да наставе школовање у струци или на факултетима друштвено-хуманистичке оријентације (што се може сматрати општим трендом када је реч о четворогодишњим профилима у стручним школама). Треба имати у виду и трајање огледа (матурирале су само две генерације ученика) тако да послодавци до сада нису запошљавали свршене ученике.

Послодавци позитивно оцењују концепцију огледних програма. Важним налазом може се сматрати и спремност послодаваца да ученике који се школују у предметним огледним профилима приме на стручну праксу, јер је веома важно да се ученицима обезбеде реални услови за развој стручних компетенција, што постојећа концепција огледа не омогућава, а и школа се залаже за стручну праксу код послодаваца.

У наставку је дат детаљнији приказан стручних мишљења послодаваца у односу на наведена питања и конкретан образовни профил.

6.1. Мишљење послодаваца о образовном профилу сарадник у драмској уметности – оглед

Стручно мишљење у поступку вредновања овог програма огледа у приватној Средњој школи *Артимедиа* дали су представници послодаваца из: Народног позоришта, Битеф театра, Позоришта „Бошко Буха“, Продуцентске куће „Кошутњак филм“ и Телевизије „Пинк“.

Наведени представници послодаваца деле мишљење да је постојање образовног профила сарадник у драмској уметности – оглед оправдано са становишта потреба света рада. Своје мишљење образлажу на следећи начин:

Пре свега, уметничко тржиште региона бележи прогресивни раст и развој. Мењају се закони, проширују се делатности у сфери културе. Из тог разлога потреба за најразличитијим образовним профилима расте, па између осталог и за оваквим специфичним. Институције културе су увек имале велики број запослених, али је процедура запошљавања, односно налажења одговарајућих образовних профила прилично недефинисана у спектру потреба. Постојање овакве школе која на овом нивоу образује техничаре и сараднике далеко олакшава и употпуњује потребе за кадровима који су образовани за културне делатности које се тичу послова како позоришта, тако и филма, односно драмске уметности у целини. (мишљење из Народног позоришта)

Сарадници у драмској уметности су и сами уметници, што значи да свакако могу да нађу низ запослења у институцијама културе. Особе овог образовног профила могу радити као асистенти редитеља, драматурга, продуцента, композитора, кореографа и сл. Могу се бавити различитим организационим, маркетиншким, инспицијентским и техничким пословима. Позориштима су потребни сарадници са образовањем које им омогућава да познају процес продукције представе, али и да разумеју значење неке представе или репертоарске политике коју кућа спроводи. Будући да програм Артимедије садржи практичне и теоријске стручне предмете, чини се да особе са дипломом сарадника у драмској уметности добијају потребно образовање за рад у позоришту. (мишљење из Битеф театра)

Уколико неко одлучи да настави школовање у области драмске уметности, средње стручно образовање је одличан увод у студије које су ипак неопходне да бисмо били спремни да се професионално бавимо овим послом. Такође, уколико је приступ професионалан и озбиљан, образовање у сфери драмских уметности може бити веома свеобухватно и не ограничава ученике да

наставе своју каријеру искључиво у том смеру, већ им пружа широке могућности избора факултета, пре свега из сфере друштвених наука. **(мишљење из Позоришта „Бошко Буха“)**

Сматрам да је постојање четворогодишњег образовног профила сарадник у драмској уметности оправдано са становишта потреба рада због остваривања уметничког образовања и образовања уопште. Основни разлог је омогућавање ученицима да стекну основна знања и реалну слику о својим уметничким афинитетима и способностима, затим стицање знања за укључивање у све послове који се обављају у радио, телевизијским, позоришним и филмским кућама, као и стицање знања за примену софтверских програма у видео продукцији. **(мишљење из Продуцентске куће „Кошутњак филм“)**

Сматрамо да је потребно постојање оваквог профила, односно да је предност када имате особу са средњим стручним образовањем довољно едуковану и спремну да учествује у свим сегментима рада телевизијске и филмске продукције. Такав профил представља уштеду за послодавца јер онда нема потребе за улагање у посебне обуке како би обезбедили квалитетне, довољно стручне раднике који могу да се укључе у све послове који се обављају у озбиљној радио, телевизијској и филмској кући. Тиме би се избегло запошљавање нестручног особља за послове који се тичу монтаже, режије, драматургије а не одговарају нормативу високог образовања. **(мишљење из Телевизије „Пинк“)**

Када су у питању потребе послодавца за запосленим лицима наведене профилације, њихови одговори указују на то да иако нису неопходна, ова лица јесу потребна, јер би остваривањем радних улога у складу са компетенцијама могла дати допринос развоју предузећа у одговарајућем сегменту. О изнетој општој процени сведоче и конкретни одговори:

Делатности позоришта се мењају у складу са техничким иновацијама и брзо најстајућим трендовима које се трудимо да испратимо и одговоримо на њихове захтеве. Сарадници су неопходни јер струка захтева младе који су способни за мултидисциплинарни приступ пракси. Ученици који заврше средњу школу то могу несметано да извршавају, односно да подстичу и прате како технолошке иновације, тако и најновије трендове, јер су део генерације која је навикла на константне промене и убрзани развој друштва и културе. **(мишљење из Народног позоришта)**

С обзиром на то да је Битеф театар позориште са сталним репертоаром, али и позориште које продуцира један од највећих европских фестивала, сарадници овог профила су нам веома потребни у току позоришне сезоне, али и неопходни у периоду када се организује и одржава фестивал. **(мишљење из Битеф театра)**

Лица са дипломом сарадник у драмској уметности нису неопходна, али би могла бити корисна у позоришту на месту асистента и помоћника редитеља, организатора и сл. Њихов боравак и „стажирање“ у позоришту могао би да им буде корисна прилика за даље усавршавање. **(мишљење из Позоришта „Бошко Буха“)**

Сматрам да су лица са дипломом сарадник у драмској уметности неопходна за делатност Кошутњак филма. Кошутњак филм несметано остварује своју делатност без запосленог са наведеним средњошколским образовањем али би било корисно ради ученика да стечена теоретска знања примени у будућим занимањима, а самим тим и допринесе квалитету рада Кошутњак филма. **(мишљење из Продуцентске куће „Кошутњак филм“)**

Нису неопходна, али јесу веома потребна јер би њихово запошљавање било потребно из више углова. Пре свега у односу на исти образовни профил са високом стручном спремом запослени са средњом школом су обучени за скуп професионалних делатности везан за драмске уметности. Радни процес се олакшава, убрзава и добија на квалитету. Са друге стране радник са средњом стручном спремом даје флексибилност послодавцу при облицима запошљавања и различитим начинима успостављања радног односа. **(мишљење из Телевизије „Пинк“)**

Одговори послодаваца указују на то да би свршени ученици могли да одговоре на потребе различитих позиција и улога у делатностима њихових предузећа. Прецизирајући улогу запосленог лица са дипломом сарадник у драмској уметности, послодавци наводе следећа радна места и улоге:

Сарадник у драмској уметности могао би да буде ангажован на пословима асистента режије, асистента монтаже, асистента сниматеља, асистента драматургије, водитељским пословима (глумци), асистента сценографа и слично. **(мишљење из Народног позоришта)**

Сарадници у драмској уметности могли би да буду задужени за низ послова од којих су кључни: организована продаја карата, пи-ар и маркетинг, асистент режије, асистент продукције, асистент драматурга, асистент дизајнера светла/мајстор светла, асистент дизајнера звука/мајстор звука, инспиријент представе, техничар, декоратер, новинар редакције фестивалског блога и друга. **(мишљење из Битеф театра)**

Сарадник у драмској уметности могао би бити асистент редитеља, драматурга, организатора, у мањим улогама и сл. **(мишљење из Позоришта „Бошко Буха“)**

Сарадник у драмској уметности могао би радити на местима помоћника драматурга, сценографа, глумца, режисера, камермана и монтажера. **(мишљење из „Кошутњак филма“)**

Из Телевизије „Пинк“ наводе да је потребно спровести детаљну анализу о врсти послова и да у овом тренутку не могу да дају прецизан одговор.

Када су у питању краткорочне и дугорочне потребе за запосленима ове профилације, сви послодавци указују на несклад између потреба за запошљавањем и њихових могућности. У настојању да прецизирају своје потребе, дају следеће одговоре:

Уколико бисмо били у могућности, могли бисмо да запослимо највише троје или четворо сарадника овог образовног профила, с тим да на их на појединим пројектима може радити и више. **(Битеф театар)**

У петогодишњем периоду потребе за запосленима су: 1 драматург, 1 организатор, 1 сценограф, 4 глумца, 2 камермана и 1 монтажер. **(„Кошутњак филм“)**

Није могуће направити прецизну пројекцију броја хонорарних сарадника, али оквирно можемо рећи да је по сваком пројекту могуће ангажовање двоје до четворо људи. (Позоришта „Бошко Буха“)

Сви испитаници сагласни су да су очекивани циљеви и исходи овог програма адекватни потребама рада и да на основу постојеће концепције овог образовног профила могу да развију потребне компетенције за обављање предвиђених послова са средњом стручном спремом. У наставку приказујемо одговоре који садрже образложење приказаног става:

Као што је напоменуто у првом питању, уметничко тржиште региона бележи прогресивни раст и развој, што директно имплицира да овај образовни профил одговара потребама. Сматрамо да сви очекивани исходи програма одговарају растућим потребама тржишта. (мишљење из Народног позоришта)

Потребна су лица обучена да правилно користе различите аудио и видео уређаје у драмским уметностима, или софтверске мултимедијалне алате у видео продукцији. Поред тога, као мултинационалну и интердисциплинарну компанију занима нас профил сарадника који је обучен за заједнички тимски рад. (мишљење из Телевизије „Пинк“)

Оно што сматрамо великом предношћу овог школског програма јесте подједнака заступљеност практичних и теоријских програма везаних за драмску уметност. Ученици у Артмедији добијају практична знања о разним аспектима и фазама процеса рада на представи или у позоришту, док истовремено уче режију, драматургију, глуму и историју позоришта и филма. Ова знања помажу им да схвате шири контекст неког уметничког дела или специфичну репертоарску политику једног позоришта. Будући да рад у култури тражи посвећеност, широко образовање и разумевање уметности и друштва, верујемо да се послови који се могу обављати са средњом стручном спремом обављају квалитетније уколико их ради сарадник са уметничким образовањем. Такође, верујемо да многи ученици Артмедије, након средње школе, планирају да наставе своје уметничко образовање. Овај образовни профил може им омогућити да већ током студија почну да раде у позоришту, што је важна референца за њихове даље професионалне биографије везане за уметност и културу. (мишљење из Битеф театра)

Сматрамо да је програм конципиран у складу са потребама мултифункционалности савременог драмског уметника чиме одговора профили сарадника у драмској уметности. Изузетно је значајно инсистирање на тимском раду и коришћењу савремених мултимедијалних средстава јер су оба фактора неизоставни део функционисања савременог позоришта. (мишљење из „Кошутњак филма“)

Осим Телевизије „Пинк“, остали послодавци нису били у прилици да запосле свршене ученике или да сарађују са њима током школовања. Представници ове телевизијске куће у мишљењу наводе следеће: *Сарађујемо са тренутним ученицима сарадницима у драмској уметности који веома одговорно прихватају и извршавају своје задатке*

који се тичу ауторске емисије где они као водитељи, драматурзи, монтажери и истраживачи успешно употпуњују једну од наших програмских шема.

Сви испитаници наводе да су спремни да ученике који се школују у оквиру образовног профила сарадник у драмској уметности – оглед приме на стручну праксу у свом предузећу.

6.2. Мишљење послодаваца о образовном профилу сарадник у музичкој уметности – оглед

Стручне процене о квалитету образовног профила сарадник у музичкој уметности – оглед дали су послодавци из: Народног позоришта, Битеф театра и Телевизије „Пинк“.

Према мишљењу наведених послодаваца, постојање овог образовног профила има упориште са становишта потреба рада. Њихови одговори образложени су на следећи начин:

Оно што је посебно важно у позоришту јесте звук, како примењени, тако и са техничке стране. Сарадник у музичкој уметности свакако ће бити добродошао свуда где је потребно техничко лице које има знања која обухватају целину, будући да је концепт школе веома широк и пружа како продукционо тако и примењено знање за обављање ове врсте послова. (мишљење из Народног позоришта)

Сигурно је да сарадници овог образовног профила могу радити у музичким студијима, радијским редакцијама, у организацији музичких фестивала и сл. Са становишта позоришта, сарадници овог профила могу бити идеални за запошљавање на месту мајстора звука или као асистенти. У представама у којима музика има већи значај, сарадници овог профила могу бити и асистенти редитељима и композиторима, могу водити музичке и певачке пробе итд. (мишљење из Битеф театра)

Сматрамо да је потребно постојање оваквог профила, односно да је предност када имате особу са средњим стручним образовањем довољно едуковану и спремну да учествује у свим сегментима рада музичке продукције. Такав профил представља уштеду за послодавца јер онда нема потребе за улагањем у посебне обуке како би обезбедили квалитетне, довољно стручне раднике који могу да се укључе у све послове који се обављају у радио, телевизијској и филмској кући. Тиме би се избегло запошљавање нестручног особља за послове који се тичу обраде звука, рада у мизичком студију, квалитета тона на снимању на терену. (мишљење из Телевизије „Пинк“)

Претходно изнети ставови допуњују се проценом да ли су лица са средњом стручном спремом потребна послодавцима:

Делатности позоришта се мењају у складу са техничким иновацијама и брзо настајућим трендовима које се трудимо да испратимо и одговоримо на њихове захтеве. Сарадници су неопходни јер струка захтева младе који су способни за мултидисциплинарни приступ пракси. То ученици који заврше

средњу школу могу несметано да извршавају, односно да подстичу и прате како технолошке иновације, тако и најновије трендове, јер су део генерације која је навикла на константне промене и убрзани развој друштва и културе. (мишљење из Народног позоришта)

Веома су потребни. Послове тон-мајстора у многим позориштима обављају особе неадекватног образовања, а судећи по програмима Артмедије, чини се да сарадници у музичкој уметности у средњој школи добијају одговарајуће компетенције, вештине и знања. (мишљење из Битеф театра)

Нису неопходна, али јесу веома потребна јер би њихово запошљавање било потребно из више углава. Пре свега, у односу на исти образовни профил са високом стручном спремом запослени са средњом школом су обучени за скуп професионалних делатности везаних за музичку уметност. Радни процес се олакшава, убрзава и добија на квалитету. С друге стране, радник са средњом стручном спремом даје флексибилност послодавцу при облицима запошљавања и различитим начинима успостављања радног односа. (мишљење из Телевизије „Пинк“)

Потенцијални послодавци сматрају да би лица са дипломом сарадника у музичкој уметности у зависности од потреба предузећа могла да раде као:

– мајстори тона, асистенти мајстора тона, асистенти редитељима, композиторима и кореографима, затим као корепетитори и сарадници у маркетингу (на пословима израде радијских реклама, џинглова и слично), као и на пословима тонског снимања различитих догађаја, трибина и дискусија које се организују у позоришту (мишљење из Битеф театра);

– да се баве техничким пословима звука у драмском сектору, сектору опере и балета (мишљење из Народног позоришта);

– да се баве снимањем звука на терену и у тонском студију, асистенцијама при обради звука односно на свим пословима који се тичу монтаже звука – од техничких компоненти до обраде, и од интерног студија до теренских послова. (мишљење из Телевизије „Пинк“).

Битеф театар у овом тренутку има потребе за најмање једним сарадником овог профила, што би омогућило да се унапреди сектор технике у овом позоришту. Из Компаније „Пинк“ наводе да не могу да прецизирају тачан број, али да потреба за запосленима ове профилације расте, док Народно позориште, такође, није у могућности да прецизира број људи које би запослили.

У својим стручним мишљењима представници послодаваца не износе предлоге за измене постојећег концепта образовања у овом огледном профили, те на основу увида у наставни план и програм огледа, прописане циљеве и исходе процењују као адекватне. При образложењу свог мишљења они наводе „да уметничко тржиште региона бележи прогресивни раст и развој, што директно имплицира да овај образовни профил одговара потребама, као и то да је тренутна ситуација у

позориштима таква да се тоном баве људи најразличитијих образовних профила који су се 'самообразовали' у области рада са тоном, те да су потребна лица обучена да правилно користе различите аудио-уређаје или софтверске и хардверске компоненте мултимедијалних система у аудио-продукцији и да буду спремна како на рад у студију, тако и на рад на терену“.

Иако послодавци нису имали прилике да запосле лица са овом дипломом, сви послодавци наводе да су спремни да приме ученике на стручну праксу у своја предузећа.

6.3. Мишљење послодавца о образовном профилу новинар сарадник – оглед

Повратна информација о квалитету образовног профила новинар сарадник – оглед добијена је од Продуцентске куће „Кошутњак филм“, два позоришта (Народног позоришта и Битеф театра) и Телевизије „Пинк“. Изнета мишљења у сагласности су са приказаним мишљењима која се односе на претходна два образовна профила.

Према проценама поменутих послодавца, постојање образовног профила новинар сарадник – оглед има основу у погледу потреба тржишта рада. Изнети начелни став испитаници образлажу на следеће начине:

Постојање овакве школе која на овом нивоу образује техничаре и сараднике далеко олакшава и употпуњује потребе за кадровима који су образовани за културне делатности које се тичу послова како позоришта, тако и филма, односно драмске уметности у целини, али и новинарства које је као грана све значајније. (мишљење из Народног позоришта)

Сматрамо да је постојање четворогодишњег образовног профила новинар-сарадник оправдано са становишта потреба рада због остваривања уметничког образовања и образовања уопште. Основни разлог је омогућавање ученицима да стекну основна знања и реалну слику о својим уметничким афинитетима и способностима. Стицање знања за укључивање у све новинарске послове који се обављају у радио и ТВ центрима, новинским агенцијама, новинским кућама и оспособљавање ученика за коришћење различитих аудио-уређаја и софтверских програма у аудио и видео продукцији. (мишљење из Продукцијске куће „Кошутњак филм“)

Без обзира на то што нисмо из области рада која се директно повезује са овим образовним профилем, сматрамо да би новинари-сарадници могли да раде у нашем позоришту на пословима везаним за пи-ар, маркетинг, маркетинг на друштвеним мрежама и организовану продају карата, рад у архиву. У току организације и одржавања Битеф фестивала, особе овог образовног профила, биле би нам потребне и за рад на званичном блогу, односно: онлајн билтену фестивала. (мишљење из Битеф театра)

Сматрам да је потребно постојање оваквог профила, односно да је предност када имате особу са

средњим стручним образовањем довољно едуковану и спремну да учествује у раду редакције. Такав профил представља уштеду за послодавца јер онда нема потребе за улагање у посебне обуке како би обезбедили квалитетне, довољно стручне раднике који би разумели продукцију у медијима. Тиме би се избегло запошљавање нестручног особља за послове који се тичу новинарства, а не одговарају нормативу високог образовања. (мишљење из Телевизије „Пинк“)

Прецизирајући улогу новинара-сарадника у оквирима њихове делатности, наводе да би новинар-сарадник могао „да се бави пословима продукције, ПР менаџментом, менаџментом на генералном нивоу и координацијом односа са јавношћу, као и да раде на сајту, блогу и званичним налозима фестивала, на друштвеним мрежама, да се баве архивирањем материјала, писањем текстова за програме, транскрибовањем стручних трибина и разговора са уметницима“.

Према мишљењу једине медијске куће која је одговорила на захтев Завода, новинари-сарадници могли би да раде на пословима истраживања „медијског тржишта као и тржишта информација, да раде обраду података, припрему података за емитовање, асистенцију при односима са јавношћу и, у изузетним ситуацијама, и саме односе са јавношћу, као и различите послове продукционог новинарства“. Упркос наведеном, испитаници нису били у могућности да прецизирају краткорочне ни дугорочне потребе за овим кадровима.

Важно је нагласити да послодавци нису имали предлоге у погледу измена концепције образовања будућих новинара-сарадника, као и то да прописане циљеве и исходе сматрају релевантним и адекватним. При томе, у мишљењу из Битеф театра наводи се и то да „новинари-сарадници у Средњој школи „Артимедиа“ уче и низ предмета везаних за уметност и културу и да им то даје образовање због кога неке послове у институцијама културе могу да обављају и боље од дипломираних новинара и журналиста са Факултета политичких наука“.

Када је реч и о овом огледном профилу, постоји спремност наведених институција културе, продукцијске и медијске куће да ученике приме на стручну праксу у своја предузећа.

7. Квалитет програма огледа према резултатима интерног праћења

Када је у питању рад школе и остваривање огледних програма, већ је напоменуто да није било екстерног праћења. Школа је спроводила систем интерног праћења да би се обезбедили подаци од значаја за даљи развој.

Предмет континуираног интерног праћења руководства и наставника били су огледни наставни планови и програми. На крају сваке школске године у оквиру годишњег извештаја о раду школе, за сваки огледни образовни програм у целини и сваки огледни наставни предмет дати су предлози за побољшање. На основу четворогодишњег искуства у њиховом остваривању, идентификоване су потребе за изменама и допунама, које су приказане у **Прилогу 5** – Приказ предложених измена у наставним плановима у сва три огледна програма и **Прилогу 6** – Потребне измене и допуне на нивоу наставних предмета у сваком од четири разреда (у прва два разреда исти је програм, па се и предлог односи на сва три профила), док су за трећи и четврти разред дати посебни предлози.

Важно је напоменути да је школа на основу стечених искустава у остваривању ових огледа и редовног интерног праћења поднела захтев за ревизију наставног плана и програма Заводу за унапређивање образовања и васпитања (април 2013. године). У том погледу школа је добила одговор да се у складу са чланом 101. Закона о основама система образовања и васпитања за време извођења огледа не могу вршити промене у наставном плану и програму огледних профила до завршетка поступка евалуације огледа. Према мишљењу Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, а на основу искуства у вредновању великог броја огледа за чије су програме рађене ревизије током трајања огледа, оваква пракса не може се сматрати добром с обзиром на то да је очекивано да се на основу искустава стечених у реализацији огледа, уколико се процене основаним, предлози за корекције програма огледа прихватају. Овај поступак је веома важан за благовремено унапређивање и осигурање квалитета, за шта није неопходно чекати резултате вредновања.

На захтев Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, школа је доставила мишљење наставника стручних предмета у односу на следећа питања:

7.1. Процена адекватности односа броја општеобразовних и стручних предмета

Наставници сматрају да је потребна минимална корекција у односу броја општеобразовних и стручних предмета. Измене се односе на Б табелу (табела стручних наставних предмета), што се може видети у Прилогу 5.

7.2. Процена адекватности односа фонда часова општеобразовних и стручних предмета

И овде је потребна минимална корекција, која је повезана са решењима која се односе на питање 1.

7.3. Адекватност фонда часова практичне наставе у погледу остваривања очекиваних исхода

Наставници сматрају да постоји простор за увећање фонда практичне наставе у обиму који је у складу са прописима и Стратегијом у погледу стицања конкретних знања и вештина којима се ученици оспособљавају за практичну примену стечених знања и вештина.

7.4. Одмереност захтева који се постављају пред ученике у општеобразовним и стручним предметима

Наставници сматрају су захтеви који се постављају пред ученике у општеобразовним предметима одмерени, а из предлога који су дали у делу стручног образовања може се видети да предлажу корекције у правцу адекватнијег стручног образовања. „Програми који су реализовани последњих пет година доказали су да су у значајној мери омогућили очекиване исходе стручног образовања. Предлогом измена и допуна сматрамо да ће исходи знања бити постигнути на још квалитетнији начин.“

7.5. Квалитет уџбеника и литературе за стручне предмете

У стручним предметима ученици уче на основу предложене литературе (одговарајућа поглавља) са списка који је саставни део правилника о наставном плану и програму огледа за образовне профиле сарадник у драмској уметности – оглед, сарадник у музичкој уметности – оглед и новинар-сарадник – оглед.

На основу извештаја предметних наставника стручних наставних предмета, искустава у раду са ученицима, постављеним циљевима и задацима наставних предмета, школа је припремила предлог измена и допуна овог списка, који је дат у **Прилогу 7**.

Када је у питању квалитет огледних програма, треба имати у виду то да је школа била предлагач и да је предлог наставних планова и програма прихваћен тек након захтева које је поставио Завод за унапређивање образовања и васпитања. Петогодишње интерно праћење резултовало је предлозима за унапређивање постојећих наставних планова и програма. Школа предлаже измене и наставних планова и наставних програма за сва три огледна профила, као и допуну спискова литературе за већину стручних предмета. У целини гледано, предложене измене су у функцији квалитета образовања и захтевају тимски рад и анализу са представницима Завода за унапређивање образовања и васпитања ради усаглашавања за захтевима у погледу

односа општег и стручног образовања (системски закон и захтеви Националног просветног савета).

7.6. Процена одрживости програма према резултатима интерног праћења

Школа се бавила испитивањем одрживости и даје следећу процену:

„У погледу одрживости постојања ових огледних профила као редовних образовних профила важно је указати на то да је доба у којем живимо одраз информатичког доба. У складу са тиме, значајни облици комуникације јесу телевизија и интернет. Стање тржишта медија, као и глобализација масовне комуникације, свакодневно указују на комплексност професије која се бави различитим видовима медија. Једна од њих свакако је телевизија. Целокупни процеси који се одвијају у функционисању једног оваквог медија свакодневно бивају комплекснији и захтевнији.

Са становишта комплексности функционисања процеса унутар телевизије јавља се потреба за најразличитијим спектром професија на различитим нивоима. Посматрајући из угла поделе послова „на терену“, потребни су асистенти који ће премостити јаз између непрофесионалности и академски образованих професионалаца који неретко немају адекватну подршку у оквиру својих радних задатака.

У складу с тим, Средња школа „Артимедиа“ школује ученике који стичу звања сродна академским, што је видљиво у називу коме се додаје „сарадник у ...“ да би се знало да је реч о средњој стручној спреми. На тај начин, на тржишту рада се појављују професионални асистенти који са средњом стручном спремом могу да потпомажу, допуњују и унапређују рад већ постојећих академски образованих професионалаца. На пример – сарадник у драмској уметности по програму је обучен за све сегменте процеса свих елемената функционисања медија (режија, монтажа, снимање и слично); сарадник у музичкој уметности је обучен за све сегменте везане за звук, тон и практично извођење музике; новинар-сарадник – програмом обучен за све сегменте оглашавања.

Образовањем ових огледних профила отварају се разне могућности за свршене ученике, што им и без даљег стручног академског усавршавања пружа перспективну могућност за развој стечених вештина и знања.

Потреба за овим образовним профилима биће значајна уколико се има у виду да је број телевизија, новинарских компанија и компанија музичке продукције у континуираном порасту. Доба које је раније у овом тексту поменуто – савремено информатичко доба – предвиђа постојање великог броја масовних медија комуникације и стално повећање потреба за младим образовним кадровима, као што је већ раније поменуто – на више различитих нивоа.

Ограничавајући фактори у погледу одрживости и перспективности ових огледних профила огледају се у општим економским приликама наше земље које могу негативно да се одразе на функционисање медијских кућа и установа културе које су на буџету општина, градова и Републике. Упркос томе, пратећи трендове у окружењу, мале продукције и независне уметничке трупе представљају моделе пословања који у последњој деценији имају све више успеха тако што релативно лако проналазе финансијска средства, што самостално, што у копродукцијама. Из разлога самофинансирања – неретко запошљавају нестручан кадар, што за одрживост огледа може да буде ограничење. Што се тиче тренутних глобалних ограничавајућих фактора, они се тичу и забране запошљавања у јавном сектору у институцијама које су на буџету Републике и Града.

8. Квалитет реализације огледних програма према резултатима интерног праћења

Извори доказа о квалитету реализације били су извештаји о самовредновању и извештаји и планови школе.

8.1. Самовредновање рада школе

Школа у континуитету остварује активности самовредновања у циљу унапређивања рада. Резултати самовредновања рада у огледним профилима показују следеће:

1. У петогодишњем периоду реализације испуњени су циљеви и задаци свих наставних предмета.
2. Ученици су током четворогодишњег школовања имали могућност да уз адекватне програме и компетентне наставнике дефинишу своје реалне афинитете, таленте и потенцијале на основу чега су уписивали адекватне и жељене факултете.
3. Уписом ученика на факултете, потврђена је могућност проходности на уметничко-стручне факултете, као и на факултете који за базу имају друштвене или хуманистичке науке. Ученици који су завршили школовање у Средњој школи *Артимедиа* уписивали су факултете у Србији, али и у иностранству.
4. Ученици су, у складу са постављеним циљевима и задацима свих огледних наставних предмета, теоретски и практично оспособљени са конкретним исходима знања, да по завршетку Средње школе *Артимедиа* могу да конкуришу за запослење у бројним предузећима из области културе, уметности и јавног информисања, али и шире.

Детаљан преглед резултата самовредновања дат је у **Прилогу 8**.

8.2. Ваннаставне активности у школи

Школа је реализовала бројне ваннаставне активности у огледним одељењима. Посматрано на нивоу школских година, може се закључити да су ученицима омогућене активности које су садржајно и функционално повезане са циљевима и исходима огледа.

Школска 2010/2011. година:

1. **Позориште на Теразијама** – посета у оквиру које су ученици имали прилику да виде на који начин се снима емисија „Ја имам таленат“.

2. **„Урбан фест“** – учешће на фестивалу је остварено са филмом „Нећу преко везе“, који је учествовао на истоименом конкурс и освојио специјалну награду. Ученици су узели учешће и у „Позоришном делу“ а ученица Маша Ђорђевић освојила је награду за најбољу глумицу.
3. **Позориште Мадленианум** – посета током које су ученици присуствовали извођењу представе „Јадници“ и том приликом се упознали са начином рада позоришта.
4. **Народно позориште** – остварена је посета током Дана отворених врата, а ученици су били и на пројекцији представе „Бахаткиње“.
5. **Општинско такмичење рецитатора** – одржано је у просторијама Дечјег културног центра „Мајдан“, 24. марта 2011. године. Организатор такмичења била је организација Пријатељи деце – Савски венац у сарадњи са ДКЦ „Мајдан“.
6. **Ученици су реализовали филм „Будућност у три боје“** у оквиру сарадње секција у школи. Филм је снимљен на више локација. Том приликом су неки од ученика одведени у студио ТРВ „Пинк“ где су имали прилику да се, поред реализације филма, упознају и са опремом и начином рада у студију.

Школска 2011/2012. година:

1. Ученици су посетили установу културе **Позориште „Дадов“** – представа „Станица компас“ и представа „Боље јести колаче уместо мушкараца“.
2. Ученици представници Бачког парламента пратили су циклус предавања у СКЦ-у, намењен младима („Новинарство – медијска продукција; „Патагонија – Огњена земља, Магеланов пролаз“; „Словачка“ – тематске вечери са младим истраживачима). Ученици су имали прилику да упознају професионалце који раде у области културе и медија.
3. Реализација превентивног програма у оквиру сексуалног образовања на тему „Полно преносиве болести“. Тим ученика је свеобухватно приступио овом ученичком пројекту а активност Парламента проширена је вршњачком едукацијом, одржаним предавањем на тему полно преносивих болести у Средњој музичкој школи „Даворин Јенко“, као вид сарадње. У наставку школске године ученици су имали прилику да обогате своје знање учешћем у целодневном програму радионица и предавања на тему „Љубав, заљубљивање, полно преносиве болести“, који је организован у Дому здравља Савски венац.

Школска 2012/2013. година:

1. Ученици I, II, III и IV разреда посетили су знаменитости Прага, Прашки конзерваторијум на коме су имали прилику да погледају **представу студената „Цртање на стаклу“**.
2. **„Урбан фест“** – ученици су узели учешће са нумерама „Земља“ групе ЕКВ и „We found love“ певачице Ријане у акустичној вишегласној изведби.

3. **Позориште Мадленианум** – Ученици су присуствовали генералној проби представе „Ребека“ у Камерној опери Мадленианум.
4. **Народно позориште** – Ученици трећег разреда присуствовали су промоцији књиге „Позоришни речник“.

Школска 2013/2014. година:

1. **Пионирски град** – остварене су две посете студију у Пионирском граду у коме се реализовала емисија „Твоје лице звучи познато“. Ђаци су присуствовали техничкој и генералној проби на којима су могли непосредно да се упознају са процесима рада у студијима.
2. **Народно позориште** – Ученици су присуствовали генералној проби представе „Наши синови“ у режији Тање Ригонат у Народном позоришту. Стипендисти школе, Предраг Васић и Јелена Живковић, имали су улоге у овом комаду.
3. **„Политика“** – ученици новинарског смера посетили су редакцију листа „Политика“, док су с разредним старешином Јеленом Младеновић присуствовали конференцији за новинаре филмског фестивала *Белдоцс*.
4. **ФЕСТ** – Десеторо одабраних ученика, издвојених по успеху, односу према раду и учествовању у пројектима, присуствовало је пројекцији филма „Стаљинград“ у оквиру Међународног филмског фестивала – ФЕСТ-а.
5. **Новинарске пројекције** – Ученици четврте године присуствовали су новинарским пројекцијама три филма у биоскопу „Таквуд“, чиме су пре званичне биоскопске дистрибуције имали прилику да погледају неке од најбољих филмских остварења протекле године.

8.3. Праћење реализације матурских испита

Према важећим наставним плановима и програмима огледа за образовне профиле сарадник у драмској уметности – оглед, сарадник у музичкој уметности – оглед и новинар-сарадник – оглед, одређени су само поједини стручни наставни предмети у оквиру којих би ученици требало да реализују практичан рад. У изборном блоку наставних предмета налазе се други стручни наставни предмети. **Школа предлаже да се изврши промена којом се сви стручни предмети заступљени у најмање два разреда дефинишу као главни, а да ученик не може изабрати исти наставни предмет за реализацију матурског практичног рада и за полагање изборног предмета.** Школа сматра да се овим предлогом не прејудицира већа важност одређених наставних предмета или већа заинтересованост за одређене наставне предмете, већ се ученицима даје већи простор да изаберу главни наставни предмет у оквиру кога ће реализовати матурски практичан рад. Сама дефиниција и назив образовног профила која има додаток у називу „сарадник“ подразумева интердисциплинарност, ширину, али и могућност да се реализују садржаји најразличитијих области без „истицања“

одређених наставних предмета. У овом тренутку, према важећим наставним плановима и програмима, не постоји могућност одабира одређених жељених наставних предмета за главни наставни предмет, чиме је ученик приморан да изабере наставни предмет који, у некој другој ситуацији, можда не би изабрао, јер није повезан са његовим избором високе школе или занимањем. Ово може утицати на посвећеност ученика реализацији матурског испита.

8.4. Обезбеђивање стручног наставног кадра

Школа указује на проблем ангажовања наставника и сарадника будући да се регулатива о врсти стручне спреме веома споро ажурира. То значи да се сужава простор за ангажовање најбољих стручњака који су завршили уметничке факултете чији стручни називи нису наведени у постојећим правилницима из 2010. године (Правилник о врсти образовања наставника у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил новинар-сарадник („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2010), Правилник о врсти образовања наставника у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил сарадник у драмској уметности („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2010), Правилник о врсти образовања наставника у стручним школама које остварују наставни план и програм огледа за образовни профил сарадник у музичкој уметности („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2010).

У том смислу **школа је предложила допуну списка о врсти стручне спреме** у складу са стручним називима који се стичу на сродним факултетима у Србији (**Прилог 9**).

8.5. Унапређивање услова рада у огледним профилима

Школа је у процесу праћења утврдила да је потребно проширити нормативе о простору и опреми да би се осигурао квалитет услова за рад и праћење савремених технологија у одговарајућим областима. Предлог је прилазан у **Прилогу 10**.

9. Квалитет и реализација стручне праксе

Наставним плановима огледних образовних профила које реализује Средња школа *Артимедиа* предвиђено је да се часови практичне наставе и вежби из стручних предмета остварују у учионицама опште намене и специјализованим учионицама предвиђеним нормативом посебног школског простора, опреме и наставних средстава. Практична настава у целини и вежбе изводе се под непосредном контролом наставника. Правилник не предвиђа стручну праксу код послодаваца, што школа перципира као велики недостатак, али овакав начин рада није био одобрен од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања.

На почетку сваке школске године дефинишу се теме и задаци који ће бити реализовани кроз практичну наставу (стручну праксу).

Ученици образовног профила сарадник у драмској уметности – оглед у III разреду су реализовали драмске једночинке и радио форме (драме, скичеве, рекламе...), а у IV разреду филмове кратког метра и филм средњег метра.

Ученици образовног профила сарадник у музичкој уметности – оглед у III разреду су реализовали радио форме (драме, скичеве, рекламе...), а у IV разреду филмове кратког метра и филм средњег метра у сарадњи са ученицима IV разреда образовног профила сарадник у драмској уметности – оглед.

Интердисциплинарна веза и реализација праксе ова два образовна профила показала је изузетне резултате. Ученици показују отвореност и заинтересованост за реализацију наведених садржаја у практичној настави. Реализован велики број квалитетних једночинки, филмова, песама и школског часописа говори о њиховој посвећености и квалитетном раду.

Ученици образовног профила новинар-сарадник – оглед у III разреду су реализовали ауторски штампани школски часопис АРТИМЕС а у IV разреду електронски школски часопис АРТИМЕС.

Школа предлаже да се, у циљу стварања услова за квалитетнији рад уз коришћење напредне технологије, креирања реалније слике у контексту функционисања различитих привредних субјеката и институција, као и успешнијег деловања у правцу дуалног образовања, омогући реализација практичне наставе ван објекта школе, односно, у различитим радним организацијама са којима школа оствари сарадњу, а на основу креираног програма практичне наставе за текућу школску годину.

10. Образовна постигнућа ученика

Образовна постигнућа ученика у огледним програмима посматрају се као један од показатеља квалитета рада у огледним профилима.

Школска 2010/2011. година: Одличан успех има 12 ученика (80%), врло добар – 2 ученика (13%), добар – 1 ученик (7%), а довољних и недовољних није било. Одличан успех **5.00** има 4 ученика. Просечна оцена успеха ученика I и II разреда је **4.66**. Посматрано на нивоу наставног предмета, успех ученика у првом разреду креће се у распону од 3,89 до 4.89. Просек за 15 предмета и владање износи 4.48. Најниже средње оцене су из предмета математика (3,89) и продукција у култури и медијима (4.00). Средња оцена на нивоу предмета у другом разреду је изузетно висока – 4.83, за 7 предмета средња оцена је 5.00. Најниже средње оцене су из предмета математика (4.00), ликовна култура (4.66) и културологија (4.66).

Школска 2011/2012. година: Просечна оцена успеха ученика I, II и III разреда износи **4.18**. Одличан успех има 35 ученика (62%), врло добар – 14 ученика (25%), добар – 5 ученика (9%), довољан – 1 ученик (2%) и нема недовољних ученика. Одличан успех **5.00** има 7 ученика. Одличан успех у **првој години** има 15 ученика (50%), врло добар – 11 ученика (37%), добар – 4 ученика (13%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** имају 3 ученика. Одличан успех у **другој години** има 10 ученика (83.33%), врло добар – ниједан ученик (0%), добар – 1 ученик (8.33%), довољан – 1 ученик (8.33%), а недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** има 1 ученик. Одличан успех у трећој години има 10 ученика (72%), врло добар – 3 ученика (21%), добар – ниједан ученик (0%), а довољних и недовоних ученика нема. Одличан успех **5.00** има 3 ученика. Средња оцена успеха за све наставне предмете у првом разреду је 4.26. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.66) и историја (3.77). Средња оцена успеха за све наставне предмете у другом разреду је изузетно висока – 4.41. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.50), историја (4.17), психологија (4.25) и енглески језик (4.33). Средња оцена успеха за све наставне предмете у трећем разреду је 4.66. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.77) и енглески језик (4.15).

Школска 2012/2013. година: Просечна оцена успеха ученика I, II, III и IV разреда износи 4.49. Одличан успех има 48 ученика (67%), врло добар – 22 ученика (30%), добар – 2 ученика (2.28%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** има 18 ученика. Одличан успех у **првој години** има 12 ученика (71%), врло добар – 5 ученика (29%), а добрих, довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** има пет ученика. Одличан успех у **другој години** има 14 ученика (48%), врло добар – 13 ученика (45%), добар – 2 ученика (7%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** има 5 ученика. Одличан успех у **трећој години** има 12 ученика (92%), врло добар –

1 ученик (8%), а добрих, довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** имају 4 ученика. Одличан успех у **четвртој години** има 10 ученика (77%), врло добар – 3 ученика (23%), а добрих, довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** имају 4 ученика. Средња оцена за све наставне предмете у **првом разреду** је 4.47. Најниже средње оцене су из предмета продукција у култури и медијима (3.82) и хемија (4.00). Средња оцена за све наставне предмете у **другом разреду** је 4.36. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.56) и историја (3.76). Средња оцена за све наставне предмете у **трећем разреду** је 4.70. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.69) и социологија (4.15). Средња оцена предмета у **четвртом разреду** је изузетно висока – 4.73, за осам предмета средња оцена је 5.00. С друге стране, најниже средње оцене су из предмета устав и права грађана (3.69).

Школска 2013/2014. година: Просечна оцена успеха ученика I, II, III и IV разреда износи 4.38. Одличан успех има 36 ученика (56%), врло добар – 20 ученика (31%), добар – 5 ученика (8%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** има 11 ученика. Одличан успех у **првој години** има 6 ученика (75%), врло добар – 1 ученик (12.5%), добар – 1 ученик (12.5%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** имају 2 ученика. Средња оцена за све наставне предмете у **првом разреду** је 4.41. Најниже средње оцене су из предмета историја (3.88) и српски језик и књижевност (3.88). Одличан успех у **другој години** има 11 ученика (58%), врло добар – 6 ученика (32%), добар – 2 ученика (10%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** имају 4 ученика. Средња оцена за све наставне предмете у **другом разреду** је 4.38. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.68) и ликовна култура (3.95). Одличан успех у **трећој години (сарадник у драмској уметности – оглед)** има 8 ученика (50%), врло добар – 8 ученика (50%), а добрих, довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** имају 3 ученика. Средња оцена за све наставне предмете у **трећем разреду (сарадник у драмској уметности – оглед)** износи 4.42. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.50). Средња оцена предмета у **трећем разреду (сарадник у музичкој уметности – оглед)** износи 3.94. Најниже средње оцене су из предмета математика (2.80), енглески језик (3.20) и ликовна култура (3.20). Средња оцена предмета у **трећем разреду (сарадник у музичкој уметности – оглед)** износи 3.94. Најниже средње оцене су из предмета математика (2.80), енглески језик (3.20) и ликовна култура (3.20). Одличан успех у **трећој години (сарадник у музичкој уметности – оглед)** има 4 ученика (67%), врло добар – 1 ученик (16.5%), добар – 1 ученик (16.5%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** нема ниједан ученик. Средња оцена предмета у **трећем разреду (сарадник у музичкој уметности – оглед)** износи 4.34. Најниже средње оцене су из предмета математика (3.17). Одличан успех у **трећој години (новинар-сарадник – оглед)** има 1 ученик (20%), врло добар – 3 ученика (60%), добар – 1 ученик (20%), а довољних и недовољних ученика нема. Одличан успех **5.00** има 1 ученица. Одличан успех у **четвртој години** има 6 ученика (86%), врло добар – 1 ученик (14%), а добрих, довољних и недовољних

ученика нема. Одличан успех **5.00** има 1 ученик. Средња оцена предмета **у четвртом разреду (сарадник у драмској уметности – оглед)** износи 4.57. Најниже средње оцене су из предмета филозофија (3.88), ликовна култура (3.88) и математика (3.88).

У целини гледано, оцене ученика показују висок степен савладаности захтева из наставних програма. Чак и у предметима који се помињу у вези са најнижим просечним оценама, постигнућа ученика су висока (око оцене 4). Најнижи просечни скорови су најчешће у делу општеобразовних предмета, док су оцене у већини стручних предмета највише. Овакав резултат кључне циљне групе (наставници, ученици и родитељи) објашњавају условима рада у школи, наставним приступом са малим групама ученика и целодневном наставом. У таквим околностима од сваког ученика се очекује највише постигнуће, што углавном није тешко остварити када се узме у обзир њихова мотивисаност за изабрани програм образовања.

11. Кретање ученика након завршених огледних профила

Прва генерација ученика матурирала је у јуну 2014. године, што значи да су до сада матурирале две генерације ученика. Школа прати кретања ученика, због чега и поседује податке о томе да ли су и где наставили школовање.

Ученици су уписивали следеће факултете:

1. Факултет драмских уметности (ФДУ) у Београду

- Вук Кукањац (продукција)
- Јоаким Тасић, Сања Марковић (глума)
- Мина Стојадиновић (продукција)
- Теодора Миљковић (менаџмент и продукција позоришта, радија и културе)
- Стефан Андрејић (драматургија)
- Маша Цветановић (продукција)
- Јована Николић (продукција)
- Илија Никитовић (режија)
- Софија Бокан (продукција)

2. Академија лепих уметности у Београду

- Вања Павловић (глума)

3. Академија уметности у Београду

- Дамир Чичић (музичка продукција)
- Димитрије Продановић, Милан Крстић (глума)
- Глорија Бобинац, Дејан Близањац (камера)
- Сара Јокић (режија)
- Филип Стојиљковић (монтажа)
- Алекса Савић (музичка продукција)

4. Факултет политичких наука у Београду

- Маша Ђорђевић (смер новинарство)

5. Факултет пословне економије у Београду

- Александар Баошић

6. Факултет спорта и физичког васпитања у Београду

- Нађа Илић

7. САЕ Институт, Београд

- Мирјана Влаовић (вузуелне уметности)

8. САЕ Институт, Аустралија

- Никола Дедовић (дизајн звука)

9. Norwich University of arts, Енглеска

- Ћинсија Шели

10. The Institute of Contemporary Music Performance (ICMP), Лондон

- Радосавчев Ана - Popular music performance (vocal BMUS)

11. Факултет Сингерија – Бијељина, РС

- Катарина Живановић (филмска уметност)
- Јелена Кукуљица (глума)
- Стеван Матић (филмска монтажа)
- Соња Бељањски (монтажа)

12. Универзитет Сингидунум

- Луна Ђогани (туристички и хотелијерски менаџмент)
- Катарина Илић (медији и комуникације)
- Оливер Поповић (медији и комуникације)

13. Факултет за дипломатију и безбедност, Београд

- Мија Кукољ

14. Правни факултет, Београд

- Јелена Живковић

15. Висока туристичка школа, Београд

- Андреј Милачић

16. Пољопривредни факултет, Београд

- Љубица Станков

Према приказаним подацима може се закључити да 26 од 33 ученика уписују високе школе из области уметности (драмске, музичке) и новинарства. Само шест ученика уписало је факултете који нису директно повезани са њиховим средњошколским образовањем. Три ученика уписала су уметничке факултете у иностранству. Ако се ови подаци повежу са подацима из интервјуа са ученицима, може се закључити да је њихов избор школе (важи за велику већину ученика) био одлучујуће повезан са избором високе школе, односно занимања којим желе да се баве.

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОГЛЕДА И ПРЕДЛОГ МИНИСТРУ

Комплетан поступак процене остварености циљева и исхода три огледна програма који се остварују у приватној Средњој школи *Артимедиа* био је веома комплексан из неколико кључних разлога:

- Огледни програми остварују се у приватној школи која није у мрежи средњих школа Републике Србије. Недостајала су сазнања о квалитету реализације огледа, будући да огледи нису екстерно праћени од стране надлежних служби.

- Огледни програми су аутентични – предложили су их и увели оснивачи школе, што значи да су преузели комплетну одговорност за садржај програма образовања. Завод за унапређивање образовања и васпитања учествовао је у обликовању предлога, али пре свега у вези са односом општег и стручног образовања.

- За огледне програме не постоје „паралеле“ или слични програми у систему, већ се остварују само у једној школи, са аутентичном организацијом рада (целодневна настава и повремено спајање група) и веома повољним условима (малобројна одељења, опремљени кабинети). То значи да није било могућности за поређење огледних програма са сличним програмима у државним школама.

- Циљеви и исходи програма огледа формулисани су веома начелно, углавном нису мерљиви и не односе се на исходе стручног образовања. Према садржају, циљеви и исходи више личе на новине у огледима или се односе на базичне захтеве савременог образовања. Изостала је конкретизација исхода на очекивана знања, вештине, компетенције и ставове, што је услов за утврђивање неопходног стандарда квалификација. Поред тога, за сва три огледна профила постављени су исти циљеви и организационе новине, а специфичности профила нису довољно видљиве ни у дефинисаним исходима.

Већ је напоменуто да су ове специфичности у постављању циљева и исхода огледа условиле и развој специфичних поступака у процени остварености циљева и исхода огледних профила, при чему је фокус остао на утврђеним циљевима и исходима огледних програма. Процену остварености циљева и исхода програма огледа дајемо у односу на сваки појединачни циљ и очекивани исход.

Процена остварености циљева огледа

1. Циљ: Увођење новог наставног плана и програма ради остваривања уметничког образовања и образовања уопште

Процена остварености: Циљ је остварен. Уведени су нови наставни планови и програми, од којих само профил новинар-сарадник има исти назив као профил који је

постојао пре 30-ак година (тзв. усмерено образовање). У огледним програмима постоји усмереност и на опште и на уметничко образовање, што се може видети из назива и садржаја предмета који се уче.

2. циљ: Увођење нових стручних предмета ради формирања ширег спектра музичке уметности/драмске уметности/новинарске области, шире лепезе струковног оквира, као и мултифункционалности савременог музичког уметника/драмског уметника/новинара.

Процена остварености: Циљ је остварен. Уведени су нови стручни предмети који се могу распоредити у две групе. Стручни предмети који се уче у сва три профила (ликовна култура, драматургија, културологија, продукција у култури и медијима, мултимедија) и стручни предмети који представљају специфичност профила и то:

- у профилу сарадник у драмској уметности: Историја позоришта и филма, Сценографија, Глума, Режија, Камера, Монтажа, Сценарио, практична настава.

- у профилу сарадник у музичкој уметности: Историја музике, Солфеђо, Хармонија, Певање, Примењена музика, Снимање и обрада звука, Основи снимања музике, Основи музичке продукције, практична настава.

- у профилу новинар-сарадник: Историја медија, Увод у новинарство, Реторика и новинарска етика, Комуникологија, Новинарски жанрови, Новинарство, Стилистика, Односи са јавношћу, практична настава.

Према наведеним стручним предметима може се уочити да постоји шири струковни оквир којим се обухвата више програмских области које одговарају одређеним пословима или фазама рада у послу.

3. циљ: Увођење нових стручних наставних предмета

Процена остварености: Циљ је остварен. Уведени су наставни предмети који су потпуна новина за систем средњег стручног образовања.

4. циљ: Увођење садржаја наставних предмета и концепције новог образовног профила

Процена остварености: Циљ је остварен. Наравно да наставни предмети морају имати садржаје. Огледни програми представљају нови концепт образовања, како по садржају, тако и по начину реализације (целодневна настава, ученички пројекти).

5. циљ: Омогућавање ученицима да стекну основна знања, реалну слику о својим афинитетима и способностима

Процена остварености: Циљ је остварен. Будући да се специфични стручни предмети изучавају једну или две године, очекује се да ученици стекну основна знања.

Ученицима се помаже да стекну реалну слику о афинитетима и способностима прво на пријемном испиту, а затим и кроз наставни и богат ваннаставни рад који се промовише у школи. Према подацима о кретањима ученика након завршене школе, може се закључити да је школа била у функцији њихове припреме за будуће занимање јер се највећи број ученика уписао на уметничке факултете и смерове на њима који су директно повезани са профилом који су завршили.

6. циљ: Омогућавање лакшег и реалнијег избора жељеног факултета

Процена остварености: Циљ је остварен. Сви ученици су уписали ову школу јер су унапред знали у којој области желе да наставе школовање/да раде. У интервјуима са ученицима је потврђено да је школа била кључни фактор у припреми за пријемне испите који постоје на уметничким факултетима.

7. циљ: Вертикално и хоризонтално повезивање наставних садржаја општеобразовних и стручних предмета

Процена остварености: Циљ је остварен. Општеобразовни предмети остварују се према програмима државних стручних школа (листа заједничких предмета) и у овом делу је обезбеђена вертикална и хоризонтална повезаност. У делу стручног образовања у оквиру профила такође постоји повезаност садржаја, али је школа, као резултат интерног праћења кроз једну генерацију ученика, предложила корекције у програмима наставних предмета да би повезаност била још функционалнија.

8. циљ: Методичко осавремењивање наставе ради веће ефикасности и приближавања тенденцијама и потребама модерног времена

Процена остварености: Циљ је остварен у довољној мери, чему су погодовали услови рада и број ученика у групи. Преовлађује интерактиван рад наставника и ученика уз употребу савремене наставне технологије и средстава која се користе у занимањима за које се ученици припремају. Комуникација између ученика и наставника у процесу учења је вишеслојна и у функцији је праћења и пружања подршке ученицима. Инсистира се на већој активности ученика, на иницијативи и прихватању одговорности за продукте који настају током наставе и ваннаставних активности. Резултати опсервације наставе и резултати интервјуа са кључним циљним групама показали су да у припремању за наставу наставници имају у виду потребе ученика. Квалитету учења доприноси и усмеравање ученика на широк спектар литературе и самостално истраживање, чиме су утиче на развој компетенција за учење. Практична настава остварује се са савременим средствима, а користе се и капацитети стратешких партнера да би се ученицима омогућио увид у коришћење најсавременије опреме у одређеном домену рада.

9. циљ: Израда наставних средстава и припрема рукописа уџбеника по новим наставним програмима

Процена остварености: Циљ је остварен у довољној мери. Школа одређује средства за израду, припрему и прилагођавање постојећих наставних средстава. Наставници сами израђују изводе из литературе, будући да не постоје уџбеници за све стручне предмете. Материјали које припремају наставници имају статус интерних материјала за учење, будући да се у највећој мери као готови преузимају из ширег списка литературе.

10. циљ: Адекватнија провера остварености циљева и задатака образовања

Процена остварености: Ако се под овим циљем подразумева провера остварености циљева и задатака образовања на основу наставних предмета, онда се може рећи да је циљ остварен у довољној мери. Наставници примењују различите поступке и технике у праћењу напредовања ученика, воде педагошку документацију о резултатима рада и напретку.

Организационе новине предвиђене новим огледним програмима исте су за сва три огледна профила и може се рећи да су остварене у огледном петогодишњем периоду. У школи се промовише тимски рад ученика и наставника, интердисциплинарност у планирању и реализацији. У свим наставним предметима користе се савремена наставна средства, а у стручним одговарајућа опрема у школи или код стратешких партнера. Споразуми о сарадњи са стратешким партнерима у функцији су стварања још бољих услова за упознавање ученика са савременим мултимедијалним технологијама.

Очекивани исходи за три огледна профила у највећем броју су исти и више представљају циљеве образовања него мерљиве исходе образовања. За профиле сарадник у драмској уметности – оглед и сарадник у музичкој уметности – оглед утврђен је по један специфичан исход, а за новинар-сарадник – оглед три специфична исхода. Остали очекивани исходи су постављени на таквом нивоу општости да се могу односити на велики број профила у стручном образовању.

Специфични исход у профилу сарадник у драмској уметности – оглед – стицање знања и умења за укључивање у све послове који се обављају у радио, телевизијским, позоришним и филмским кућама, остварен је у довољној мери. Доказе за ову тврдњу налазимо у резултатима процене часова стручних предмета, квалитету ученичких продуката и пројеката чији су носиоци ученици и у успесима ученика на појединим катедрама на уметничким факултетима.

Специфични исход у профилу сарадник у музичкој уметности – стицање знања и умења за укључивање у све послове музичке уметности који се обављају у радио и ТВ центрима, тонским студијама, припреми културних и јавних манифестација, остварен је у довољној мери. Доказе за ову тврдњу налазимо у резултатима процене часова

стручних предмета, квалитету ученичких продуката и подацима о учешћу ученика у припреми културних догађаја.

Три специфична исхода за профил новинар-сарадник – оглед неадекватно су формулисани и тешко је дати одговор на питање да ли су и у којој мери ови исходи остварени. Говори се о развоју критичког мишљења, што је општи циљ образовања. Такође, говори се о примени новинарских знања у новинарској професији, што је веома широк дијапазон вештина за које је потребно и адекватно образовање, али и професионално искуство.

Укупне процене послодаваца иду у прилог оправданости превођења ових образовних профила у статус редовних програма. Они потврђују процене школе о релативно широј лепези потенцијалних радних места са завршеном средњом школом, иако кретања свршених ученика и планови о даљем кретању ученика који се тренутно школују показују да се ученици опредељују да наставе школовање у струци или на факултетима друштвено-хуманистичке оријентације (што се може сматрати општим трендом када је реч о четворогодишњим профилима у стручним школама).

Резултати екстерне процене наставног рада показују да школа квалитетно остварује циљеве и задатке образовања и да је доследна у примени образовне понуде и организационих новина које су наведене у правилницима о огледу (целодневна настава, тимски рад наставника и ученика, широк спектар ваннаставних активности, широк избор стручне литературе за наставнике и ученике).

У целини гледано, наведени резултати истраживања, до којих се дошло применом више методолошких поступака, показују да су постављени циљеви и исходи огледних програма остварени у довољној мери, због чега се **министру препоручује да огледни наставни планови и програми за образовне профиле сарадник у драмској уметности, сарадник у музичкој уметности и новинар-сарадник, који се остварују само у приватној Средњој школи *Артимедиа* добију статус редовних програма.** Школа ће наведене програме остваривати све док постоји интересовање ученика за њих.

Огледне наставне планове и програме у Средњој школи *Артимедиа* потребно је усагласити са захтевима у вези са односом општег и стручног образовања у стручним школама, а у утврђивању садржаја наставних планова и програма и уређивању стручне праксе потребно је размотрити предлоге школе до којих се дошло током петогодишњег интерног праћења.

ДИРЕКТОР

Др Драган Банићевић

Прилози

ПРИЛОГ 1

НАСТАВНИ ПЛАН

Подручје рада: КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ

Образовни профил: САРАДНИК У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ - ОГЛЕД

Трајање образовања: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Ред. број	I. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ А. ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО			
		разр. час настава		наст. у блок у год	разр. час настава		наст. у блок у год	разр. час настава		наст. у блок у год	разр. час настава		наст. у блок у год	разр. час настава		наст. у блок у год	разр. час настава		наст. у блок у год		
		недељно	годишње		недељно	годишње		недељно	годишње		недељно	годишње		недељно	годишње		недељно	годишње			
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В		
1.а	Српски језик и књижевност	3		111		3		111		3		105		3		93		12		420	
2.	Српски као нематерњи језик*	2				2				2				2							
3.	Страни језик	2		74		2		74		2		70		2		62		8		280	
4.	Историја	2		74		2		74										4		148	
5.	Географија	2		74														2		74	
6.	Музичка уметност	1		37		1		37										2		74	
7.	Психологија					2		74										2		74	
8.	Социологија									2		70						2		70	
9.	Устав и права грађана													1		31		1		31	
10.	Филозофија													2		62		2		62	

11.	Физичко васпитање	2		74			2		74			2		70			2		62			8		280					
12.	Математика	2		74			2		74			1		35			1		31			6		214					
13.	Рачунарство и информатика		2		74																	2		74					
14.	Физика	2		74																		2		74					
15.	Хемија	2		74																		2		74					
16.	Биологија	2		74																		2		74					
Укупно А:		20+2		740+74				14		518				10		350				11		341				55+2		1949+74	

Напомена: *) За ученике који наставу слушају на једном од језика народности (Закон о средњој школи, члан 5)

Ред . број	Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ (теорија, вежбе, практична настава)	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО								
		разр. час. настава				наст. у блок у год	разр. час. настава				наст. у блок у год	разр. час. настава				наст. у блок у год	разр. час. настава				наст. у блок у год					
		недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.		
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В	
1.	Ликовна култура	2		74			2		74			1		35			3		31			6		214		
2.	Драматургија	2		74			2	2	74	74												4	2	148	74	
3.	Културологија	2		74			3		111													5		185		
4.	Продукција у култури и медијима	2	2	74	74		2	2	74	74												4	4	148	148	

5.	Мултимедија						2	3	74	111											2	3	74	111		
6.	Историја позоришта и филма											2		70			2		62			4		132		
7.	Сценографија											1	2	35	70							1	2	35	70	
8.	Глума											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132	
9.	Режија											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132	
10.	Камера											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132	
11.	Монтажа											2	2	70	70		2	2	62	62		1	1	132	132	
12.	Сценарио																1	1	31	31		1	1	31	31	
13.	Практична настава														60						90				150	
	Укупно Б:	8	2	296	74	-	11	7	407	259	-	12	10	420	350	60	12	9	372	279	90	43	28	1495	962	150
	Укупно Б:	10		370		-	18		666		-	22		770		60	21		651		90	71		2457		150
	Укупно А+Б:	28	4	1036	148	-	25	7	925	259	-	21	11	770	350	60	23	9	713	279	90	98	30	3444	1036	150
	Укупно А+Б:	32		1184		-	32		1184		-	32		1120		60	32		992		90	128		4480		150
	УКУПНО ЧАСОВА:	1216					1216					1212					1114					4758				

В. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД		УКУПНО	
	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње

1.	Верска настава	1	37	1	37	1	35	1	31	4	140
2.	Грађанско васпитање	1	37	1	37	1	35	1	31	4	140

Ученик је обавезан да приликом уписа у први разред школе изабере један од два изборна предмета и тај изборни предмет задржава до краја стицања средњег образовања и васпитања.

II. ОСТАЛИ ОБАВЕЗНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ПРВИ РАЗРЕД	ДРУГИ РАЗРЕД	ТРЕЋИ РАЗРЕД	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	УКУПНО
		годишње	годишње	годишње	годишње	годишње
1.	Час одељенског старешине/заједнице	74 часа	74 часа	70 часова	62 часа	280 часова
2.	Додатни рад	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова
3.	Допунски рад	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова
4.	Припремни и друштвено-корисни рад*	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова

Напомена: *) Ако се у току године укаже потреба за њим.

III. ФАКУЛТАТИВНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД		УКУПНО	
		нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње
1. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ											
1.1	Језик другог народа и народност и са елементима националне културе	2	74	2	74	2	70	2	62	8	280
1.2	Други страни језик	2	74	2	74	2	70	2	62	8	280
1.3	Други стручни предмети*										
2. ФАКУЛТАТИВНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ											
2.1	Екскурзије	од 2 до 3 дана		од 2 до 3 дана		од 2 до 3 дана		до 5 дана		од 6 до 14	

						дана
2.2	Стваралачке и слободне активности ученика	30-60 часова	30-60 часова	30-60 часова	30-60 часова	120-240 часова
2.3	Хор	70 часова годишње				
2.4	Културна и јавна делатност	2 радна дана				

Напомена: *) Поред наведених предмета школа може да организује, у складу са опредељењима ученика, факултативну наставу ученика из предмета који су утврђени наставним планом других образовних профила, као и из предмета који су од значаја за даљи наставак школовања (плес, дигитална анимација, костимографија ...).

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА

БРОЈ И РАСПОРЕД РАДНИХ СЕДМИЦА ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ					
Разред	Разредно-часовна настава	Настава у блоку	Обавезне и факултативне ваннаставне активности	Припрема и извођење матуре	Укупно седмица
		Стручни предмети			
Први разред	37 седмица	-	2 седмице	-	39
Други разред	37 седмица	-	2 седмице	-	39
Трећи разред	35 седмица	2 седмице	2 седмице	-	39
Четврти разред	31 седмица	3 седмице	2 седмице	3 седмице	39

Подела одељења на групе

Часови практичне наставе и вежбе из стручних предмета остварују се у учионицама опште намене и специјализованим учионицама предвиђеним Нормативом посебног школског простора, опреме и наставних средстава.

У првој и другој години при остваривању наставних садржаја одељење се не дели у групе. Број ученика у одељењу је од 15 до 20.

У трећем и четвртном разреду, приликом реализације стручних часова, одељење се дели у три групе. Број ученика у групи креће се од 5-8.

Вежбе и блок настава остварује се поделом одељења на три групе.

Практична настава у целини и вежбе изводе се под непосредном контролом наставника. Исти наставници остварују теоријску наставу стручних предмета и вежбе у групи у оквиру истог предмета.

НАСТАВНИ ПЛАН

Подручје рада: КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ
 Образовни профил: САРАДНИК У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ - ОГЛЕД
 Трајање образовања: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Ред . број	I. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ А. ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО							
		разр. час настава				наст. у блок у год	разр. час настава				наст. у блок у год	разр. час настава				наст. у блок у год	разр. час настава				наст. у блок у год				
		недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.	
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В
1.а	Српски језик и књижевност	3		111		3		111		3		105		3		93		12		420					
2.	Страни језик	2		74		2		74		2		70		2		62		8		280					
3.	Историја	2		74		2		74										4		148					
4.	Географија	2		74														2		74					
5.	Музичка уметност	1		37		1		37										2		74					
6.	Психологија					2		74										2		74					
7.	Социологија									2		70						2		70					
8.	Устав и права грађана													1		31		1		31					
9.	Филозофија													2		62		2		62					
10.	Физичко васпитање	2		74		2		74		2		70		2		62		8		280					
11.	Математика	2		74		2		74		1		35		1		31		6		214					

12.	Рачунарство и информатика		2		74															2		74	
13.	Физика	2		74																2		74	
14.	Хемија	2		74																2		74	
15.	Биологија	2		74																2		74	
Укупно А:		20+2		740+74		14		518		10		350		11		341		55+2		1949+74			

Напомена: *) За ученике који наставу слушају на једном од језика народности (Закон о средњој школи, члан 5)

Ред. број	Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ (теорија, вежбе, практична настава)	ПРВИ РАЗРЕД				наст. у блок у год	ДРУГИ РАЗРЕД				наст. у блок у год	ТРЕЋИ РАЗРЕД				наст. у блок у год	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				наст. у блок у год	УКУПНО					
		разр. час. настава		наст. у блок у год	разр. час. настава		наст. у блок у год	разр. час. настава		наст. у блок у год		разр. час. настава		наст. у блок у год	разр. час. настава		наст. у блок у год	разр. час. настава		наст. у блок у год							
		недељно			годиш.			недељно				годиш.			недељно			годиш.				недељно		годиш.			
		Т	В		Т			В	Т			В	Т		В			Т	В			Т	В	Т	В	Т	В
1.	Ликовна култура	2		74			2		74			1		35			1		31			6		214			
2.	Драматургија	2		74			2	2	74	74												4	2	148	74		
3.	Културологија	2		74			3		111													5		185			
4.	Производња у култури и медијима	2	2	74	74		2	2	74	74												4	4	148	148		
5.	Мултимедија						2	3	74	111												2	3	74	111		
6.	Историја											2		70			2		62			4		132			

В. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД		УКУПНО	
		нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње
1.	Верска настава	1	37	1	37	1	35	1	31	4	140
2.	Грађанско васпитање	1	37	1	37	1	35	1	31	4	140

Ученик је обавезан да приликом уписа у први разред школе изабере један од два изборна предмета и тај изборни предмет задржава до краја стицања средњег образовања и васпитања.

II. ОСТАЛИ ОБАВЕЗНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ПРВИ РАЗРЕД	ДРУГИ РАЗРЕД	ТРЕЋИ РАЗРЕД	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	УКУПНО
		годишње	годишње	годишње	годишње	годишње
1.	Час одељенског старешине/заједнице	74 часа	74 часа	70 часова	62 часа	280 часова
2.	Додатни рад	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова
3.	Допунски рад	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова
4.	Припремни и друштвено-корисни рад*	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова

Напомена: *) Ако се у току године укаже потреба за њим.

III. ФАКУЛТАТИВНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД		УКУПНО	
		нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње
1. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ											
1.1	Језик другог народа и народност и са елементима националне културе	2	74	2	74	2	70	2	62	8	280
1.2	Други страни језик	2	74	2	74	2	70	2	62	8	280
1.3	Други стручни предмети*										

2. ФАКУЛТАТИВНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ						
2.1	Екскурзије	од 2 до 3 дана	од 2 до 3 дана	од 2 до 3 дана	до 5 дана	од 6 до 14 дана
2.2	Стваралачке и слободне активности ученика	30-60 часова	30-60 часова	30-60 часова	30-60 часова	120-240 часова
2.3	Хор	70 часова годишње				
2.4	Културна и јавна делатност	2 радна дана				

Напомена: *) Поред наведених предмета школа може да организује, у складу са одређењима ученика, факултативну наставу ученика из предмета који су утврђени наставним планом других образовних профила, као и из предмета који су од значаја за даљи наставак школовања (плес, дигитална анимација, костимографија и сл.).

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА

БРОЈ И РАСПОРЕД РАДНИХ СЕДМИЦА ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ					
Разред	Разредно-часовна настава	Настава у блоку	Обавезне и факултативне ваннаставне активности	Припрема и извођење матуре	Укупно седмица
		Стручни предмети			
Први разред	37 седмица	-	2 седмице	-	39
Други разред	37 седмица	-	2 седмице	-	39
Трећи разред	35 седмица	2 седмице	2 седмице	-	39
Четврти разред	31 седмица	3 седмице	2 седмице	3 седмице	39

Подела одељења на групе Часови практичне наставе и вежбе из стручних предмета остварују се у учионицама опште намене и специјализованим учионицама предвиђеним Нормативом посебног школског простора, опреме и наставних средстава.

У првој и другој години при остваривању наставних садржаја одељење се не дели у групе. Број ученика у одељењу је од 15 до 20.

У трећем и четвртном разреду, приликом реализације стручних часова, одељење се дели у три групе. Број ученика у групи креће се од 5-8.

Вежбе и блок настава остварује се поделом одељења на три групе. Практична настава у целини и вежбе изводе се под непосредном контролом наставника. Исти наставници остварују теоријску наставу стручних предмета и вежбе у групи у оквиру истог предмета.

НАСТАВНИ ПЛАН

Подручје рада: КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ

Образовни профил: НОВИНАР САРАДНИК - ОГЛЕД

Трајање образовања: ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

Ред . број	I. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ А. ОПШТЕОБРАЗОВНИ И ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО							
		разр. час настава				наст. у блок у год.	разр. час настава				наст. у блок у год.	разр. час настава				наст. у блок у год.	разр. час настава				наст. у блок у год.				
		недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.	
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В
1.	Српски језик и књижевност	3		111		3		111		3		105		3		93		12		420					
2.	Страни језик	2		74		2		74		2		70		2		62		8		280					
3.	Историја	2		74		2		74										4		148					
4.	Географија	2		74														2		74					
5.	Музичка уметност	1		37		1		37										2		74					
6.	Психологија					2		74										2		74					
7.	Социологија									2		70						2		70					
8.	Устав и права грађана													1		31		1		31					
9.	Филозофија													2		62		2		62					
10.	Физичко васпитање	2		74		2		74		2		70		2		62		8		280					
11.	Математика	2		74		2		74		1		35		1		31		6		214					

12.	Рачунарство и информатика		2		74															2		74											
13.	Физика	2		74																2		74											
14.	Хемија	2		74																2		74											
15.	Биологија	2		74																2		74											
Укупно А:		20+2		740+74		14				518				10				350				11				341				55+2		1949+74	

Напомена: *) За ученике који наставу слушају на једном од језика народности (Закон о средњој школи, члан 5)

Ред. број	Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ (теорија, вежбе, практична настава)	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО							
		разр. час. настава				наст. у блок у год.	разр. час. настава				наст. у блок у год.	разр. час. настава				наст. у блок у год.	разр. час. настава				наст. у блок у год.				
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње						
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В					
1.	Ликовна култура	2		74			2		74			1		35			3		31			6		214	
2.	Драматургија	2		74			2	2	74	74								4	2	148	74				
3.	Културологија	2		74			3		111									5		185					
4.	Продукција у култури и медијима	2	2	74	74		2	2	74	74								4	4	148	148				
5.	Мултимедија						2	3	74	111								2	3	74	111				
6.	Историја медија											2		70			2		62			4		132	
7.	Увод у											2		70				2		70					

1.	Верска настава	1	37	1	37	1	35	1	31	4	140
2.	Грађанско васпитање	1	37	1	37	1	35	1	31	4	140

Ученик је обавезан да приликом уписа у први разред школе изабере један од два изборна предмета и тај изборни предмет задржава до краја стицања средњег образовања и васпитања.

II. ОСТАЛИ ОБАВЕЗНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ПРВИ РАЗРЕД	ДРУГИ РАЗРЕД	ТРЕЋИ РАЗРЕД	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	УКУПНО
		годишње	годишње	годишње	годишње	годишње
1.	Час одељенског старешине/заједнице	74 часа	74 часа	70 часова	62 часа	280 часова
2.	Додатни рад	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова
3.	Допунски рад	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова
4.	Припремни и друштвено-корисни рад*	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 30 часова	до 120 часова

Напомена: *) Ако се у току године укаже потреба за њим.

III. ФАКУЛТАТИВНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД		УКУПНО	
		нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње	нед.	годишње
1. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ											
1.1	Језик другог народа и народност и са елементима националне културе	2	74	2	74	2	70	2	62	8	280
1.2	Други страни језик	2	74	2	74	2	70	2	62	8	280
1.3	Други стручни предмети*										
2. ФАКУЛТАТИВНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ											
2.1	Екскурзије	од 2 до 3 дана		од 2 до 3 дана		од 2 до 3 дана		до 5 дана		од 6 до 14	

						дана
2.2	Стваралачке и слободне активности ученика	30-60 часова	30-60 часова	30-60 часова	30-60 часова	120-240 часова
2.3	Хор	70 часова годишње				
2.4	Културна и јавна делатност	2 радна дана				

Напомена: *) Поред наведених предмета школа може да организује, у складу са опредељењима ученика, факултативну наставу ученика из предмета који су утврђени наставним планом других образовних профила, као и из предмета који су од значаја за даљи наставак школовања (плес, дигитална анимација, костимографија ...).

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВНОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА

БРОЈ И РАСПОРЕД РАДНИХ СЕДМИЦА ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ					
Разред	Разредно-часовна настава	Настава у блоку	Обавезне и факултативне ваннаставне активности	Припрема и извођење матуре	Укупно седмица
		Стручни предмети			
Први разред	37 седмица	-	2 седмице	-	39
Други разред	37 седмица	-	2 седмице	-	39
Трећи разред	35 седмица	2 седмице	2 седмице	-	39
Четврти разред	31 седмица	3 седмице	2 седмице	3 седмице	39

Подела одељења на групе

Часови практичне наставе и вежбе из стручних предмета остварују се у учионицама опште намене и специјализованим учионицама предвиђеним Нормативом посебног школског простора, опреме и наставних средстава.

У првој и другој години при остваривању наставних садржаја одељење се не дели у групе. Број ученика у одељењу је од 15 до 20.

У трећем и четвртном разреду, приликом реализације стручних часова, одељење се дели у три групе. Број ученика у групи креће се од 5-8.

Вежбе и блок настава остварује се поделом одељења на три групе.

Практична настава у целини и вежбе изводе се под непосредном контролом наставника. Исти наставници остварују теоријску наставу стручних предмета и вежбе у гру-пи у оквиру истог предмета.

ПЛАН ПОСЕТЕ СРЕДЊОЈ ШКОЛИ АРТМЕДИА

Среда, 22. април 2015.

- Интервју са ученицима - 15,00 – 16,00 (по три ученика из сва четири разреда)
- Интервју са наставницима - 16,00 – 17,30 (12 – 15 наставника)
- Интервју са родитељима ученика - 18,00 – 19,30 (по три родитеља из сва четири разреда)

Петак, 8. мај 2015.

Час	Предмет	Разред
2.	Комуникологија	4. новинарски смер
3.	Режија	3. драмски смер
4.	Камера	4. драмски смер
5.	Социологија	3. музички смер
6.	Основи снимања музике	4. музички смер

Понедељак, 11. мај 2015.

Час	Предмет	Разред
1.	Енглески језик	3. музички смер
1.	Српски језик	4. музички смер
2.	Историја	1.
2.	Драматургија	2.
3.	Продукција	1.
3.	Ликовна култура	3.
4.	Монтажа	3. драмски смер
4.	Историја позоришта	4. драмски смер
5.	Културологија	1.
5.	Новинарство	4. новинарски смер

SPISAK POSLODAVACA KOJIMA JE POSTAT ZAHTEV ZA STRUČNO MIŠLJENJE

R.BR.	USTANOVA	IME I PREZIME kontakt	SEGMENTI SARADNJE ARTIMEDIJE I POSLODAVCA		
			SEKTOR/REDAKCIJA POSLODAVCA	Angazovani obrazovni profile Srednje škole Artimedia	Radna mesta/pozicije “saradnika”
1.	TV PINK Neznanog junaka 1, 11000 Beograd, Srbija	Vesna Stankovic veka@pink.co.rs	Novinarska redakcija, Sektor snimanja zvuka, Sektor kamere, Sektor AV postprodukcije, Sektor organizacije i produkcije, Sektor scenografije	Saradnik u muzičkoj umetnosti- ogled, Saradnik u dramskoj umetnosti- ogled, Novinar saradnik-ogled	snimatelji i dizajneri zvuka, novinari istraživači, voditelji, kamermani, montažeri, organizatori, producenti,scenografi
2.	TV PRVA	Tatjana Vojthevski Glavni i odgovorni urednik +38163590492 tatjana.vojtehovski@gmail.com	Novinarska redakcija, Sektor snimanja zvuka, Sektor kamere, Sektor AV postprodukcije, Sektor organizacije i produkcije, Sektor scenografije	Saradnik u muzičkoj umetnosti- ogled, Saradnik u dramskoj umetnosti- ogled, Novinar saradnik-ogled	snimatelji i dizajneri zvuka, novinari istraživači, voditelji, kamermani, montažeri, organizatori, producenti,scenografi
3.	TV PRVA - WEB PORTAL	Milica Kuzmić, urednik weba TV Prva, 064 883 70 52	INTERNET/WAB PORTAL	Novinar saradnik-ogled	Novinari
4.	NARODNO POZORIŠTE, Francuska 3,	Dimitrije Ilić Pomoćnik direktora drame 0602240014	Sektor drame, Sektor hor (opera) Tehnički sektor,	Saradnik u muzičkoj umetnosti- ogled, Saradnik u dramskoj umetnosti-	Pevač, snimatelj i dizajner zvuka, glumac, scenograf, producent,

	11000 Beograd, Srbija	Ilic032@yahoo.com	Sektor za odnose sa javnošću i marketing, Sektor za organizaciju	ogled, Novinar saradnik-ogled	novinar,organizator,
5.	POZORIŠTE NA TERAZIJAMA Terazije 29, 11000 Beograd, Srbija	Mirjana Založnik Organizator programa pozorišta m.zaloznik@pozoristeterazije.com tel.011 33 02 651	Sektor drame, Sektor hor Tehnički sektor, Sektor za odnose sa javnošću i marketing, Sektor za organizaciju	Saradnik u muzičkoj umetnosti-ogled, Saradnik u dramskoj umetnosti-ogled, Novinar saradnik-ogled	Pevač, snimatelj i dizajner zvuka, glumac, scenograf, producent, novinar,organizator,
6.	POZORIŠTE “BOŠKO BUHA” Trg Republike 3 11000 Beograd, Srbija	Milorad Mandić Direktor milorad.mandic@buha.rs tel/faks 011 26 21 236	Sektor drame, Tehnički sektor, Sektor za odnose sa javnošću i marketing, Sektor za organizaciju	Saradnik u muzičkoj umetnosti-ogled, Saradnik u dramskoj umetnosti-ogled, Novinar saradnik-ogled	Pevač, snimatelj i dizajner zvuka, glumac, scenograf, producent, novinar,organizator,
7.	Fudbalski klub “CRVENA ZVEZDA” Ljutice Bogdana 1a, 11000 Beograd,Srbija	Goran Savić Sektor za odnose sa javnošću goran.savic@zvezdaforever.com tel. 011 2067790	Sektor za odnose sa javnošću, Marketing sektor	Novinar saradnik-ogled	novinar, producent, organizator
8.	Producentska kuća KOŠUTNJAK FILM Kneza Višeslava 88, 11030, Beograd	Zoran Jankovic Producent i vlasnik info@kosutnjakfilm.rs tel 011 35 43 455	Sektor za odnose sa javnošću, Marketing sektor, Organizacija i produkcija	Saradnik u dramskoj umetnosti-ogled Novinar saradnik-ogled	novinar, producent, organizator
9.	BITEF	Jelena Bogavac, jelena.bogavac@bitef.rs			

10.	Festival BelDocs	Mladen Vušurović, direktor i osnivač, mladen@beldocs.rs 063 20351			
11.	Festival srpskog filma fantastike	Miroslav Lakobrija, direktor i osnivač, mlakobrija@yahoo.com 064 2420880			
12.	CEBEF * organizuje FEST, Kratki metar, Filmski festival SOPOT, Beogradski letnji festival.	Milan Lazović, direktor, 3236530, milan.lazovic@cebef.rs			

ПРИЛОГ 5

ТАБЕЛЕ СА ПРЕДЛОЖЕНИМ ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ФОНДА И СПИСКА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА

Образовни профил: САРАДНИК У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ-ОГЛЕД

Трајање образовања: четири године

Ред. број	Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ (теорија, вежбе, практична настава)	ПРВИ РАЗРЕД					ДРУГИ РАЗРЕД					ТРЕЋИ РАЗРЕД					ЧЕТВРТИ РАЗРЕД					УКУПНО											
		разр. час насава				наст у бло ку год.	разр. час насава				Нас т у бло ку год.	разр. час насава				наст у бло- ку год.	разр. час насава				наст у бло ку год.	разр. час насава				наст у бло ку год.							
		недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.									
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В								
1.	Ликовна култура	2		74			2		74			1		35			1		31			6	4	214	148								
2.	Драматургија	2		74			2	2	74	74												4	2	148	74								
3.	Културологија	2		74			3		111													5		185									
4.	Продукција у култури и медијима	2	2	74	74		2	2	74	74												4	4	148	74								
5.	Мултимедија						2	3	74	111	37											2	3	74	37								
6.	Историја позоришта и филма											2		70			2		62			4		132									
7.	Сценографија											1	2	35	35		1		31			4	2	35	66	70	35						
8.	Глума											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132								
9.	Режија											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132								
10.	Камера											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132								
11.	Монтажа											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132								
12.	Сценарио											1	1	35	35		1	1	31	31		4	4	132	132								
13.	Практична настава																					60				90	150						
	Укупно Б:	8	2	296	74	-	11	75	407	259	185	-	12	40	8	420	350	280	60	12	97	372	279	217	90	43	28	20	1495	962	682	150	
	Укупно Б:	10-8		370-296		-	18-16		666-592		-	22-20		770-700		60	21-19		651-589		90	71-63		2457-2177		150							
	Укупно А+Б:	28	4	1036	148	74	-	25	75	925	259	185	-	21	41	9	770	350	280	60	23	97	713	279	217	90	98	30	22	3444	1036	756	150
	Укупно А+Б:	32-30		1184-1110		-	32-30		1184-1110		-	32-30		1120-1050		60	32-30		992-930		90	128-120		4480-4200		150							
	УКУПНО ЧАСОВА:	1216-1140					1216-1140					1212-1140					1114-1050					4758-4470											

Образовни профил: САРАДНИК У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ-ОГЛЕД
Трајање образовања: четири године

Ред. број	Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ (теорија, вежбе, практична настава)	ПРВИ РАЗРЕД					ДРУГИ РАЗРЕД					ТРЕЋИ РАЗРЕД					ЧЕТВРТИ РАЗРЕД					УКУПНО												
		разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				Нас т у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.								
		недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.			недељно		годиш.										
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В									
1.	Ликовна култура	2		74			2		74			1		35			1		31			6	4	214	148									
2.	Драматургија	2		74			2	2	74	74												4	2	148	74									
3.	Културологија	2		74			3		111													5		185										
4.	Продукција у култури и медијима	2	2	74	74		2	2	74	74												4	4	148	74									
5.	Мултимедија						2	3	74	37												2	3	74	37									
6.	Историја музике											2		70			2		62			4		132										
7.	Солфеђо											2		70			2		62			4		132										
8.	Хармонија											1	1	35	35		1	1	31	31		2	2	66	66									
9.	Певање											2	4	70	35	70	2	4	62	31	62	4	4	132	66	132								
10.	Примењена музика											1	1	35	35		1	1	31	31		4	2	66	66									
11.	Снимање и обрада звука											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132									
12.	Основи снимања музике											2	2	70	70		2	1	62	31	62	4	3	132	101	132								
13.	Основи музичке продукције											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132									
14.	Практична настава																											150						
	Укупно Б:	8	2	296	74	-	11	75	407	259	185	-	13	9	455	315	420	280	60	12	9	372	279	341	248	90	44	21	1530	927	1464	713	150	
	Укупно Б:	10-8		370-296		-	18-16		666-592		-	22-20		770-700			21-19		651-589		90	71-63		2457-2177		150								
	Укупно А+Б:	28	4	1036	148	74	-	25	75	925	259	185	-	23	9	805	315	770	280	60	23	9	713	279	682	248	90	126	29	3479	1001	3413	787	150
	Укупно А+Б:	32-30		1184-1110		-	32-30		1184-1110		-	32-30		1120-1050		60	32-30		992-930		90	155-120		4480-4200		150								
	УКУПНО ЧАСОВА:	1216-1140					1216-1140					1212-1140					1144-1050					4758-4470												

Образовни профил: *НОВИНАР САРАДНИК -ОГЛЕД*
Трајање образовања: четири године

Ред. број	Б. СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ (теорија, вежбе, практична настава)	ПРВИ РАЗРЕД					ДРУГИ РАЗРЕД					ТРЕЋИ РАЗРЕД					ЧЕТВРТИ РАЗРЕД					УКУПНО						
		разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.	разр. час настава				наст у бло ку год.		
		недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње			недељно		годишње				
		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В		Т	В	Т	В			
1.	Ликовна култура	2		74			2		74			1		35			1		31			6	4	214	148			
2.	Драматургија	2		74			2	2	74	74												4	2	148	74			
3.	Културологија	2		74			3		111													5		185				
4.	Производња у култури и медијима	2	2	74	74		2	2	74	74												4	4	148	148	74		
5.	Мултимедија						2	3	74	37												2	3	74	37			
6.	Историја медија											2		70			2		62			4		132				
7.	Увод у новинарство											2		70			2		70			2		70				
8.	Реторика и новинарска етика											2	3	70	105	70						2	3	70	105	70		
9.	Комуникологија											2	1	70	35		2	1	62	31		4	2	132	66			
10.	Новинарски жанрови											2	3	70	105		2	3	62	93	62	4	6	132	198	167		
11.	Новинарство											2	2	70	70		2	2	62	62		4	4	132	132			
12.	Стилистика											2	1	62	31		2	1	62	31		2	1	62	31			
13.	Односи са јавношћу											2	1	62	31		2	1	62	31		2	1	62	31			
14.	Практична настава																										150	
	Укупно Б:	8	2	296	74	-	11	75	407	259	185	-	13	9	455	3152	80	60	13	8	403	248	90	45	26	1561	896	150
	Укупно Б:	10-8		370-296		-	18-16		666-592		-	22-20		770-700		60	21-19		651-589		90	71-63		2457-2177		150		
	Укупно А+Б:	28	4	1036	148	-	25	75	925	259	185	-	23	9	805	3152	80	60	24	8	744	248	90	100	28	3510	970	150
	Укупно А+Б:	32-30		1184-1110		-	32-30		1184-1110		-	32-30		1120-1050		60	32-30		992-930		90	128-120		4480-4200		150		
	УКУПНО ЧАСОВА:	1216-1140					1216-1140					1212-1140					1114-1050					4758-4470						

ОПИС И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ (У СЕГМЕНТУ СПИСКА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА И ФОНДА ЧАСОВА)

ТАБЕЛА Б

Предложене измене су засноване на петогодишњим резултатима рада школе у огледу, деловања наставних планова и програма у пракси, потребама, афинитетима и интересовањима ученика школе, искуствима наставника и потребе да се на најбољи начин повежу теорија и пракса а ученицима обезбеди што већи квалитет наставног плана и програма.

ПРЕДЛАЖЕ СЕ УМАЊЕЊЕ ФОНДА ЧАСОВА СВА ТРИ ОБРАЗОВНА ПРОФИЛА СА 32 НА 30 ЧАСОВА НА НЕДЕЊНОМ НИВОУ ПО СЛЕДЕЋЕМ ПРИНЦИПУ:

ПРВИ РАЗРЕД – СВА ТРИ ОГЛЕДНА ОБРАЗОВНА ПРОФИЛА

- У оквиру принципа поступног увођења садржаја уско стручних наставних предмета, извршити промену фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Продукција у култури и медијима*: укинути 2 часа вежбе.

ДРУГИ РАЗРЕД – СВА ТРИ ОГЛЕДНА ОБРАЗОВНА ПРОФИЛА

- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Мултимедија*: уместо 2+3 часа, смањити 2 часа вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+1.

ТРЕЋИ РАЗРЕД – САРАДНИК У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ - ОГЛЕД

- Укинути наставни предмет *Ликовна култура* зато што се од трећег разреда уводи огледни наставни предмет *Историја позоришта и филма*, што је ускостручна област историје уметности. Садржаји *Ликовне културе* (историје уметности) и *Историје позоришта и филма* се непотребно преплићу. Овим чином, губи се 1 час недељно и добија 1 час за прерасподелу.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Сценографија*: Уместо 1+2 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 1+1.
- Увођење новог огледног наставног предмета: *Сценарио*. Овај наставни предмет већ постоји у IV разреду. На овај начин би се у I и II разреду реализовали садржаји драматургије, а у III и IV разреду садржаји наставног предмета *Сценарио*. Тиме би се избегао досадашњи дисконтинуитет.
Брисањем *Ликовне културе* и умањењем једног часа вежбе наставног предмета *Сценографија*, добијају се слободна 2 часа која би била додељења наставном предмету *Сценарио* у III разреду: ПРЕДЛОГ: 1+1.

- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Камера*:
Уместо 2+2 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+1.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Монтажа*:
Уместо 2+2 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+1.

ТРЕЋИ РАЗРЕД – САРАДНИК У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ - ОГЛЕД

- Укинути наставни предмет *Ликовна култура* зато што се од трећег разреда уводи огледни наставни предмет *Историја музике*, што је ускостручна област историје уметности. Садржаји *Ликовне културе* (историје уметности) и *Историје музике* се непотребно преплићу.
Овим чином, губи се 1 час недељно и добија 1 час за прерасподелу.
- Укинути наставни предмет *Основи музичке продукције*. Разлог пре свега лежи у чињеници да се садржаји музичке продукције преплићу са наставним предметом *Снимање и обрада звука*, а тиме и непотребно понављају.
Тиме се добијају 4 часа за прерасподелу.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Певање*:
уместо 0+1, ПРЕДЛОГ: 2+2.
Наставном предмету *Певање* је максимално повећан број часова због потребе да се успостави што је могуће већи процентуални баланс између “техничких наставних предмета” и певања чиме се у већој мери испуњавају циљеви и задаци образовног профила *Сарадник у музичкој уметности*.
- У табели Б (стручни наставни предмети), брише се редни број 14 зато што се из табеле образовног профила *Сарадник у музичкој уметности - оглед* брише наставни предмет *Основи музичке уметности*. Тиме се уместо последњег редног броја 14, добија редни број 13.

ТРЕЋИ РАЗРЕД – НОВИНАР САРАДНИК - ОГЛЕД

- Укинути наставни предмет *Ликовна култура* зато што се од трећег разреда уводи огледни наставни предмет *Историја медија* што је ускостручна област историје уметности. Садржаји *Ликовне културе* (историје уметности) и *Историје медија* се непотребно преплићу.
Овим чином, губи се 1 час недељно и добија 1 час за прерасподелу.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Реторика и новинарска етика*:
Уместо 2+3 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+2.

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД –САРАДНИК У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ - ОГЛЕД

- Укинути наставни предмет *Ликовна култура* зато што се од трећег разреда уводи огледни наставни предмет *Историја позоришта и филма*, што је ускостручна област историје уметности. Садржаји *Ликовне културе*

(историје уметности) и *Историје позоришта и филма* се непотребно преплићу.

Овим чином, губи се 1 час недељно и добија 1 час за прерасподелу.

- У циљу постизања континуитета остваривања садржаја наставних предмета, уводи се наставни предмет *Сценографија* у IV разред. Предлог фонда: 1+0
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Камера*:
Уместо 2+2 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+1.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Монтажа*:
Уместо 2+2 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+1.

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД – САРАДНИК У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ - ОГЛЕД

- Укинути наставни предмет *Ликовна култура* зато што се од трећег разреда уводи огледни наставни предмет *Историја музике*, што је ускостручна област историје уметности. Садржаји *Ликовне културе* (историје уметности) и *Историје музике* се непотребно преплићу.
Овим чином, губи се 1 час недељно и добија 1 час за прерасподелу.
- Укинути наставни предмет *Основи музичке продукције*. Разлог пре свега лежи у чињеници да се садржаји музичке продукције преплићу са наставним предметом *Снимање и обрада звука* а тиме и непотребно понављају.
Тиме се добија 4 часа за прерасподелу.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Примењена музика*:
уместо 0+1, ПРЕДЛОГ: 1+1.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Певање*:
уместо 0+1, ПРЕДЛОГ: 2+2.
Наставном предмету *Певање* је максимално повећан број часова због потребе да се успостави сто је могуће већи процентуални баланс између “техничких наставних предмета” и певања чиме се у већој мери испуњавају циљеви и задаци образовног профила *Сарадник у музичкој уметности*.
- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Основи снимања музике*:
Уместо 2+2 часа, смањити 1 час теорије. ПРЕДЛОГ: 1+2.
- У табели Б (стручни наставни предмети), брише се редни број 14 зато што се из табеле образовног профила *Сарадник у музичкој уметности-оглед* брише наставни предмет *Основи музичке уметности*. Чиме се уместо последњег редног броја 14, добија редни број 13.

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД – НОВИНАР САРАДНИК-ОГЛЕД

- Укинути наставни предмет *Ликовна култура* зато што се од трећег разреда уводи огледни наставни предмет

Историја медија што је ускостручна област историје уметности. Садржаји *Ликовне културе* (историје уметности) и *Историје медија* се непотребно преплићу.

Овим чином, губи се 1 час недељно и добија 1 час за прерасподелу.

- Промена фонда часова у оквиру огледног наставног предмета *Новинарски жанрови*:

Уместо 2+3 часа, смањити 1 час вежбе. ПРЕДЛОГ: 2+2

ЛИТЕРАТУРА (ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ)

САРАДНИК У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ-ОГЛЕД

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

-Janson, H. W; Историја уметности, Београд 2005

-Мишко Шуваковић - Појмовник модерне и постмодерне ликовне уметности и теорије после 1950. (у издању Прометеја – Нови Сад).

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

(одговарајућа поглавља)

- Рудолф Арнхајм: Динамика архитектонске форме, Универзитет уметности у Београду, 1990.

- Рудолф Арнхајм: Уметност и визуелно опажање, Студентски културни центар, Београд, 1998.

- Бранко Вујовић: Историја уметности, Форма Б, Београд, 2005.

- Е. Х. Гомбрих: Сага о уметности, Лагуна, 2011.

ДРАМАТУРГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

-Ђокић Љубиша, Основи драматургије, Београд: Универзитет уметности, 1989.

-Краљ Владимир, Увод у драматургију, Нови Сад: Стеријино позорје, 1966.

-Инкрет Андреј, Предмет и принцип драматургије (о питањима драме и позоришта): студије, Нови Сад: Стеријино позорје, 1987.

-Филипич Лојзе, Жива драматургија, 1952 – 1975, Љубљана: Цанкаријева založba, 1977.

-Ђурђевић Миодраг, Поповић Василије, Антологија ТВ драме, Београд: Радио – телевизија, 1977.

-Путник Радомир, Драматуршки послови, Београд: Чигоја штампа, Р. Путник, 2005.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Студије о драми - Јован Христић

- Драмски правци xx века - Слободан Селенић

- Драма - (драмски писци о драмском стваралаштву), издавач Просвета

- Основи драматургије -Љубиша Ђокић

- Историја позоришта - Чезаре Молинери

КУЛТУРОЛОГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одабрана поглавља)

- Ивана Спасић, „Култура”, Критички помовник цивилног друштва II, Београд 2004;
- Сретен Петровић, Културологија, Београд 2000;
- Ратко Божовић, Култура, Енциклопедија политичке културе;
- Ђуро Шушњић, Религија, Чигоја, Београд, 1995, поглавље стр, 31-87 5;
- Јелена Ђорђевић, Мит, Вера, знање, мир, БОШ, 2005;
- Јелена Ђорђевић, Ритуал, Енциклопедија политичке културе;
- Јелена Ђорђевић, Студије културе, Службени гласник, 2008, 2- 36; 38- 1020;
- Ратка Марић, Поткултуре, Култура, Бгд,1998,
- Сретен Петровић, Кич као судбина, Нови Сад: Матица српска, 1997;
- Сретен Петровић, Култура и уметност, Ниш: Просвета, 1991;
- Култура и цивилизација, Сретен Петровић, Београд: Лела,1997;

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБАЦИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Ивана Спасић, „Култура”, Критички помовник цивилног друштва II, Београд 2004;**
- **Ратка Марић, Поткултуре, Култура, Бгд,1998,**
- **Сретен Петровић, Кич као судбина, Нови Сад: Матица српска, 1997;**
- **Шинглер, Мартин и Виринга Синди, РАДИО, Клио, Београд 2000.**

ПРОДУКЦИЈА У КУЛТУРИ И МЕДИЈИМА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(Одговарајућа поглавља)

- Лоример, Роленд: МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ, Клио, Београд, 1998.
- Мек Квин, Дејвид: ТЕЛЕВИЗИЈА - медијски приручник, Клио, Београд, 2000.
- Вуксановић, Дивна: КЊИГА ЗА МЕДИЈЕ – МЕДИЈИ ЗА КЊИГУ, Клио о, Београд, 2008.
- Драгићевић Шешић, Милена. КУЛТУРА, МЕНАџМЕНТ, АНИМАЦИЈА, МАРКЕТИНГ, Клио, Београд, 2003.
- Шинглер, Мартин и Виринга Синди, РАДИО, Клио, Београд 2000.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

МУЛТИМЕДИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- Надрљански, Ђ. (2000), Образовни софтвер – хипермедиални системи, Сомбор: Педагошки факултет.
- Гоне, Ж. (1998), образовање и медији, Београд: Мултимедија.

-Н. Прелог: Поглед кроз екран: водич у информ. друштво, ДРИП, Загреб 1992.

Проширена литература

-McManus, R. & Porter J. (2005), „Web 2.0 for Designers“,

-O Neill, G. & McMahon, T. (2005), „Student Centred Learning: What Does it Mean for Students and Lecturers?“,

-Tues_19th_Oct_SCL.html Tapscott, D. (1998). *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*. New York: McGraw Hill.

-R. Ahscyn, E. Fox: *The ACM CD-ROM Hypertext Compendium*, ACM Press, New York, 1991

-A. Afuah: *Internet Business Models and Strategies: Text and Cases*, Stanton Bridge Forum, Boston, 2004.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

ИСТОРИЈА ПОЗОРИШТА И ФИЛМА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Роналд Харвуд: *Историја позоришта*, Клио, Београд, 1998
- Никола Батушић, *Увод у театрологију*, Загреб 1991;
- Cezare Molinari, *Историја позоришта*, Београд 1982.
- Дејвид А. Кук: *Историја филма 1, 2, и 3*, Клио, Београд, 2005-2007.

- Група аутора: *Лексикон филмских и телевизијских појмова 2*, Универзитет уметности у Београду и ФДУ, Београд, 1997.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Роналд Харвуд: *Историја позоришта*, Клио, Београд, 1998**
- **Дејвид А. Кук: *Историја филма 1, 2, и 3*, Клио, Београд, 2005-2007.**
- **Urlih Gregor i Eno Patalas: *Историја филмске уметности***

СЦЕНОГРАФИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- [Станић, Душан](#), *Сценографија и костимографија*, Београд: Савез аматера Србије, 1979;
- [Ивков, Драгољуб](#), *Филмска сценографија у Србији: 1945-2000*, Београд: Удружење филмских уметника Србије, 2000;
- [Howard, Pamela](#), *Шта је сценографија?* Београд: Клио, 2002;
- [Николић, Душана](#), *Милена у позоришту: лутке, костими, сценографија Милене Јефтић Ничеве Костић*, Београд: Клио, 1995;
- [Hecel Erih](#), *Однос сценографа и редитеља*, часопис за позоришну историју и театрологију ИССН: 0351-7500 СГ=13033/п.
- Izenour, George: *Theater Design*, Yale University Press, 1986;
- Mackintosh, Iain: *Architecture, Actor and Audience*, Routledge, Лондон, 1995;
- Pamela Nauard: *Шта је сценографија*, Клио, Београд, 2002.

- Динуловић, Радивоје: *Функционално-технолошки процеси и обликовање простора модерног позоришта*, ФТН, Нови Сад, 2003;
- Ibid. *Типологије позоришног простора*, Зборник ФДУ бр. 8-9, Институт за позориште, филм, радио и телевизију, Београд, 2006.
- Миомир Мијић: *Акустика у архитектури*, Наука, Београд, 2001;
- Dian Кеј и Džeјms Lebreht: *Звук и музика у позоришту*, Клио, 2004;
- Michael Ramsaur: *Scene Lighting* (скрипта), Универзитет уметности - Група за сценски дизајн, Београд, 2002;
- Trevor Griffiths: *Stagecraft*, Phaidon, Лондон, 1999;
- Мета Хочевар: *Простори игре*, Југословенско драмско позориште, Београд, 2003;
- Bruck, Pither: *Празан простор*, Лапис, Београд, 2001;
- Sheckner, Richard: *Ка постмодерном позоришту*, Институт за позориште, филм, радио и телевизију, ФДУ, Београд, 1998;
- Хочевар, Мета: *Простори игре*, ЈДП, Београд, 2003;
- Милићевић, Огњенка (уредила): *Простор, драмско лице*, Стеријино позорје, Нови Сад, 1998;
- Nauard, Pamela: *Шта је сценографија*, Клио, Београд, 2002.
- Ранко Радовић: *Живи простор*, Независна издања, Београд, 1974;
- Gi Debor: *Друштво спектакла*, Блок 45, Београд, 2003;
- Ирена Шентевска: *Спектакл - Град - Идентитет*, Јустат, Београд, 1997;
- Nikolas Фајн: *Призори улице*, Клио, Београд, 2003;
- Rolan Barth: *Светла комора*, Рад, Београд, 2004;
- Gasthon Bashlar: *Поетика простора*, Градац, Чачак, 2005;
- Moris Merlo-Ponti: *Феноменологија перцепције*, Веселин Маслеша, Сарајево, 1978.
- Ian Кеј и Džeјms Lebreht: *Звук и музика у позоришту*, КЛИО, 2004;
- Michael Ramsaur: *Scene Lighting* (скрипта), Универзитет уметности - Група за сценски дизајн, Београд, 2002;
- М. Мијић; Р. Динуловић: *Сценска техника и технологија (скрипта)*, Универзитет уметности - Група за сценски дизајн, Београд, 2006;
- Тодор Лалицки: *Техничка структура позорнице (скрипта)*, Универзитет уметности - Група за сценски дизајн, Београд, 2006.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Richard Pilbrow: Stage Lighting Design (The Art, The Craft, The Life), Nick Hern Books, London, 2008;**
- **Радослав Лазич: Маренићев сценографски театар, Фото Футура, Београд, 2008;**
- **Олга Милановић: Београдска сценографија и костимографија 1868 - 1941, Музеј позоришне уметности СР Србије, 1983;**

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБАЦИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Pamela Nauard: Шта је сценографија, Клио, Београд, 2002.**

ГЛУМА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Душко Радовић: Поезија
- Љ.Ршумовић: Поезија
- Д.Андрић: Антологија америчке сатиричне поезије
- Ј.С.Поповић; Покондирена тиква , Лажа и паралажа
- Г.Бедо: Кабарей
- Гете: Фауст
- В.Иго: Краљ се забавља
- Драгомир Д.Ђорђевић: поезија
- А. Пјер Ками: Кабарей
- Силер: Дон Карлос
- Шекспир: Отело
- Пушкин: Евгеније Оњегин
- Молијер: Учене жене
- Зираду: Луда из Сајао
- Граматика српског језика – Живојин Станојчић и Љубомир Поповић
- Кратка прегледна граматика српског језика – Бранислав Остојић
- Правопис српскохрватског језика, Матица српска и Матица хрватска, 1960.
- Правопис српскога језика – Митар Пешикан, Мато Пижурица, Јован Јерковић, Матица српска.
- Ратомир Рале Дамјановић: О рецитовању, Београд, 2001.
- Раша Плаовић: Режија и глума, Народна књига, Цетиње, 1953.
- Миливој Поповић Мавид, Лепота казане речи, Уџбеник дикције, рецитовања и реторике, Београд, 1996.
- Бранивој Ђорђевић: Граматика српскохрватске дикције, Београд, 1984.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Константин Сергејевић Станиславски: *Систем, Ethos*, Београд 2004.
- Бранивој Ђорђевић: Елементи дикције, Универзитет уметности у Београду, 1996.
- Боро Стјепановић: „Глума I, II и III“; Универзитет Црне Горе и Дом омладине „Будо Томовић“ из Подгорице и Факултет драмских уметности, Цетиње, 1997.

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБАЦИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

- Д. Андрић: Антологија америчке сатиричне поезије
- Г. Бедо: Кабарей
- В. Иго: Краљ се забавља
- А. Пјер Ками: Кабарей
- Силер: Дон Карлос ;
- Зираду: Луда из Сајао
- Кратка прегледна граматика српског језика – Бранислав Остојић
- Правопис српскохрватског језика, Матица српска и Матица хрватска, 1960.
- Правопис српскога језика – Митар Пешикан, Мато Пижурица, Јован Јерковић, Матица српска.
- Миливој Поповић Мавид, Лепота казане речи, Уџбеник дикције, рецитовања и реторике, Београд, 1996.

РЕЖИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- [Лазић Радослав](#), Феномен режија: театролошки огледи, Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.
- [Лазић, Радослав](#), Уметност редитељства: увод у теорију режије: позориште, драма, опера, балет, луткарство, филм, радио, телевизија, мултидисциплинарна режија, Нови Сад, Позоришни музеј Војводине, 2003.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Нуго Клајн: Osnovni problemi režije**
- **Група аутора: Лексикон филмских и телевизијских појмова 2, Универзитет уметности у Београду и ФДУ, Београд, 1997.**
- **Ježi Plaževski: Jezik filma 1 i 2**
- **Fransoa Trifo: Ničkok**

КАМЕРА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- (одговарајућа поглавља)

- Peter Pollack: The Picture History of Photography, Thames and Hudson, 1963;
- Joseph S. Friedman: History of Color Photography, The American Photographic Publishing Comp, 1947;
- Michael J. Langford: Advanced Photography, The Focal Press, 1972;
- L.F.A. Mason: Photographic Processing Chemistry, The Focal Press, 1966;
- R.W.G. Hunt: The Reproduction of Colour, Fountain Press, London, 1967;
- D.J. Corbett: Motion Picture and Television Film, 1968.
- N. Tanhofer: Филмска фотографија; (literatura za IV razred)
- Е Мицић: О слици покретних слика;
- Е. Мицић: Говор око камере;
- ASC: American Cinematographer Video Manual
- Žak Omon, Alen Bergala, Mishel Mari, Mark Verne, Естетика филма, Београд, Клио, 2006;
- Michael Rabiger, Directing - Film Techniques and Aesthetics, Focal Press, 2003;
- Марко Бабац, Језик монтаже покретних слика, Београд, Клио, 2000.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **John Hedgecoe's New Book of Photography Hardcover – September 15, 1994;**
(literature za III razred)

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБАЦИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Peter Pollack: The Picture History of Photography, Thames and Hudson, 1963;**
- **Joseph S. Friedman: History of Color Photography, The American Photographic Publishing Comp, 1947;**
- **Michael J. Langford: Advanced Photography, The Focal Press, 1972;**

- L.F.A. Mason: **Photographic Processing Chemistry**, The Focal Press, 1966.
- R.W.G. Hunt: **The Reproduction of Colour**, Fountain Press, London, 1967.
- D.J. Corbett: **Motion Picture and Television Film**, 1968.
- Е Мицић: **О слици покретних слика**
- Е. Мицић: **Говор око камере**
- ASC: **American Cinematographer Video Manual**
- Žak Omon, Alen Bergala, Mishel Mari, Mark Verne, **Естетика филма**, Београд, Клио, 2006.
- Michael Rabiger, **Directing - Film Techniques and Aesthetics**, Focal Press, 2003.
- Марко Бабац, **Језик монтаже покретних слика**, Београд, Клио, 2000.

МОНТАЖА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- Sergei M. Eisenstein, "Dramaturgy of Film Form," in *Selected Works, Volume 1, Writings, 1922-34*;
- Richard Taylor (ed. and trans.), London/ Indianapolis, British Film Institute/Indiana University Press, 1988;
- Robert P. Kolker, "The Film Text and Film Form," in John Hill and Pamela Church Gibson (eds.), *Oxford Guide to Film Studies*, Oxford, Oxford University Press, 1998;
- Peter Lunenfeld, "Art Post-History: Digital Photography and Electronic Semiotics," in Hubertus von Amelnunxen, Stefan Iglhaut, Florian Rötzer et al. (eds.), *Photography after Photography: Memory and Representation in the Digital Age*, London, G&B Arts, 1996;
- Lev Manovich, *The Language of New Media*, Cambridge, MIT Press, 2001;
- Declan McGrath, "Interview with Robert Scalia," in *Editing and Post-Production*, Boston, Focal Press, 1998.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

СЦЕНАРИО

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Bojd, Endrju (2002): **Новинарство у електронским медијима**. Београд: КЛИО;
- Wurtzel Alen & Rosenbaum John (1995): **Television Production**. USA: McGraw-Hill;
- Walters, Roger (1994): **Broadcast Writing, principles and practice**. USA: McGraw-Hill;
- Orlik, P.B. (1994): **Broadcast/Cable Copywriting**, 5 th ed. Needham Heights, Mass.: Allyn & Bacon;
- Finn, S. (1991): **Broadcast Writing as a Liberal Art**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall;
- Imami Petrit, **Филмски сценарио: у теорији и пракси**, Београд: Универзитет уметности, 1983;
- Herman Levis, **Сценарио за филм и телевизију**, Београд: Универзитет уметности, 1976;
- Илић Сребренка, **Телевизијски сценарио**, **Савремено новинарство – приређивач Неда Тодоровић** – Београд: Факултет политичких наука: Чигоја штампа, 1998;
- Beckett Samuel, **Film: complete scenario, illustrations, production shots**, London: Faber and Faber, 1969;

- Mishel Shion: написати сценарио, научна књига, институт за филм, Београд, 1989.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Ниџкок - Fransoa Trifo**
- **Leksikon filmskih i televizijskih pojmova**
- **Filmski scenario u teoriji i praksi - Petrit Imami**
- **Bambi protiv Godzile - Dejvid Memet**
- **Istorija filma - Dejvid Kuk**

САРАДНИК У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ-ОГЛЕД

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

-Janson, H. W; Историја уметности, Београд 2005

-Мишко Шуваковић - Појмовник модерне и постмодерне ликовне уметности и теорије после 1950. (у издању Прометеја – Нови Сад).

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

(одговарајућа поглавља)

- Рудолф Арнхајм: Динамика архитектонске форме, Универзитет уметности у Београду, 1990;

- Рудолф Арнхајм: Уметност и визуелно опажање, Студентски културни центар, Београд, 1998;

- Бранко Вујовић: Историја уметности, Форма Б, Београд, 2005;

- Е.Х.Гомбрих: Сага о уметности, Лагуна, 2011;

ДРАМАТУРГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

–Ђокић Љубиша, Основи драматургије, Београд: Универзитет уметности, 1989;

–Краљ Владимир, Увод у драматургију, Нови Сад: Стеријино позорје, 1966;

–Инкрет Андреј, Предмет и принцип драматургије (о питањима драме и позоришта): студије, Нови Сад: Стеријино позорје, 1987;

–Филипич Лојзе, Жива драматургија, 1952 – 1975, Љубљана: Цанкаријева založba, 1977;

–Ђурђевић Миодраг, Поповић Василије, Антологија ТВ драме, Београд: Радио – телевизија, 1977;

–Путник Радомир, Драматуршки послови, Београд: Чигоја штампа, Р. Путник, 2005;

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Студије о драми - Јован Христић

- Драмски правци хх века - Слободан Селенић

- Драма - (драмски писци о драмском стваралаштву), издавач Просвета

- Основи драматургије -Љубиша Ђокић
- Историја позоришта - Чезаре Молинари

КУЛТУРОЛОГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одабрана поглавља)

- Ивана Спасић, „Култура”, Критички помовник цивилног друштва II, Београд 2004;
- Сретен Петровић, Културологија, Београд 2000;
- Ратко Божовић, Култура, Енциклопедија политичке културе;
- Ђуро Шушњић, Религија, Чигоја, Београд, 1995, поглавље стр, 31-87 5;
- Јелена Ђорђевић, Мит, Вера, знање, мир, БОШ, 2005;
- Јелена Ђорђевић, Ритуал, Енциклопедија политичке културе;
- Јелена Ђорђевић, Студије културе, Службени гласник, 2008, 2- 36; 38- 1020;
- Ратка Марић, Поткултуре, Култура, Бгд,1998,
- Сретен Петровић, Кич као судбина, Нови Сад: Матица српска, 1997;
- Сретен Петровић, Култура и уметност, Ниш: Просвета, 1991;
- Култура и цивилизација, Сретен Петровић, Београд: Лела,1997;

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБАЦИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

- Ивана Спасић, „Култура”, Критички помовник цивилног друштва II, Београд 2004;
- Ратка Марић, Поткултуре, Култура, Бгд,1998,
- Сретен Петровић, Кич као судбина, Нови Сад: Матица српска, 1997;
- Шинглер, Мартин и Виринга Синди, РАДИО, Клио, Београд 2000.

ПРОДУКЦИЈА У КУЛТУРИ И МЕДИЈИМА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(Одговарајућа поглавља)

- Лоример, Роланд: МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ, Клио, Београд, 1998.
- Мек Квин, Дејвид: ТЕЛЕВИЗИЈА - медијски приручник, Клио, Београд, 2000.
- Вуксановић, Дивна: КЊИГА ЗА МЕДИЈЕ – МЕДИЈИ ЗА КЊИГУ, Клио о, Београд, 2008.
- Драгићевић Шешић, Милена. КУЛТУРА, МЕНАџМЕНТ, АНИМАЦИЈА, МАРКЕТИНГ, Клио, Београд, 2003.
- Шинглер, Мартин и Виринга Синди, РАДИО, Клио, Београд 2000.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

МУЛТИМЕДИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- Надрљански, Ђ. (2000), Образовни софтвер – хипермедијални системи, Сомбор: Педагошки факултет.
- Гоне, Ж. (1998), образовање и медији, Београд: Мултимедија.
- Н. Прелог: Поглед кроз екран: водич у информ. друштво, ДРИП, Загреб 1992.

Проширена литература

- McManus, R. & Porter J. (2005), „Web 2.0 for Designers“,
 - O Neill, G. & McMahon, T. (2005), „Student Centred Learning: What Does it Mean for Students and Lecturers?“,
 - Tues_19th_Oct_SCL.html Tapscott, D. (1998). *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*. NewYork: McGraw Hill.
 - R. Ahscyn, E. Fox: *The ACM CD-ROM Hypertext Compendium*, ACM Press, New York, 1991
 - A. Afuah: *Internet Business Models and Strategies: Text and Cases*, Stanton Bridge Forum, Boston, 2004.
- *Нема потребе за изменама постојеће литературе

СНИМАЊЕ И ОБРАДА ЗВУКА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- Edgar A. Norton, (2006), *History of electronic music*, Thomson Learning 7th Edition;
- C. R. Nave (2005), *Hyper Physics*, Georgia State University Press;
- Valdemar Poulsen, (2002), *Inventor of Magnetic Recording*, Prentice Hall.
-

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Иво Блаха, (1993) Основе драматургије звука у филмском и телевизијском делу, Факултет драмских умтениости, катедра за филмску и телевизијску монтазу, Београд**
- **David Lewis Yewendall, (2003) Practical art of motion picture sound, Focal press**
- **- Holman Tomilson (2002) Sound for film and television, Focal press**
-

ОСНОВИ СНИМАЊА МУЗИКЕ

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- David Miles Huber, *Modern Recording Technniques*, SAMS Publishing, 1995.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Audio in Media, Stanley R. Alten, Cengage Learning (izdavač), 2009**

ОСНОВИ МУЗИЧКЕ ПРОДУКЦИЈЕ

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- David Miles Huber, *Modern Recording Technniques*, SAMS Publishing, 1995.
-

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Audio in Media, Stanley R. Alten, Cengage Learning (izdavač), 2009**

ИСТОРИЈА МУЗИКЕ

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Соња Маринковић, „Историја музике“ за средњу музичку школу;
Проширена литература:
- Андреис Ј. Повијест гласбе, Загреб, 1975;
- Пејовић Р. Историја музике 1, Београд, 1991;
- Пејовић Р. Музика минулог доба, Београд, 2004;
- Херцигоња Никола, Кратак преглед развоја музичке културе I део, Београд, 1969;
- Пејовић Р. Историја музике 2, Београд, 1991;
- Пејовић Роксанда, Барокни концерт, Београд Катунца Драгољуб, Скарлатијева соната, Београд, 1990;
- Rozen С. Класични стил, Београд 1980;
- Гостушки Драгутин, Време уметности, Београд 1968;
- С. Ђурић-Клајн: Музика и музичари, Просвета, Београд 1956;
- С. Ђурић-Клајн: Историја српске музике, Pro Musica, Београд 1971;
- С. Ђурић-Клајн: Акорди прошлости, Просвета, Београд 1981;
- З. Кучукалић, Српска романтична соло песма, Сарајево 1975;
- В. Перичић, Музички ствараоци у Србији, Просвета, Београд 1969;
- Сабрана дела Корнелија - Станковића;
- Живот и дело П. Коњовића, зборник радова, САНУ, 1989;
- Др Ира Проданов Крајишник: Музика 20. века, Академија уметности, 2002,
- Мирјана Веселиновић Хофман: Стваралачка присутност европске авангарде у нас, Београд, Унив. уметности, 1982;
- Бергамо, Марија: Дело композитора, Стваралачки пут Милана Ристића од прве до шесте симфоније, Београд, 1977;
- Бергамо, Марија: Елементи експресионистичке оријентације у српској музици до 1945. године, Београд, САНУ, 1980;
- Пашић, Весна: Неокласицизам у српској уметности шесте и седме деценије, магистарски рад (рукопис), Београд, Факултет музичке уметности, 1994;
- Милин, Мелита: Традиционално и ново у српској музици после Другог светског рата (1945-1965), Београд, Музиколошки институт САНУ, 1998;
- Перичић, Властимир: "Тенденције развоја српске музике после 1945. године", Музички талас бр. 26, 2000;
- Седак, Ева: Јосип Штолцер Славенски, Загреб, МИС и Музиколошки завод Музичке академије свеучилишта у Загребу, 1984.

Примери за слушање:

- Norton Recorded Anthology of Western Music, CR vol. 1. The World of Early Music, CR vol. 1.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

СОЛФЕЂО

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- М. Тајчевић, ОСНОВНА ТЕОРИЈА МУЗИКЕ;
- З.Васиљевић, И.Дробни, Г.Каран. М.Ћалић, СОЛФЕЂО

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

ХАРМОНИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- М. Штаткић: Збирка задатака из хармоније 1 и 2;
- Д. Деспић: Хармонска анализа.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

-М. Живковић: Хармонија: Завод за уџбенике и наставна средства, 1996 (Нови Сад : Ас импех)

ПЕВАЊЕ

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Сонсон: Збирке вокализа;
- Ricordi: Збирке старих мајстора, I до III тома;
- Збирке композиција романтичног периода;
- Албуми оперских арија;
- CD и интернетом доступне композиције модерног доба;
- Вокална (хорска) и вокално – инструментална дела композитора различитих стилских епоха.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

ПРИМЕЊЕНА МУЗИКА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Зоран Симјановић: Примењена музика, Београд, 1996;
- Мирослав Јокић: Очаравање ува, РТС, Београд.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

НОВИНАР САРАДНИК-ОГЛЕД

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

-Janson, H. W; Историја уметности, Београд 2005

-Мишко Шуваковић - Појмовник модерне и постмодерне ликовне уметности и теорије после 1950. (у издању Прометеја – Нови Сад).

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

(одговарајућа поглавља)

- Рудолф Арнхајм: Динамика архитектонске форме, Универзитет уметности у Београду, 1990;

- Рудолф Арнхајм: Уметност и визуелно опажање, Студентски културни центар, Београд, 1998;

- Бранко Вујовић: Историја уметности, Форма Б, Београд, 2005;

- Е.Х.Гомбрих: Сага о уметности, Лагуна, 2011;

ДРАМАТУРГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

–Ђокић Љубиша, Основи драматургије, Београд: Универзитет уметности, 1989;

–Краљ Владимир, Увод у драматургију, Нови Сад: Стеријино позорје, 1966;

–Инкрет Андреј, Предмет и принцип драматургије (о питањима драме и позоришта): студије, Нови Сад: Стеријино позорје, 1987;

–Филипич Лојзе, Жива драматургија, 1952 – 1975, Љубљана: Цанкаријева založba, 1977;

–Ђурђевић Миодраг, Поповић Василије, Антологија ТВ драме, Београд: Радио – телевизија, 1977;

–Путник Радомир, Драматуршки послови, Београд: Чигоја штампа, Р. Путник, 2005;

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Студије о драми - Јован Христић

- Драмски правци хх века - Слободан Селенић

- Драма - (драмски писци о драмском стваралаштву), издавач Просвета

- Основи драматургије -Љубиша Ђокић

- Историја позоришта - Чезаре Молинари

КУЛТУРОЛОГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одабрана поглавља)

– Ивана Спасић, „Култура”, Критички помовник цивилног друштва II, Београд 2004;

– Сретен Петровић, Културологија, Београд 2000;

– Ратко Божовић, Култура, Енциклопедија политичке културе;

– Ђуро Шушњић, Религија, Чигоја, Београд, 1995, поглавље стр, 31-87 5;

- Јелена Ђорђевић, Мит, Вера, знање, мир, БОШ, 2005;
- Јелена Ђорђевић, Ритуал, Енциклопедија политичке културе;
- Јелена Ђорђевић, Студије културе, Службени гласник, 2008, 2- 36; 38- 1020;
- Ратка Марић, Поткултуре, Култура, Бгд, 1998,
- Сретен Петровић, Кич као судбина, Нови Сад: Матица српска, 1997;
- Сретен Петровић, Култура и уметност, Ниш: Просвета, 1991;
- Култура и цивилизација, Сретен Петровић, Београд: Лела, 1997;

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБАЦИВАЊЕ ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Ивана Спасић, „Култура”, Критички помовник цивилног друштва II, Београд 2004;**
- **Ратка Марић, Поткултуре, Култура, Бгд, 1998,**
- **Сретен Петровић, Кич као судбина, Нови Сад: Матица српска, 1997;**
- **Шинглер, Мартин и Виринга Синди, РАДИО, Клио, Београд 2000.**

ПРОДУКЦИЈА У КУЛТУРИ И МЕДИЈИМА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(Одговарајућа поглавља)

- Лоример, Роленд: МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ, Клио, Београд, 1998.
- Мек Квин, Дејвид: ТЕЛЕВИЗИЈА - медијски приручник, Клио, Београд, 2000.
- Вуксановић, Дивна: КЊИГА ЗА МЕДИЈЕ – МЕДИЈИ ЗА КЊИГУ, Клио о, Београд, 2008.
- Драгићевић Шешић, Милена. КУЛТУРА, МЕНАЏМЕНТ, АНИМАЦИЈА, МАРКЕТИНГ, Клио, Београд, 2003.
- Шинглер, Мартин и Виринга Синди, РАДИО, Клио, Београд 2000.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

МУЛТИМЕДИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- Надрљански, Ђ. (2000), Образовни софтвер – хипермедијални системи, Сомбор: Педагошки факултет.
- Гоне, Ж. (1998), Образовање и медији, Београд: Мултимедија.
- Н. Прелог: Поглед кроз екран: водич у информ. друштво, ДРИП, Загреб 1992.

Проширена литература

- McManus, R. & Porter J. (2005), „Web 2.0 for Designers“,*
- O Neill, G. & McMahon, T. (2005), „Student Centred Learning: What Does it Mean for Students and Lecturers?“,*
- Tues_19th_Oct_SCL.html Tapscott, D. (1998). Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation. NewYork: McGraw Hill.*
- R. Ahscyn, E. Fox: The ACM CD-ROM Hypertext Compendium, ACM Press, New York, 1991*

-A. Afuah: *Internet Business Models and Strategies: Text and Cases*, Stanton Bridge Forum, Boston, 2004.

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

ИСТОРИЈА МЕДИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Синди Виринга и Мартинг Шинглер – РАДИО, Клио, Београд, 2002.
- Роленд Лоример, МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ, Клио, Београд
- Дејвид Мек Квин, ТЕЛЕВИЗИЈА, Клио, Београд, 2000.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Друштвена историја медија, Аса Бригс, Питер Берг, Клио, Београд

УВОД У НОВИНАРСТВО

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Бал, Ф. Моћ медија, Београд: Клио, 1996;
- Гоцини, Ђ. Историја новинарства Београд: Клио, 2001;
- Валић Недељковић, Д. О новинарству и новинарима, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за медијске студије 2007;
- Валић Недељковић, Два века српског новинарства, Београд: Институт за новинарство, 1992;
- Ђурић, Д. Новинарска радионица Београд, 2000;
- Кин, Ц. Медији и демократија Београд: Филип Вишњић, 1995;
- Радојковић, М. – С. Црнобрња, Средства масовних комуникација, Београд: Агена – Стручна књига. 1995;
- Славковић, Д. - Бити новинар, Београд: Научна књига, 1988;

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Увод у новинарство- Живорад Ђорђевић

РЕТОРИКА И НОВИНАРСКА ЕТИКА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Антонић, Ивана: Комуникација и убеђивање. Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XXXVII, Нови Сад, Матица српска, (41-51)1994;
- Пленковић, Марио: Сувремена радио-телевизијска реторика, Загреб: Стварност, 1989;
- Тадић, Љубомир: Реторика. Увод у вештину беседништва, Београд: Либертас, 1989.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Retorika techne- Сима Аврамовић
- Новинарска етика -Daniel Kortni
- Етика у медијима - примери и контраверзе, Luis Alvin Dej

КОМУНИКОЛОГИЈА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Радојковић, М.; Основе комуникологије, Београд: ФПН – Чигоја, 2001;
- Богданић, А.; Комуникологија – водећа парадигма, Београд: Чигоја, 1996;
- Гиро, П.; Семиологија, Београд: БИГЗ, 1975;
- Де Сосир, Ф.; Општа лингвистика, Београд: Нолит, 1973;
- Еко, У.; Симбол, Београд: Народна књига – Алфа, 1977;
- Еко, У.; Симбол, Београд: Народна књига.
- Радојковић, М. – М. Милетић: Комуницирање, медији и друштво, Нови Сад, Stilos, 2006;
- Албер, П, Историја штампе, Баоград, Плато, 1998;
- Бодријар, Ж, Симулакруми и симулација, Нови Сад, Светови, 1991;
- Бретон, Ф, Изманипулисана реч, Београд, Клио, 2000;
- Brigs, A. – R. Kolbi, Увод у студије медија, Београд, Клио, 2005;
- Мек Квин, Д, Телевизија. Београд, Клио, 2000;
- Мек Квејл, Д, Стари континент – нови медији, Београд, Нова, 1994;
- Меклуан, М, Познавање општила човекових продужетака, Београд : Нолит, 1971;
- Морен, Е, Филм или човек из маште Београд, Институт за филм, 1967;
- Негроипонт, Н, Бити дигиталан, Београд, Клио, 1998.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- **Зорица Томиц, Комуникологија**
- **Тијана Мандиц, Комуникологија**

НОВИНАРСКИ ЖАНРОВИ

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

- Итјул, Б. – Д. Андерсон, Писање вести и извештавање за данашње медије, Београд: Медија центар, 2001;
- Животић, Р. Новинарски жанрови, штампа, радио, ТВ; Београд: Институт за новинарство, 1993;
- Петковић, Р. Новинарство у теорији и пракси, Београд: Антуријум, 2005;
- Тодоровић, Н. Новинарство – интерпретативно и истраживачко, Београд: Чигоја, 2002.
- Валић-Недељковић, Д, Практикум новинарства, Београд: Привредни преглед, 2002;
- Итјул, Б. – Д. Андерсон, Новинарски жанрови, штампа, радио, ТВ, писање вести и извештавање за данашње медије, 2001;
- Маловић, С, Основе новинарства, Загреб: Голден маркетинг/Техничка књига. 2005;

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- Душан Ђурић "Новинарски лексикон", Лицеј, Београд
- Веселин Кљајић "Интервју у штампи и онлине магазинима на интернету", Чигоја, Београд, 2010.
- Неда Тодоровић "Савремено новинарство", Чигоја, Београд, 1998.
- Зоран Јевтовић, Радивоје Петровић, Зоран Арацки "Жанрови у савременом новинарству", Јасен, Београд, 2014.

НОВИНАРСТВО

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Бешкер, Н. Истраживачко новинарство; Загреб: Пресдата, 2004
- Bu-rgh, Н. de Investigative Journalism. Context and Practice London : Routledge, 2000
- Ковачевић, Ж. Међународно преговарање, Београд: Филип Вишњић, 2004
- Тодоровић, Н. Интерпертативно и истраживачко новинарство, Београд: Факултет политичких наука, Чигоја штампа, 2002.
- Boyd В. О.; The International News Agencies London: Constabl, 1980;
- Валић-Недељковић, Д.; Практикум новинарства, Београд: Привредни преглед, 2002;
- Ђурић, Д. Новинарска радионица Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1983;
- Ђурић, Д. Новинарска енциклопедија, Београд: БМГ, 1997.
- Baskette, К. F. The Art of Editing London: Collier Macmillan, 1992
- Бојд, Е. - Новинарство у електронским медијима: методи припреме радио и телевизијских вести, Београд: Клио, 2002
- Deuze, М. - The Internet and its Journalisms. Part I: A Typology of Online Journalism Online Journalism Review, 1998
- McMahon, Р. - Global Control: Information Technology and Globalization since 1845. London : Edward Elgar, 2002
- Џоунс, С. - Виртуелна култура, Београд: Библиотека XX век, 2002
- Ward, М. - Journalism online Oxford: Focal press, 2002
- Вељановски, Раде: Јавни РТВ сервис у служби грађана, Београд, Клио, 2005;
- Ендруа, К. Радио. Београд : Клио (185-205). 2000;
- Fleming, С. The Radio Handbook London and New York :Routledge 2002;
- Шинглер, М. – С. Виринга Радио Београд : Клио 2000.
- Андревски, Ж. Порочични ТВ канал. Нови Сад : Media art servis 2006;
- Бојд, Е. Новинарство у електронским медијима Београд : Клио 2002;
- Илић, М. Телевизијско новинарство. Београд : РТС. 2003;
- Летица, З. Телевизијско новинарство. Загреб : Диспут. 2003.
- Бал, Ф. - Моћ медија. Београд, Клио, 1996;
- Бертран, К. Ж. - Деонтологија медија, Загреб: Свеучилишна књижара, 2007;
- Гаврановић, А. - Медијска обратница, Загреб: Свеучилишна књижара, 2006;
- Ђурић, Д. - Новинарска енциклопедија, Београд: БМГ, 1997.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- +Душан Ђурић "Новинарски лексикон", Лицеј, Београд

- Штефан Рус Мол "Новинарство", Цлио, Београд, 2005.
- Небојша Јовановић, Драгован Лазаревић "Агенцијско новинарство", Чигоја, Београд, 2005.
- Новинарство - Миле Недељковић
- Online новинарство - Ričard Krejg
- Online новинарство - Мато Браутовић
- Историја новинарства - Михаило Бјелица

СТИЛИСТИКА

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Гиро, П. - Стилистика, Сарајево: Веселин Маслеша, 1964;
- Животић, Р. - Изражавање новинара, Београд: Савремена администрација, 1981;
- Младенов, М. - Новинарска стилистика, Београд: Научна књига, 1980;
- П. Петровић, В. - Новинска фразеологија, Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.

ПРЕДЛОГ ДОДАТКА ЛИТЕРАТУРЕ:

- +Ј. Јовановић - Лингвистика и стилистика новинског умећа, Београд: Јасен, 2010.
- М. Ж. Чаркић - Увод у стилистику, Београд: Научна књига, 2002.
- Р. Симић - Стилистика српског језика, Београд: Филолошки факултет, 2000.

ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

ПОСТОЈЕЋА ЛИТЕРАТУРА:

(одговарајућа поглавља)

- Блек, С. - Односи с јавношћу, Београд, Клио, 2003;
- Cutlip, M. S., Center, A.K., Broom, M.G. - Односи с јавношћу, Загреб: МАТЕ д.о.о, 2003;
- Рег, Д. - Односи с медијима, Београд: Клио, 1996;

*Нема потребе за изменама постојеће литературе

Резултати самовредновања као показатељи квалитета огледних програма

Школа, у складу са Законом редовно врши самовредновање рада у кључним областима квалитета, о чему постоје свобихватни квантитативни и квалитативни подаци. Предмет нашег интересовања били су резултати самовредновања у четвртој години постојања Школе (2013/2014.), када су обухваћене две кључне области: ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА И ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА, са подручјима вредновања Квалитет знања, Мотивисаност ученика и Лични и социјални развој. Истраживањем су обухваћени сви наставници и ученици прва три разреда. За ученике четвртог разреда увид у нивое постигнућа ученика и подршке ученицима проширен је подручјима вредновања Вредности код ученика и Професионална оријентација.

Овом годишњем извештају о самовредновању посевћена је посебна пажња будући да је концепт постављен тако да својим целодневним боравком, разноврсношћу ваннаставних активности, организованим часовима учења, управо у центар своје пажње Школа ставља индивидуалност сваког ученика. Резултати овог истраживања допуњени су евалуацијом рада школе од стране родитеља на различитим нивоима током целе школске године, а преко тромесечних родитељских састанака, индивидуалних разговора родитељаса управом школе, стручном службом и наставницима, преко састанака школског одбора, као и интерних анкета.

Кључни резултати самовредновања

У анализи резултата коришћене су методе дескриптивне статистике и статистике закључивања. Анализа средњих вредности процена ученика показује да се у све четири године оствареност свих показатеља подручја вредновања и кључних области вреднује око нивоа 3. Дакле, по њиховом суду, школу карактерише више јаких страна него слабих. Наставници оствареност показатеља вреднују између највишег и нешто нижег нивоа остварености (нивоа 4 и нивоа 3), а у просеку боље него ученици. Наставници имају већи увид у целокупност наставног процеса и „више искуства на обе стране наставног процеса“, па је овакав резултат очекиван. Треба имати у виду у субјективност испитаника када су у ситуацији да процењују сопствени рад.

Анализа корелација оцена ученика све четири године на три заједничка показатеља: квалитет знања, мотивација ученика и лични и социјални развој, показује да постоје статистички значајна слагања. Слагање (позитивна корелација) је значајна када су у питању присутност квалитета знања и присутност мотивације ученика да учествују на такмичењима, у секцијама, додатним и ваннаставним активностима. Наиме, што је квалитет знања који се добија у школи оцењен вишом оценом, то је и мотивисаност ученика за учествовање у додатним и ваннаставним активностима оцењена боље и обрнуто. На другом месту постоји значајна корелација између почетне мотивисаности и квалитета знања. Позитиван став и мотивација према школи у старту утиче на оцену квалитета знања позитивно. Повезаност постоји и између почетне оцене важности личног и социјалног развоја и крајње оцене о присутности подстицања овог развоја у школи. Очекивања ученика позитивно утичу на перцепцију и идентификовање њима битних позитивних односа у школи. Такође, што је важност квалитета знања већа за

ученике то је и важност мотивације за учествовање у школским креативним, додатним и ваннаставним активностима већа и обрнуто.

Када су оцене наставника у питању ситуација је сложенија. Факторска анализа показује да њихове оцене на два показатеља – мотивисаности и развоју, формирају два фактора са посебним значењима. Овакав резултат може се објаснити тиме што сам наставни процес посматрано из угла наставника чине две компоненте: знања и вештине наставника. Корелације добијене анализом судова наставника разликују се од оних код ученика. Наставници у већој мери доводе у везу мотивацију ученика за самостално стицање знања и вештина са личним и социјалним развојем. Такође, важност самог квалитета знања повезана је са присутношћу квалитета знања. Ово је и логично, јер од личних ставова зависи и само понашање професора у наставном процесу.

Анализа резултата за подручја вредновања

Квалитет школских постигнућа (кључна област постигнућа ученика)

Показатељи: Квалитет знања, мотивисаност ученика и вредности код ученика

Анализа варијансе показатеља кључне области Постигнућа ученика показује да постоје разлике у оценама остварености сва три показатеља код ученика различитих година. Међутим, оцене се крећу у распону између оцена 2,3 и 3,2 у просеку, тако да разлике нису велике и значајне.

Одговори наставника на показатељу мотивисаност ученика за самостално стицање додатних знања и вештина, који се тичу методологије рада и начина рада на часу групишу се у један фактор, док се одговори везани за подстицање ученика групишу у други фактор. Први фактор назван је Знања наставника, а други Вештине наставника. Оба су битна за објашњење резултата истраживања и утичу на резултате. Знања наставника тичу се обједињених сложених знања битних за наставни процес: коришћења различитих метода и облика рада, континуираног праћења и вредновања напредовања ученика, коришћења различитих наставних средстава, познавању развојних карактеристика деце и техника учења, а вештине се тичу различитих компоненти односа са ученицима: подстицања мисаоне активности код ученика, давања занимљивих примера и задатака, прихватања иницијативе ученика за промену рада на часу, похваљивања самосталног стицања знања и вештина и подстицања самосталности у глобалу. Кроз наставну праксу наставници се поступно усавршавају у издвојеним областима и компетенцама, па је и логично да се по оценама за важност и присутност ове изјаве издвајају и групишу.

Квалитет знања која ученици добијају у школи на обе скале оцењени су оценама од 2.47 до 3.59 када је присутност видова квалитета у школи у питању. Најнижу просечну оцену наставници дају ставци „Школска знања стечена у средњој школи довољна су да се ученици могу одмах укључити у радни однос (обављати самостално посао за који се образују).“, а највишу просечну оцену ставци „Школска знања стечена на мојим часовима омогућавају ученицима да се боље сналазе у садашњем и будућем приватном и професионалном животу.“ Наставници знају да већина ученика тежи упису факултета, а изгледа да узимају у обзир и укупну зрелост ученика.

Корелациона анализа показује да професори мотивисаност ученика стручним знањем и методологијом рада доводе у везу са личним и социјалним развојем ученика. У нешто мањој мери код њих је повезана и присутност мотивисаности ученика на основу њихових вештина комуникације и важност ове мотивисаности на основу вештине. Оствареност квалитета знања повезана је са важношћу квалитета знања за саме наставнике, што је и очекивано.

ЛИЧНИ И СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ (КЉУЧНА ОБЛАСТ ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА)

Показатељи: Подстицање позитивних ставова и развој социјалних вештина код ученика, Подстицање и неговање демократског духа и ученичких иницијатива и активности

Код показатеља лични и социјални развој, **ученици** треће и четврте године дају ниске оцене остварености/присутности, чак четвртаци најниже. Највише оцене остварености овог показатеља дају ученици прве године, а после њих ученици друге године. Пад у оцени присутности аспеката личног и социјалног развоја у школи од стране ученика треће и четврте године могао би се довести у везу са већом индивидуалношћу ученика у старијим годинама школовања и са већом усмереношћу на професоре стручних предмета.

Лични и социјални развој у школи најважнији је ученицима прве године, најмање важан ученицима друге године, док се оцене трећака и четвртака налазе негде између, али ближе другацима. Нешто веће оцене у просеку дају трећаци када је развој социјалних вештина и неговање демократског духа и ученичких иницијатива у питању.

Корелациона анализа показује значајну повезаност између придавања важности личном и социјалном развоју ученика и оцена његове остварености. Ово говори о томе колико зрелост ученика у смислу постојања позитивних вредности доводи до лакшег прихватања позитивних тенденција у школи.

Са друге стране постоји повезаност између придавања важности личном и социјалном развоју и мотивацији за самостално усвајање знања и вештина. Другим речима, ученику је важно да зна корист од школских секција. Ако сазна и искуси корист од секција, биће одговорнији за своје поступке.

Анализа варијансе показује да се одговори **наставника** у овом подручју вредновања групишу у два фактора. Добијени фактори одговарају показатељима овог подручја. Оцена нивоа остварености/присутности манифестација личног и социјалног развоја иде до нивоа 3,8. Највишим оценама за оствареност/присутност развоја личних и социјалних вештина, оцењене су ставке које се тичу свесности наставника да својим понашањем даје пример ученицима, родитељима и колегама, затим развијање одговорности ученика за своје поступке, подстицање ученика на бригу о људима, подстицање доношења објективних судова, као и похваљивање позитивних поступака и успеха ученика. Високе оцене показују да наставници настоје да развијају код деце критичко мишљење и емпатију, уз давање личног примера.

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА (КЉУЧНА ОБЛАСТ ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА)

Показатељи: Помоћ при избору даљег образовања, обуке или запослења

Важност професионалне оријентације као вида подршке ученицима оцењивали су **ученици** четврте године. Одабрани су због припремне активности коју је школа за њих организовала и због близине пријемних испита. Ученици су важност и присутност активности професионалне оријентације у просеку оценили оценом 3. Резултати истраживања показују да на системима подршке у професионалној оријентацији још треба поради, у смислу још веће актуелности и прецизности информација у вези са професионалном оријентацијом које ученици добијају у школи.

Закључак: Према приказаним кључним налазима само за једну школску годину, може се закључити да Школа придаје посебну пажњу истраживањима која ће бити у функцији даљег развоја. Статистичке анализе, њихов избор и дубина анализа показују да је Школа усмерена на развој који се заснива на подацима и да је спремна да критички преиспитује рад.

**ПРАВИЛНИК О ВРСТИ ОБРАЗОВАЊА НАСТАВНИКА У СТРУЧНИМ ШКОЛАМА КОЈЕ
ОСТВАРУЈУ НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОГЛЕДА ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ НОВИНАР
САРАДНИК**

1. Ликовна култура:

- лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
- дипломирани историчар уметности;
- дипломирани историчар;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
 - професор ликовних уметности
 - дипломирани сликар - професор ликовне културе;
 - академски сликар - ликовни педагог;
 - дипломирани вајар - професор ликовне културе;
 - дипломирани графички дизајнер - професор ликовне културе;
 - академски графичар - ликовни педагог;
 - дипломирани графичар - професор ликовне културе;
 - дипломирани уметник фотографије - професор ликовне културе;
 - дипломирани уметник нових ликовних медија - професор ликовне културе;
 - дипломирани графичар визуелних комуникација - професор ликовне културе;
 - професор или дипломирани историчар уметности;
 - дипломирани сликар;
 - дипломирани графичар;
 - дипломирани графички дизајнер;
 - дипломирани сликар зидног сликарства;
 - лице са завршеним факултетом примењених уметности;
 - лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
 - лице са завршеним факултетом примењених уметности и дизајна;
 - мастер ликовни уметник (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер примењени уметник (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер конзерватор и рестауратор (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер дизајнер (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер историчар уметности (завршене основне академске студије из области историје уметности).
 - дипломирани теоретичар – уметност и медији,
 - дипломирани теоретичар – теорије уметности,
 - дипломирани примењени уметник
 - дипломирани дизајнер
 - дипломирани теоретичар уметности
 - мастер теоретичар уметности
 - специјалиста теоретичар уметности
 - мастер применјени уметник
 - мастер дизајнер

- специјалиста примењени уметник
- специјалиста дизајнер
- дипломирани ликовни уметник,
- Мастер ликовни уметник,
- специјалиста ликовни уметник

2. Драматургија:

- дипломирани драматург.
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник**
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер**
- **дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста**

3. Културологија:

- дипломирани професор српског језика и књижевности;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури.
- дипломирани комуниколог
- дипломирани културолог
- дипломирани новинар/журналиста
- Дипломирани филолог
- дипломирани класични филолог
- Дипломирани професор језика и књижевности
- мастер филолог
- мастер класични филолог
- мастер професор језика и књижевности
- мастер комуниколог
- мастер културолог
- мастер новинар/журналиста
- специјалиста комуниколог
- специјалиста културолог
- специјалиста новинар/журналиста
- специјалиста филолог
- специјалиста професор језика и књижевности
- специјалиста класични филолог

4. Продукција у култури и медијима:

- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник**
- **дипломирани менаџер у култури и медијима**
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер**
- **дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста**

5. Мултимедија:

- дипломирани професор информатике;
- дипломирани професор основа технике и информатике;

- дипломирани математичар-астроном.
- професор информатике, односно дипломирани информатичар;
- професор математике, односно дипломирани математичар, смер рачунарство и информатика;
- дипломирани инжењер информационих технологија
- дипломирани уметник вишемедијске уметности,
- Дипломирани уметних дигиталних медија,
- Дипломирани инжењер рачунарске графике,
- дипломирани професор информатике и математике,
- дипломирани професор математике и информатике,
- дипломирани инжењер информатике, односно дипломирани инжењер рачунарства;
- дипломирани информатичар;
- дипломирани информатичар - мастер;
- дипломирани професор информатике - мастер;
- мастер математичар;
- мастер информатичар;
- мастер инжењер електротехнике и рачунарства;
- мастер професор технике и информатике;
- мастер инжењер информационих технологија;

6. Историја медија:

- дипломирани историчар уметности;
- дипломирани историчар;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
 - дипломирани теоретичар – уметност и медији,
- мастер историчар,
- мастер историчар уметности,
- специјалиста историчар,
- специјалиста историчар уметности,

7. Увод у новинарство, Реторика и новинарска етика, Новинарски жанрови и Новинарство:

- дипломирани новинар.
 - дипломирани теоретичар – уметност и медији,
- дипломирани новинар/журналиста
- мастер комуниколог
- мастер културолог
- мастер новинар/журналиста
- специјалиста комуниколог
- специјалиста културолог
- специјалиста новинар/журналиста

8. Комуникологија:

- дипломирани професор српског језика и књижевности;
- дипломирани новинар;
- дипломирани комуниколог.
- дипломирани комуниколог
- дипломирани културолог
- професор, односно дипломирани филолог за српскохрватски језик и југословенску књижевност;
- професор, односно дипломирани филолог за југословенску књижевност и српскохрватски језик;
- професор, односно дипломирани филолог за југословенску књижевност и општу књижевност;
- професор југословенске књижевности са страним језиком;
- професор српског језика и књижевности;
- професор српске књижевности и језика;
- професор српске књижевности и језика са општом књижевношћу;
- дипломирани филолог за књижевност и српски језик;
- дипломирани филолог за српски језик и књижевност;
- дипломирани филолог српског језика са јужнословенским језицима;
- професор југословенске књижевности и српског језика;
- Дипломирани филолог
- дипломирани класични филолог
- Дипломирани професор језика и књижевности
- мастер филолог
- мастер класични филолог
- мастер професор језика и књижевности
- мастер професор језика и књижевности (студијски програми: Српски језик и Српска књижевност);
- мастер професор језика и књижевности (србиста) (студијски програм Српска филологија: српски језик и лингвистика);
- мастер професор језика и књижевности (србиста) (студијски програми: Српска књижевност, Српска књижевност и језик);
- мастер филолог (студијски програм Филологија, модули: Српски језик и Српски језик и компаративна књижевност);
- мастер филолог (студијски програм Српски језик и књижевност
 - дипломирани теоретичар – уметност и медији,
- специјалиста филолог
- специјалиста професор језика и књижевности
- специјалиста класични филолог

9. Стилистика:

- дипломирани професор српског језика и књижевности.
- Дипломирани филолог
- дипломирани класични филолог
- Дипломирани професор језика и књижевности
- мастер филолог
- мастер класични филолог
- мастер професор језика и књижевности
- специјалиста филолог
- специјалиста професор језика и књижевности
- специјалиста класични филолог

10. Односи са јавношћу:

- дипломирани новинар;
- дипломирани новинар/журналиста
- мастер новинар/журналиста
- специјалиста новинар/журналиста
- мастер комуниколог;
- дипломирани теоретичар – уметност и медији,
- дипломирани економиста
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури.

**ПРАВИЛНИК О ВРСТИ ОБРАЗОВАЊА НАСТАВНИКА У СТРУЧНИМ ШКОЛАМА КОЈЕ
ОСТВАРУЈУ НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОГЛЕДА ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ САРАДНИК
У ДРАМСКОЈ УМЕТНОСТИ**

1. Ликовна култура:

- лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
- дипломирани историчар уметности;
- дипломирани историчар;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
 - професор ликовних уметности
 - дипломирани сликар - професор ликовне културе;
 - академски сликар - ликовни педагог;
 - дипломирани вајар - професор ликовне културе;
 - дипломирани графички дизајнер - професор ликовне културе;
 - академски графичар - ликовни педагог;
 - дипломирани графичар - професор ликовне културе;
 - дипломирани уметник фотографије - професор ликовне културе;
 - дипломирани уметник нових ликовних медија - професор ликовне културе;
 - дипломирани графичар визуелних комуникација - професор ликовне културе;
 - професор или дипломирани историчар уметности;
 - дипломирани сликар;
 - дипломирани графичар;
 - дипломирани графички дизајнер;
 - дипломирани сликар зидног сликарства;
 - лице са завршеним факултетом примењених уметности;
 - лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
 - лице са завршеним факултетом примењених уметности и дизајна;
 - мастер ликовни уметник (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер примењени уметник (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер конзерватор и рестауратор (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер дизајнер (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
 - мастер историчар уметности (завршене основне академске студије из области историје уметности).
 - дипломирани теоретичар – уметност и медији,
 - дипломирани теоретичар – теорије уметности,
 - дипломирани примењени уметник
 - дипломирани дизајнер
 - дипломирани теоретичар уметности
 - мастер теоретичар уметности
 - специјалиста теоретичар уметности
 - мастер применјени уметник
 - мастер дизајнер
 - специјалиста примењени уметник
 - специјалиста дизајнер

- дипломирани ликовни уметник,
- Мастер ликовни уметник,
- специјалиста ликовни уметник

2. Драматургија:

- дипломирани драматург.
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник**
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер**
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

3. Културологија:

- дипломирани професор српског језика и књижевности;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури.
- дипломирани комуниколог
- дипломирани културолог
- дипломирани новинар/журналиста
- Дипломирани филолог
- дипломирани класични филоог
- Дипломирани прфесор језика и књижевности
- мастер филолог
- мастер класични филолог
- мастер професор језика и књижевности
- мастер комуниколог
- мастер културолог
- мастер новинар/журналиста
- специјалиста комуниколог
- специјалиста културолог
- специјалиста новинар/журналиста
- специјалиста филолог
- специјалиста професор језика и књижевности
- специјалиста класични филолог

4. Продукција у култури и медијима:

- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник**
- **дипломирани менаџер у култури и медијима**
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер**
- **дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста**

5. Мултимедија:

- дипломирани професор информатике;
- дипломирани професор основа технике и информатике;
- дипломирани математичар-астроном.
- **професор информатике, односно дипломирани информатичар;**

- професор математике, односно дипломирани математичар, смер рачунарство и информатика;
- дипломирани инжењер информационих технологија
- дипломирани уметник вишемедијске уметности,
- Дипломирани уметних дигиталних медија,
- Дипломирани инжењер рачунарске графике,
- дипломирани професор информатике и математике,
- дипломирани професор математике и информатике,
- дипломирани инжењер информатике, односно дипломирани инжењер рачунарства;
- дипломирани информатичар;
- дипломирани информатичар - мастер;
- дипломирани професор информатике - мастер;
- мастер математичар;
- мастер информатичар;
- мастер инжењер електротехнике и рачунарства;
- мастер професор технике и информатике;
- мастер инжењер информационих технологија;

6. Историја позоришта и филма:

- дипломирани историчар уметности;
- дипломирани историчар;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани редитељ;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
- мастер историчар
- мастер историчар уметности
- специјалиста историчар
- специјалиста историчар уметности
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

7. Сценографија:

- лице са завршеним факултетом примењених уметности;
- лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
- дипломирани редитељ;
- дипломирани сценограф.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

- дипломирани уметник сценског дизајна,
- дипломирани инжењер пејзажне архитектуре.
- дипломирани организатор сценског дизајна.
 - дипломирани примењени уметник
 - дипломирани дизајнер
 - дипломирани ликовни уметник,
 - Мастер ликовни уметник,
 - специјалиста ликовни уметник
 - мастер применјени уметник
 - мастер дизајнер
 - специјалиста примењени уметник
 - специјалиста дизајнер
 - доктор уметност – примењене уметности и дизајн

8. Глума:

- дипломирани глумац;
- дипломирани редитељ.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

9. Режија:

- лице са завршеним факултетом драмских уметности;
- дипломирани редитељ.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

10. Камера:

- драмски и аудиовизуелни уметник - сниматељ кинематографске слике;
- дипломирани редитељ;
- дипломирани сниматељ.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник – специјалиста
- дипломирани фотограф;
- лице са завршеним факултетом примењених уметности;
- мастер ликовни уметник;

11. Монтажа:

- дипломирани филмски и телевизијски монтажер;
- дипломирани редитељ.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник

- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

12. Филмски и ТВ сценарио:

- дипломирани драматург;
- дипломирани редитељ.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер
- дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста

**ПРАВИЛНИК О ВРСТИ ОБРАЗОВАЊА НАСТАВНИКА У СТРУЧНИМ ШКОЛАМА КОЈЕ
ОСТВАРУЈУ НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ОГЛЕДА ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ САРАДНИК
У МУЗИЧКОЈ УМЕТНОСТИ**

1. Ликовна култура:

- лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
- дипломирани историчар уметности;
- дипломирани историчар;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
- професор ликовних уметности
- дипломирани сликар - професор ликовне културе;
- академски сликар - ликовни педагог;
- дипломирани вајар - професор ликовне културе;
- дипломирани графички дизајнер - професор ликовне културе;
- академски графичар - ликовни педагог;
- дипломирани графичар - професор ликовне културе;
- дипломирани уметник фотографије - професор ликовне културе;
- дипломирани уметник нових ликовних медија - професор ликовне културе;
- дипломирани графичар визуелних комуникација - професор ликовне културе;
- професор или дипломирани историчар уметности;
- дипломирани сликар;
- дипломирани графичар;
- дипломирани графички дизајнер;
- дипломирани сликар зидног сликарства;
- лице са завршеним факултетом примењених уметности;
- лице са завршеним факултетом ликовних уметности;
- лице са завршеним факултетом примењених уметности и дизајна;
- мастер ликовни уметник (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
- мастер примењени уметник (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
- мастер конзерватор и рестауратор (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
- мастер дизајнер (завршене основне академске студије из области ликовне уметности, односно, примењене уметности и дизајна);
- мастер историчар уметности (завршене основне академске студије из области историје уметности).
- дипломирани теоретичар – уметност и медији,
- дипломирани теоретичар – теорије уметности,
- дипломирани примењени уметник
- дипломирани дизајнер
- дипломирани теоретичар уметности
- мастер теоретичар уметности
- специјалиста теоретичар уметности
- мастер применјени уметник
- мастер дизајнер

- специјалиста примењени уметник
- специјалиста дизајнер
- дипломирани ликовни уметник,
- Мастер ликовни уметник,
- специјалиста ликовни уметник

2. Драматургија:

- дипломирани драматург.
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник**
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер**
- **дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста**

3. Културологија:

- дипломирани професор српског језика и књижевности;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури.
- дипломирани комуниколог
- дипломирани културолог
- дипломирани новинар/журналиста
- Дипломирани филолог
- дипломирани класични филолог
- Дипломирани професор језика и књижевности
- мастер филолог
- мастер класични филолог
- мастер професор језика и књижевности
- мастер комуниколог
- мастер културолог
- мастер новинар/журналиста
- специјалиста комуниколог
- специјалиста културолог
- специјалиста новинар/журналиста
- специјалиста филолог
- специјалиста професор језика и књижевности
- специјалиста класични филолог

4. Продукција у култури и медијима:

- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани филмски и ТВ продуцент.
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник**
- **дипломирани менаџер у култури и медијима**
- **дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник- мастер**
- **дипломирани аудиовизуелни уметник - специјалиста**

5. Мултимедија:

- дипломирани професор информатике;
- дипломирани професор основа технике и информатике;

- дипломирани математичар-астроном.
- професор информатике, односно дипломирани информатичар;
- професор математике, односно дипломирани математичар, смер рачунарство и информатика;
- дипломирани инжењер информационих технологија
- дипломирани уметник вишемедијске уметности,
- Дипломирани уметних дигиталних медија,
- Дипломирани инжењер рачунарске графике,
- дипломирани професор информатике и математике,
- дипломирани професор математике и информатике,
- дипломирани инжењер информатике, односно дипломирани инжењер рачунарства;
- дипломирани информатичар;
- дипломирани информатичар - мастер;
- дипломирани професор информатике - мастер;
- мастер математичар;
- мастер информатичар;
- мастер инжењер електротехнике и рачунарства;
- мастер професор технике и информатике;
- мастер инжењер информационих технологија;

6. Историја музике:

- дипломирани историчар уметности;
- дипломирани историчар;
- дипломирани продуцент у позоришту, радију и култури;
- дипломирани диригент;
- дипломирани музиколог.
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- мастер диригент
- специјалиста диригент
- специјалиста музички уметник

7. Солфеђо:

- дипломирани диригент;
- дипломирани музиколог;
- дипломирани професор солфеђа;
- дипломирани професор музичке културе;
- дипломирани музички педагог.
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник

- мастер диригент
- специјалиста диригент
- специјалиста музички уметник

8. Примењена музика:

- дипломирани дизајнер звука;
- дипломирани сниматељ и дизајнер звука.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник,
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- мастер драмски и аудиовизуелни уметник
- специјалиста аудиовизуелни уметник
- специјалиста музички уметник

9. Певање:

- дипломирани диригент;
- дипломирани музиколог;
- професор музичке културе;
- лице са завршеним факултетом музичких уметности;
- дипломирани музички педагог.
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- специјалиста музички уметник

10. Хармонија:

- дипломирани диригент;
- дипломирани музиколог;
- дипломирани музички педагог;
- лице са завршеним факултетом музичких уметности.
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- специјалиста музички уметник

11. Снимање и обрада звука:

- дипломирани дизајнер звука;
- дипломирани сниматељ и дизајнер звука.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник,
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- мастер драмски и аудиовизуелни уметник
- специјалиста аудиовизуелни уметник

- специјалиста музички уметник

12. Основи музичке продукције:

- дипломирани дизајнер звука;
- дипломирани сниматељ и дизајнер звука;
- лице са завршеним факултетом музичких уметности.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник,
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- мастер драмски и аудиовизуелни уметник
- специјалиста аудиовизуелни уметник
- специјалиста музички уметник

13. Основи снимања музике:

- дипломирани дизајнер звука;
- дипломирани сниматељ и дизајнер звука;
- лице са завршеним факултетом музичких уметности.
- дипломирани драмски и аудиовизуелни уметник,
- дипломирани музички уметник
- мастер музички уметник
- мастер драмски и аудиовизуелни уметник
- специјалиста аудиовизуелни уметник
- специјалиста музички уметник